

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXIX., št. 9
september – kimavec

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
v. d. glavnega urednika
Edvard Krašna
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD/LD, in
fotografije pa v originalu ali na
CD. Pripišite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in fotografij
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovce@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in
plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

IZ VSEBINE:

B. Mahne:	Kaj nam bo prinesla letošnja jesen?	400
B. Zlobko:	Zeleni križ	401
IZ DNEVNEGA TISKA		402
M. Kersnik:	Ravnanje v primeru povozov divjadi	404
J. M. Wernig:	Izvajanje preventivnih ukrepov pri divjadi v letu 2006	405
B. Zakrajšek:	Novi obrati za uvoz divjačine iz Hrvaške na območju EU	405
MNENJA IN PREDLOGI		406
F. Rotar:	Kje je trenutno slovenska (glasbena) kultura (II)?	406
F. Koščak:	Polh, najmanjša divjad, pa najbolj razburja duhove	407
S. Frangež:	Lovsko strelstvo – športno strelstvo	408
F. Gams:	Na odgovornost za zaščito živali	409
B. Krže:	Razmišljanja o gojitvi srnjadi	410
I. Koren:	Gospodarjenje z gamsom v Sloveniji	412
PO LOVSKEM SVETU		420
B. Krže:	O gamsih v Bosni in Hercegovini	420
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska	421
LOVSKA ORGANIZACIJA		422
F. Rotar:	33. srečanje pevcev in rogistov Slovenije v Beli krajini	422
B. Leskovic:	Goste je najbolj zanimala nova slovenska lovska zakonodaja	423
M. Toš:	Ustanovljeno Slovenskogoriško lovskoupravljalsko območje (LUO)	424
C. Zavolovšek:	Državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji	424
K. Laharnar:	Nova območna Lovska zveza Gornje Posočje	425
Š. Vesel:	Zbrali sredstva za šolanje Papeževih otrok	427
B. Vasa:	Generacija pripravnikov 2006 v Mariboru uspešno opravila lovski izpit	427
B. Vasa:	Letno srečanje lovskih čuvajev LZ Maribor (generacija 1992)	428
F. Koščak:	Skupno izobraževanje lovskih pripravnikov na Notranjskem	429
O. Bakal:	V Pomurju 26 novih lovcev	430
Z. Mastnak:	V Celju dobili 40 mladih lovcev	431
N. Družina:	30 let pobratimstva	432
F. Rotar:	60 let LD Velika Nedelja	432
Z. Pavlin:	60 let LD Dobova	433
F. Rotar:	60 let organiziranega lovstva na Prevaljah	434
I. Koren:	Mednarodni kongres o gospodarjenju z gamsom v Alpah	435
B. Žerdin:	Srečanje lovcev LD Murska Sobota pri lovskem domu v Krogu	436
A. Opeka:	Notranjski regijski park in Natura 2000 v Dinaridih	436
L. Števanec:	Tekmovanje strelcev lovskih družin ZLD Prekmurje	436
MLADI PIŠEJO		438
JUBILANTI		439
LOVSKI OPRTNIK		441
M. Rovšček:	Garje že pri muflonu!	441
F. Ekar:	13. poletni lovski veleslalom za pokal »kristalnega gamsa«	442
B. Leskovic:	Tudi konjiček povezan z lesom ...	444
J. Papež:	Do kje sme naravoslovni fotograf?	445
M. Erzar:	Kulinarični kotiček	446
V SPOMIN		447
LOVSKA KINOLOGIJA		448
T. Jamšek:	Poiskati rešitev za izgubljene slovenske pasme goničev!	448
D. Poljanšek:	Vodniki krvosledca se zavedamo svoje moralne odgovornosti	449
B. Deberšek:	Že 11. tečaj krvosledcev in vzrejni pregled za barvarje	450
A. Strajnar:	Delovna pomlad v DLP	451
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	451

SLIKA NA NASLOVNICI:

Jelen (*Cervus elaphus*)

Foto: Foto Spring -MB

Foto: M. Rovšček – Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.-31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozliči obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.-31. 1.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.-28. 2.

Jazbec:

1. 8.-31. 12.

Lisica:

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.-31. 3.

Navadni polh:

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.-30. 10.

Pižmovka:

1. 8.-31. 3.

Nutrija:

1. 1.-31. 12.

Fazan:

1. 9.-15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.-15. 1.

Šoja:

20. 8.-28. 2.

Sraka:

1. 8.-28. 2.

Siva vrana:

10. 8.-28. 2.

Kaj nam bo prinesla letošnja jesen?

Pred nami je jesensko obdobje, letni čas, namenjen spravi pridelkov, obiranju sadov in pripravi na mrzlo zimo. To je čas, ki je za nas, zaradi našega sobivanja z naravo in naše dejavnosti, posebno pomembno obdobje. To je letni čas, ki je vezan na naša druženja ob skupnih jesenskih lovih, trud za izpolnitev letnega načrta odstrela, ter čas, ko se pred nami razpre vse bogastvo narave in divjadi.

A kaj nam, slovenskim lovcem, lahko še prinese letošnja jesen? Odgovor bo dal zbor delegatov, ki sestavljajo Občni zbor Lovske zveze Slovenije kot najvišji organ naše slovenske lovske organizacije. Po razpravi na seji začasnega organa upravljanja LZS, junija 2006, smo sklenili, da bomo OZ sklicali konec septembra. Na OZ moramo izvoliti še Upravni odbor Lovske zveze Slovenije in druge organe, da bi LZS lahko nemoteno delovala naprej. OZ bo odločal na podlagi spremenjenih Pravil LZS, ki jih je sprejel izredni OZ LZS decembra 2005 v Celju, če bo do dneva razpisa odločeno o pritožbi nekaterih članov LZS zoper registracijo spremenjenih Pravil ali pa na podlagi Pravil, ki so veljala do sprejetja sprememb. To pomeni, da lahko izvolimo UO in njegov IO ter vse ustrezne odbore v skladu s Pravili, ki so veljala do decembra 2005. Po spremenjenih Pravilih od decembra 2005 pa volimo le UO, ki šteje 18 članov.

O tej in drugi problematiki smo se tehtno in strpno pogovarjali s predsedniki območnih zvez na sestanku v Mariboru letos julija. Predsednikom ali njihovim namestnikom (manjkala sta le dva predstavnika območnih zvez) je bil najprej predstavljen kratek povzetek dogajanj glede delovanja Začasnega organa LZS ter drugih aktivnosti strokovnih služb LZS. Dobili so tudi informacijo o sestanku predstavnikov Lovske zveze Slovenije, OZUL-ov, Zavoda za gozdove Slovenije in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Direktorata za lovstvo in gozdarstvo pri tem ministrstvu in Lovske in ribiške inšpekcije, ki prav tako deluje v okviru tega ministrstva.

Lovska zveza Slovenije pozna obveznosti, ki jih imajo lovske družine glede izvajanja Zakona o divjadi in lovstvu ter podzakonskih aktov, ki so v povezavi s tem zakonom njene članice. Posebej se to nanaša na zbiranje in posredovanje podatkov, ki so povezani z upravljanjem in gospodarjenjem z divjadjo. Za ta namen se je lovska organizacija pravočasno lotila priprave programa LISJAK, ki je namenjen zbiranju, usklajevanju in analizi podatkov, potrebnih za upravljanje in gospodarjenje z divjadjo. Na junijskem sestanku je Lovska zveza Slovenije oziroma njen začasni organ sprejel sklep, da se gesla za dostop do informacijskega sistema LISJAK razdelijo tudi vsem društvom, organom in organizacijam, ki delujejo na podlagi določil Zakona o divjadi in lovstvu. Lovci se namreč zavedamo odgovornosti, ki jo imamo glede gospodarjenja z divjadjo. Upravljanje na temelju letnih načrtov je mogoče le na takšen način, da so podatki, ki jih zbiramo lovci, podlaga za argumentirano strokovno delo, in sicer v okviru OZUL, pa tudi v okviru posameznih OE in samega ZGS.

LZS bo skrbela prek svojih organizacijskih oblik, ki jih predstavljajo območne lovske zveze, skupaj s svojo strokovno

službo, da bo udeležba njenih članic v zborih upravljalcev in Izvršnem odboru OZUL temeljila na preverjenih strokovnih stališčih približno tako, kot si je to zamišljal žal že pokojni spoštovani lovski tovariš Anton Simonič. On je kot lovski strokovnjak z dolgoletnimi izkušnjami leta 1993 sodeloval pri pripravi tez za Zakon o gozdovih, pa tudi drugih predpisih, ki so bili sprejeti pozneje. Iz njegovih zapisov, pa tudi iz pripovedi njegovih sogovornikov je mogoče razbrati, da je sedanji način kontrole države prek njenih organov nad izvajanjem gospodarjenja z divjadjo drugačen, kot si je to zamišljal inž. Simonič, kateremu je bil bližji skandinavski model, ki so mu ga nekateri »strokovnjaki« zapeljali na stran pot.

Zame najpomembnejši sklep, ki smo ga sprejeli skupaj s predstavniki območnih lovskih zvez julija v Mariboru, je bil, da je bilo zelo jasno poudarjeno, da so območne lovske zveze jedro organiziranosti Lovske zveze Slovenije, ki skupaj s strokovno službo LZS nudijo svojim članicam ustrezno podporo pri opravljanju svojih nalog. Zato smo sklenili, da se pripravijo enotna izhodišča za delovanje zvez in njihovih strokovnih služb, kjer bi na enoten način dosegli kakovostno opravljanje nalog. Predlog sprememb in dopolnitev Pravil LZS, ki je v pripravi, bo še posebej obravnaval ta segment ter s tem jasneje opredelil pravice in obveznosti članic LZS pa tudi pravice in obveznosti tistih članic, ki delujejo v LZS prek območnih lovskih zvez. Za izvedbo teh projektov pa so potrebna dodatna sredstva, za katera že pripravljam projekt za pridobitev sredstev, ki jih država pridobi iz sredstev EU, namenško za delovanje nevladnih naravovarstvenih organizacij in društev.

S predstavniki območnih zvez smo bili enotnega mnenja, da je treba izpopolniti tudi naše informiranje pri dostavi vseh zapisnikov organov Lovske zveze pa tudi drugih sporočil. Odslej bodo območne lovske zveze vsa sporočila sprejemala le v elektronski obliki in jih potem posredovale tudi svojim članicam.

Spletna stran LZS je dobila novega upravljavca, saj se je le prevečkrat dogajalo, da se na njih ni bilo mogoče prijaviti zaradi težav z računalniško podporo, za katero je skrbel stari skrbnik, ki ni imel ustrezne zaščite. Zato za težave na spletnih straneh LZS niso bili krivi razlogi, za katere bi odgovarjala LZS, ampak so šli na račun zunanjih dejavnikov. V prihodnje bo določen tudi skrbnik spletnih strani in vzpostavljen dogovor z območnimi lovskimi zvezami, tako da se bodo informacije o delu in dogajanjih pri članicah, lovskih družinah, sproti oziroma z zamikom največ dveh dni posredovale administratorju spletnih strani za objavo.

Pred nami je torej zelo delavna jesen. Verjamem, da bodo sadovi tega dela v korist in v skladu z željami ter hotenji velike večine članov Lovske zveze Slovenije.

Bogdan Mahne,
predsednik
Postojna, 16. 8. 2006

+ Zeleni križ +

Dobrodelna akcija slovenskih lovcev pri zbiranju finančnih sredstev za pomoč šoloobveznim otrokom na skupnem lovu nesrečno preminulega lovca Antona Papeža

V lovski organizaciji smo člani različnih profilov: od poklicne do visoke izobrazbe, magistri in doktorji znanosti, ljudje različnih starosti, od osemnajstletnikov do članov, ki so že v pokoju, z vsemi življenjskimi izkušnjami; prav vsi pa smo vsak dan povezani z lovom. Kljub različnim življenjskim nazorom, prepričanjem, izobrazbi in vzrokih za včlanitev v lovsko organizacijo nas veže skupna želja po bivanju v naravi in na lovu. Pri lovu lovci uporabljamo strelno orožje. Kjer pa je strelno orožje, nastajajo žal tudi nesreče. Glede na število članov v lovski organizaciji in število kosov strelnega orožja v naši posesti je nesreč dokaj malo, a kadar se zgodi, največkrat nastanejo hude telesne poškodbe ali celo smrt.

V vseh takih primerih je po opravljenih nujnih formalnostih (preiskava organov pregona in organizacija lovskega pogreba, seveda, če se svojci s tem strinjajo) za večino zadeva končana. Mogoče se še kdo kdaj vpraša, ali smo storili vse in kaj bi morali še storiti, da v prihodnje take nesreče ne bi nastajale. Redkokdaj, in še to posamezniki, pa si postavimo ključno vprašanje: **Kaj bo po nesreči z družino pone srečenega ali preminulega in kako bodo živeli?**

Leta 2005 sta se v Sloveniji na skupnih lovih zgodili dve tragični nesreči, v katerih sta zaradi posledic uporabe strelnega orožja umrla dva lovca, tretji, ki je bil udeležen pri tem, pa si je, obupan, sodil sam.

Po tragičnem dogodku, ki se je zgodil 11. decembra 2005 v LD Lazina - Hinje, ko sta na skupnem lovu umrla **Anton Papež** in **Alojz Novak**, smo na UO ZLD Kočevje obravnavali to nesrečo ter se odločili, da bomo z dobrodelno akcijo pomagali trem šolarjem Papeževih: 16-letnemu Tadeju, 11-letni Saši in 9-letnemu Andražu. Novakova hči in sin sta že pri kruhu. Da je bila naša odločitev še kako pravilna, se je pokazalo pozneje, ko je naš član obiskal gospo **Stanko Papež**, ženo tragično preminulega lovca Antona, in ugotovil, da je Stanka brezposelna.

Dobrodelno akcijo smo končali 26. junija 2006, ko smo na sedežu ZLD Kočevje v imenu vseh kočevsko-ribniških lovcev (v akciji sta sodelovali tudi LD Ribnica in LD Loški Potok, ki sicer nista članici ZLD Kočevje) Stanki Papež in sinu Tadeju izročili 764.900,00 sit pomoči.

V ZLD Kočevje se zavedamo, da ta finančna sredstva niso velika, zato **pozivamo vse slovenske lovce, da se s svojimi prostovoljnimi denarnimi prispevki prek svojih lovskih družin (LD) vključite v vseslovensko dobrodelno akcijo – Zeleni križ – namenjeno šolanju šoloobveznih otrok družine preminulega lovskega tovariša Antona Papeža** in jim vsaj tako nekoliko olajšamo življenje, čeprav se zavedamo, da jim nobena finančna pomoč ne more biti nadomestilo tega, kar prestajajo.

Spoštovani lovski tovariši: zdaj je čas, da pokažemo, koliko smo enotni in kako dejansko spoštujemo moralno-etične vrednote. Pri tem mislim predvsem na tovarštvo, saj je ne nazadnje družina Papeževih v širšem pomenu prav tako članica »vseslovenske velike lovske družine«.

Dobrodelna akcija – Zeleni križ – za pomoč družini Papež bo potekala **do konca oktobra 2006**, ko bodo vsa do tedaj

zbrana finančna sredstva prek ZLD Kočevje in Rdečega križa izročena družini Papež. O rezultatu akcije bomo poročali v decembrski številki glasila Lovec.

Vodstva lovskih družin prosimo, da v dobrodelni akciji zbrana finančna sredstva nakažejo na **TTR ZLD Kočevje št.: 03113 – 1000516924**, s pripisom »za Zeleni križ«.

Ob tej priložnosti dajem tudi pobudo vodstvu LZS, naj ustanovi posebno fundacijo **ZELENI KRIŽ**. Zbrana sredstva naj bi bila namenjena podobnim primerom.

Branko Zlobko,
predsednik ZLD Kočevje

Zeleni križ

Slovenski lovci so po zgledu dunajskih lovcev že 6. marca 1913 ustanovili sklad **Zeleni križ**, katerega namen je bil z zbranimi prispevki podpirati siromašne in pomoči potrebne poklicne lovce, njihove vdove in sirote. Sklad Zelenega križa je vodil poseben odbor Slovenskega lovskega društva (SLD). V sklad so namenjali del dobičkov, ustvarjenih na lovskih plesih, vanj pa so prispevali tudi lovci sami po svoji presoji in zmožnostih. Delovanje sklada je sčasoma zamrlo, očitno zaradi izboljšane socialne politike. Ob nedavnih tragičnih smrtih lovcev na skupnih lovih je ideja o oživitvi podobnega sklada zopet vzniknila. – Ur.

Foto: M. Masterl – Diana

Vidra je krovna vrsta sladkovodnih ekosistemov.

VRANA GA JE PO GLAVI

Primorske novice, 12. 6. – V bližini postojnske osnovne šole se je nekega junijskega dne dogajala prava mala drama: popadljiva vrana je namreč napadla in po glavi močno oključevala 42-letnega Postojnčana ter nazadnje preganjala še tamkajšnje učence. Lovski inšpektor je v skladu z zakonom o divjadi in lovstvu izdal izredno odločbo za odstrel nevarne vrane.

BAVARSKA: LOVCI USTRELILI MEDVEDA BRUNA

Nedelo, Dnevnik, Novice in dr., 16.–25. 6. (Božo Mašarnovič, sta). – Medtem ko je Nedelo iz Pariza poročalo, da so v Franciji našli pogrešanega Balouja, četrtega medveda iz Slovenije, je Bruno, rjavi medved slovenskega porekla, iz Avstrije pritalcal na Bavarsko. Med nemškimi naravovarstveniki je sprožil veliko navdušenje, manj pa so bili zadovoljni okoliški kmetje, saj je medved raztrgal ducat ovac. Po večtedenskih poskusih, da bi ga ujeli živega, so oblasti na koncu odobrile njegov odstrel. Lovci so zadnjega rjavega medveda v Nemčiji ustrelili leta 1835 na Bavarskem.

Vladimir Jerman je v Slovenskih novicah poročal o smrti

medvedje družine: matere in petih mladičev. Medvedka z mladičema je razdirala čebelnjak blizu Sodražice, zato so jih domači lovci z območno intervencijsko skupino na osnovi izredne odločbe odstrelili. Pisec pisma se v Dnevniku sprašuje, zakaj je takojšnji policijski odstrel samoumeven v predmestju Ljubljane, ne pa tudi v Loški dolini, Novi vasi na Blokah ali Velikih Laščah. Pri tem še opozori Ljubljancane: »Samo vprašanje časa je, kdaj bo Ljubljana dočkala naslednji obisk medveda.«

NEKDAJ PREGANJANA, ZDAJ OGROŽENA

Delo, 29. 6. (Gregor Pucelj). – V rubriki Znanost je bil objavljen daljši članek o evrazijski vidri (*Lutra lutra*), ki smo jo v zadnjih 200 letih v Evropi povsem iztrebili. Lutra, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine, vodi štiriletni projekt, v katerem kot partnerice nastopajo tudi občine z območja Goriškega v Prekmurju. Vidra je krovna vrsta sladkovodnih ekosistemov in ima z značilnim, prijetnim, že kar karizmatičnim videzom pomembno sporočilno vlogo pri oblikovanju okoljevarstvene zavesti, pravi koordinatorka projekta, biologinja Marjana Hönigsfeld Adamič. Z avtomatskimi kamerami z infrardečim senzorjem in genet-

sko metodo bodo ugotovili dejansko število vider tudi na Goričkem.

OPOMINI ZARADI NEIZVAJANJA DIREKTIVE O HABITATIH

Dnevnik, 4. 7. (sta). – Evropska komisija je v začetku julija na Slovenijo (in še nekatere druge članice) naslovila opomin zaradi neustreznega izvajanja določil Direktive o habitatih, ki v Evropski uniji skozi mrežo Natura 2000 zagotavlja varstvo okrog 450 ogroženim živalskim in 500 rastlinskim vrstam ter približno 200 redkim habitatom. »Direktivi o pticah in habitatih sta pravzaprav ključno orodje za ohranjanje biotske raznovrstnosti, ki jo lahko dosežemo samo s pravilnim in hitrim uresničevanjem vseh določil,« je ob izdaji dolge vrste opominov osmim članicam poudaril evropski komisar za okolje Stavros Dimas.

ROJENE ZA ŠVOBODNO ŽIVLJENJE

Nedeljski dnevnik, 16. 7. (Roman Turnšek). – Dobro leto je tega, kar divje živali, ki so se znašle v nesreči, niso več prepuščene same sebi. Dejavnost reševanja, zdravljenja in oskrbe

obolelih ter poškodovanih divje živečih živali namreč opravlja zatočišče divjih živali, ki ima svoji izpostavi v Kranju in na Muti na Koroškem. Oskrbnica Nina Orehar je povedala, da zatočišče sprejema prostoživeče živali iz vse Slovenije. Njihovo število vseeno ni tolikšno, da bi lahko kakor koli motilo ljudi v bližnjem naselju. Ko je žival primerna za vrnitev v naravo in sposobna samostojnega preživetja, ji omogočijo vrnitev v naravo. »To je za vse nas tudi najlepši trenutek,« dodaja Nina Orehar.

PRI BREZOVICI Odstrelili medveda

Delo, 17. 7. (G. R.). – Pri avtocestnem izvozu za Brezovico je posebna intervencijska skupna 16. julija okrog devetih dopoldne ustrelila medveda, ker je domnevno obstajala nevarnost, da bi skočil na vozišče in povzročil prometno nesrečo. Dnevnik je zapisal, da je bil verjetno isti medved, ki se je prejšnji ponedeljek okoli druge ure popoldan pojavil na brezoviški železniški postaji in prestrašil čakajoče na vlak. »Za rešetkami v živalskem vrtu je štirinožec videti precej drugače, takole pa se človek pošteno prestraši,« je dejal presenečeni vlakovni odpravnik Boris Čeh.

Na avtocesti med Divačo in Kozino je mrtev obležal tri ali štiri leta star in do 100 kilogramov težak medved. Vanj se je zaletel domačin, le trenutek za njim pa je priletel še voznik avtomobila z ljubljansko registrsko tablico. – Na avtocesti med Unčem in Postojno so pozno zvečer trije vozniki osebnih avtomobilov zbili divjega prašiča, a je bila na srečo zvita le pločevina.

JE V SLOVENIJI RES PREVEČ MEDVEDOV?

Dnevnik, Delo, 21. – 29. 7. (Tatjana Pihlar, Klara Škrinjar). – Ministrski zbor je 20. 7. ugotovil, da »kljub povečanemu odstrelu del slovenske populacije medveda presega zmogljivost okolja«, zato je ministrstvom za okolje in kmetijstvo naložil dodatne ukrepe za varovanje ljudi in obvladovanje medvedov. Po podatkih ZGS je bilo od začetka leta iz narave izločenih 84 medvedov, od tega so trije poginili, deset so jih povožili, štiri so preselili v Francijo, 14 je bilo izrednih odstrel (ker so živali ogrožale ljudi ali njihovo imetje) in 53 rednih odstrel. Direktor Zavoda za gozdove Slovenije **Andrej Kermavner** pravi, da predvideni odstrel ni pretiran. **Dr. Ivan Kos** s Katedre za ekologijo živali na Biotehniški fakulteti pa, nasprotno, meni, da

ni resnih podatkov za takšno odločitev. »V Sloveniji je sicer vzpostavljen dober sistem spremljanja škodnih primerov, ne morejo pa teh števil uporabljati kot dokaz, da se število medvedov povečuje. Škodnih primerov je vedno več zato, ker je vedno več ovac in ker je dandanes tudi bal travne silaže več kot na primer pred desetimi leti, ko ni bilo nobene,« je še dejal.

Vlada je napovedala, da bodo ponovno uvedli mrhovišča, zagotovili naj bi mirne cone za medveda, spremenili prometni režim na gozdnih cestah, pospešili odstranitev divjih odlagalšč, ukinili krmišča z močno krmo za divje prašiče na območju rjavega medveda in preverili, ali ni načrtovani odstrel kosmatincev v letu 2006 celo preskromen.

Klara Škrinjar se v daljšem sestavku (Delo, 25. 7.) v naslovu sprašuje: Bodo mrhovišča zadržala medvede globoko v gozdu? **Dr. Miha Adamič** z Biotehniške fakultete, ugleden strokovnjak za velike zveri, je prepričan, da je uvedba mrhovišč korak stran od reševanja problema, ki po njegovem kaže, da pristojni ne znajo ločiti vzroka od posledic. »Če ima medved na pašniku svežo ovco, ne bo na mrhovišču iskal smrdljive krave,« je še dodal prof. Adamič v Delu, 29. 7. 2006.

V prilogi Dolenjskega lista je objavljen tudi predlog o uvedbi »vstopnine« za medvede. Če

morajo ljudje živeti od medveda, naj zato kaj dobijo,« je med drugim zapisano v zanimivem članku.

Delo je poročalo, da bo primer Volovja reber proučila posebna mednarodna delovna skupina EU. Nekateri namreč menijo, da Slovenija pri Volovji rebri krši »ptičjo direktivo«, po kateri tudi Volovja reber spada med območja Nature 2000 Snežnik - Pivka.

Tija Badjura se je z daljšim sestavkom odzvala na članek Bobri kot metafora o sporu med Slovenci, v katerem nam je ponudila nekaj zanimivih pojasnil o pisatelju **Janezu Jalnu**, avtorju zanimivega romana Bobri in drugih pripovedi.

Kmečki glas je pisal o nenavadnem dogodku, ki so mu bili maja priča prebivalci Poljčan: selitvi gnezda para štorkelej, ki sta gnezdila na Tušem objektu v središču kraja. Isti časnik je maja obširno pisal tudi o elektromrežah in velikih zvereh.

Nedeljski dnevnik je objavil zanimiv sestavek z naslovom Dežela norih petelinov, opremljen z dvema fotografijama: ena prikazuje Čofatijev vrh z lovsko prežo, druga pa tablo za krajinski park Topla s fotografijo petelina v ospredju.

Gorenjski glas je posredoval tole novico: v LD Sorško polje pričakujejo odločitev inšpektor-

ja, torej kazen. Pozimi so namreč živali tudi krmili, česar ne bi smeli. »Divjad smo krmili samo zato, da bi je manj končalo na cestah,« je pojasnil **Franc Šetina** iz LD Sorško polje. Isti časnik je v začetku junija objavil tudi daljše pojasnilo ZGS, OE-Kranj, z naslovom Krmljenje srnjadi: da ali ne?

Delo je 10. junija objavilo zanimiv članek o članih zelene bratovščine LD Istra Gračiče in lovskem inšpektorju **Marjanu Fojanu**, ki že dober mesec iščejo sled za krivolovcem, ki v gozdovih okoli Gradina na drevesa nastavlja žičnate zanke. V dveh akcijah so jih v lovišču odkrili več kot osemdeset.

Ker prostor ne dopušča navedenja podrobnosti, naj na kratko navedemo le še tele novice: Lovci 12 LD so ustanovili *Lovsko zvezo Gornje Posočje* in se tako odcepili od Zveze lovskih družin Gorica. Prebivalce Loške doline in Blok je prestrašila medvedka z mladičem, ki so jo videli pri Markovcu, v okolici Starega trga je medved poškodoval sadno drevje, v okolici Nove vasi pa je pulil korenje na vrtu. Lovci so praznik države proslavili z veleslamom na Ledinah nad Jezerskim. **Sebastijan Kopušar** je v Dnevniku 16. junija opozoril, da lovske družine že dolgo čakajo na lovske koncesije. Vlado k podelitvi lovskih koncesij pozivajo tudi nekateri poslanci koalicije.

Foto: H. Ožanič – Diana

Večanje števila škodnih primerov zaradi medveda ni nujno odvisno od njihove številčnosti.

Težave v praksi zaradi neusklajene zakonodaje na področju veterinarstva in lovstva

Problemskega sestanka glede ravnanja v primerih povoza divjadi, ki je bil sklican 4. julija 2006 na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, so se udeležili: **Janez Kastelic** (Ministrstvo za okolje in prostor), **Jernej Marolt** (Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano), **Marko Jonozovič** (Zavod za gozdove Slovenije), **Gregor Bolčina** in **Mitja Kersnik** (Lovska zveza Slovenije), prof. dr. **Andrej Bidovec** (Veterinarska fakulteta), dr. **Jelka Zabavnik Piano** in mag. **Zmagomir Kralj** (Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut), **Aljoša Beljan** (Veterinarska uprava RS), mag. **Marko Vizjak** in Ur-

ška **Srnc** (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano).

Ugotovili so, da 6. odstavek 40. člena **Zakona o veterinarskih merilih skladnosti** (Uradni list RS, št. 93/05) določa, da je policija dolžna prijaviti živalske stranske proizvode, ki se nahajajo na javnih cestah in nekategoriziranih cestah, organizaciji, ki izvaja veterinarsko higiensko službo. Z uveljavitvijo tega zakona se je prekinila dolgoletna praksa, ko je policija ob povozih obveščala tudi pristojno lovsko organizacijo.

Srnečeva je prisotne seznanila s stališčem **Policije**, da bo zaradi različnih težav, ki so se pojavljale na terenu, strogo upoštevala zakonska določila. Policija zato o po-

vozu divjadi ne bo več obveščala pristojnih lovskih organizacij.

Z drugega gledišča na to problematiko pa je bilo ugotovljeno, da **Zakon o divjadi in lovstvu** – ZDL-ov-1 (Uradni list RS, št. 16/04) obvezuje upravljavca lovišča, da za vso odstreljeno in najdeno poginulo divjad (torej tudi povozeno) opravi izmero predpisanih podatkov ter le-te kronološko po datumu odstrela ali izgub vpiše v evidenčno knjigo odstrela in izgub, ki jo mora voditi v skladu s **Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovskoupravljalskem območju** (Uradni list RS, št. 120/05). Podatke iz evidenčnih knjig mora upravljavec v elektron-

ski obliki posredovati Zavodu za gozdove Slovenije konec vsakega trimesečja. Poleg tega morajo upravljavci lovišč zaradi ugotavljanja stanja in razvojnih trendov populacij divjadi posredovati komisiji svojega lovskoupravljalskega območja (LUO) trofejne liste in materialne dokazila o opravljenem odstrelu in izgubah. V primeru opustitve teh dejanj je za upravljavca predvidena kazen v višini od 1 do 30 mio sit.

J. Kastelic je pri povozih velikih zveri opozoril tudi na **Uredbo o zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah**, ki v drugem odstavku 19. člena določa, da je izvajalec veterinarske službe dolžan (če ne gre za sum živalske kužne bolezni) pred začetkom postopka ugotavljanja vzrokov

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 30. junija 2006 je bilo z območja 26 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 33 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 9 lisic, 7 psov, 5 mačk, 4 kune, 1 ovco, 1 kozo, 2 jazbeca, 1 srno, 2 govedu in 1 volka.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

V obdobju od 1. do 31. julija 2006 je bilo z območja 23 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 34 živali.

Virološki laboratorij Enote za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 21 lisic, 3 pse, 5 mačk, 3 kune, 1 jazbeca in 1 medveda.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Jedrta Maurer Wernig,
dr. vet. med.

VURS, Oddelek za zdravstveno varstvo živali

Foto: J. Poljčič

Določeno število odstreljenih lisic morajo lovске organizacije poslati veterinarski službi na pregled glede prisotnosti protiteles in tetraciklinov, da se ugotovi uspešnost cepljenja lisic proti steklini prek ust.

bolezni ali smrti o najdbi (v primeru velikih zveri) obvestiti organizacijo, pristojno za lovstvo (ZGS), ki mora opraviti izmero poginulih živali.

Po pregledu veljavne zakonodaje s področja veterinarstva in lovstva je bilo nesporno ugotovljeno, da zakonodaja s teh področij ni usklajena, zato izvajanje določil v praksi ni izvedljivo, še posebno zaradi nezadostne kadrovske zasedbe Veterinarsko higienske službe.

Ker je doslej Policija obveščala lovske organizacije v primerih, ko je bila divja žival zaradi povoza poškodovana in mrtva ter ker je takšno obveščanje že v preteklosti v glavnem potekalo brez težav, so prisotni sklenili, da bodo vse organizacije in službe, prisotne na omenjenem problemskem sestanku, Veterinarski upravi RS predlagale spremembo šestega odstavka 40. člena Zakona o veterinarskih merilih skladnosti (Uradni list RS, št. 93/05) tako, da bo Policija poveže divjadi poleg Veterinarsko-higienski

službi obvezno prijavljala tudi krajevno pristojnim lovskim organizacijam.

MKGP bo (je) poslal uradni dopis Generalni policijski upravi s prošnjo, naj bi v skladu s predlagano spremembo veterinarske zakonodaje, v času do dejanske spremembe, policisti še nadalje o povozih obveščali tudi krajevno pristojne lovske organizacije (upravljalce lovišč).

Zavod za gozdove Slovenije in OZUL bosta do konca julija 2006 pripravila karto 15 lovskoupravljalških območij (LUO) in upravljalcev lovišč lovišč s posebnim namenom (LPN), in sicer skupaj s seznamom kontaktnih oseb, ki bodo o povozih obvestile pristojnega upravljalca (LD ali LPN) in njihove, za takšne zadeve zadolžene osebe.

Pripravljen gradivo bo Zavod posredoval Veterinarsko-higienski službi Nacionalnega veterinarskega inštituta in Generalni policijski upravi.

Uredništvo – M. K.

Izvajanje preventivnih ukrepov pri divjadi v letu 2006

V skladu s Pravilnikom o izvajanju sistematičnega spremljanja stanja bolezni in cepljenj živali v letu 2006 (Ur. l. RS, št. 3/06) je treba letos opraviti določene preiskave tudi pri divjadi.

Pri lisicah je treba v skladu s letnimi načrti lovskoupravljalških območij poslati določeno število uplenjenih lisic na preiskavo glede na steklino. Lisice, uplenjene na območju, kjer se opravlja cepljenje lisic proti steklini, je treba pregledati tudi na prisotnost protiteles in tetraciklinov (kontrola uspešnosti peroralnega cepljenja).

Pri divjih prašičih je treba pri določenem številu uplenjenih živali odvzeti vzorce krvi za preiskave na prisotnost virusa klasične prašičje kuge (KPK) in bolezni Aujeszkega (BA) (redni odstrel).

Letos je predviden tudi odvzem vzorcev za preiskave na ptičjo gripo (aviarno influenco) pri racah mlakaricah. Za odvzem vzorcev so tudi letos namenjena določena denarna sredstva, ki jih bodo LD prejele glede na podpisane pogodbe z VURS in izdanega računa v skladu s to pogodbo. LD, ki še niso posredovale vseh potrebnih podatkov oziroma podpisale pogodb, pozivamo, naj to uredijo čim prej.

POZOR! Zaradi pojava klasične prašičje kuge v sosednji Hrvaški lovce pozivamo, naj upoštevajo določila pogodb in določeno število vzorcev krvi odstreljenih divjih prašičev pošiljajo v preiskave. Divji prašiči so stalna nevarnost za vnos te bolezni v državo, pa tudi za prenos bolezni na domače prašiče.

Dosledno izvajanje predpisanih preiskav in preventivnih ukrepov je ključnega pomena pri preprečevanju vnosa in pojave bolezni v državi!

Jedrt Maurer Wernig, dr. vet. med.

Novi obrati za uvoz divjačine iz Hrvaške na območje EU

Bliža se jesen in z njo vrhunec lova. Zato bo novica, da je po novem mogoč uvoz divjačine iz Republike Hrvaške, gotovo razveselila številne slovenske pa tudi tuje lovske goste, ki v prihodnje nameravajo loviti pri naših sosedih.

Evropska Komisija v Bruslju je namreč na seznam obratov za izvoz divjačine na območju EU uvrstila dva obrata na Hrvaškem. Prvi je obrat za obdelavo divjadi **Zelendvor** (št. 1048), ki je registriran za izvoz male divjadi (pernata divjad in divji zajci) iz Varaždinske regije na območje EU. Drugi obrat za obdelavo divjadi pa je **Lovište Babinac** (št. 2011) iz Bjelovarsko-Bilogorske regije, ki je registriran za izvoz mesa divjih prežvekovalcev na območje skupnosti. Po podatkih, ki nam jih je posredovala pristojna veterinarska oblast v Zagrebu, naj bi do konca leta dobili odobrene še tri obrate za izvoz divjačine na območje skupnosti, kar bi vsaj za prvo silo zadostilo potrebam lovskega turizma v zasebnih in državnih loviščih v sosednji državi.

Konkretno to pomeni, da je trenutno dovoljen uvoz mesa pernate divjadi in divjih prežvekovalcev le iz omenjenih dveh registriranih obratov pod pogojem, da pošiljko spremlja predpisan veterinarski certifikat (Odločba Evropske komisije, 2000/585/EGS), ki mora med drugimi zahtevami, ki jih omenjena odločba predpisuje, vsebovati tudi številko odobrenega obrata in seveda regijo, iz katere prihaja.

Foto: B. Zakrajšek

Objekt mejne veterinarske inšpekcije na MMP Gruškovje

Zato tudi ni odveč informacija, da še vedno veljajo določeni preventivni oz. zaščitni ukrepi (Odločba Evropske komisije, 2006/405/EGS) glede vnosa visoko patogene ptičje gripe (aviarne influence) na območje EU iz Hrvaške, ki npr. med drugim še vedno prepovedujejo uvoz odstreljene pernate divjadi, vendar samo iz določenih predelov oz. regij te države; ti so: **Virovitičko-Podravska, Osječko-Baranjska, Splitsko-Dalmatinska in Zagrebška** regija. Komisija v Bruslju že pripravlja novo odločbo, po kateri bo v primeru neugodne epizootiološke situacije glede omenjene bolezni pristojna hrvaška veterinarska oblast sama določala morebitne regije na Hrvaškem, iz katerih bo prepovedan uvoz pernate divjadi na območje EU in o tem obvestila Komisijo in tudi preostale članice EU.

Kot je bilo glede omenjenega že večkrat napisano, opravljajo veterinarski nadzor pri uvozu divjačine in lovskih trofejev iz tretjih držav na teritorij EU naši uradni veterinarji za inšpekcijski nadzor na meji, od marca 2006 tudi na mednarodnem mejnem prehodu Gruškovje. Le-ta je poleg preostalih dveh cestnih mejnih prehodov, kot sta Obrežje in Jelšane, kjer tudi deluje naša služba, edina mogoča vstopna točka za tovrstne pošiljke iz sosednje države.

Poostren nadzor potnikov oz. njihove prtljage, ki prihajajo iz Hrvaške in drugih tretjih držav pa opravlja tudi carina (Regulativa Evropske komisije, 745/2004/EGS), da bi preprečila vnos vseh vrst živalskih kužnih bolezni in še posebno ptičje gripe na območje EU. Da bi se izognili morebitnim nevšečnostim in glede na izkušnje, ki jih imamo z lovci, ki bodisi vnašajo lovske trofeje ali meso divjadi oz. divjačinske proizvode v našo državo iz tretjih držav, pa je najbolje, da jih predhodno prijavijo carinski službi na meji ter se tako izognejo dodatnim težavam, še posebno kar precej visoki denarni kazni.

Za vse druge morebitne dodatne informacije, ki zadevajo uvoz divjačine in lovskih trofejev, se zainteresirani posamezniki lahko obrnejo na omenjene mejne veterinarske postaje oz. Veterinarsko upravo RS.

*Mag. Božo Zakrajšek, dr. vet. med.,
direktor mejne veterinarske inšpekcije VURS*

Kje je trenutno slovenska (glasbena) kultura (II)?

Kmalu po objavi kritičnega prispevka **Daneta Namestnika – Vicariusa**, ki je bil objavljen v letošnji 4. številki *Lovca*, me je poklicalo kar nekaj lovskih pevcev in rogistov. K pisanju naj bi ga menda spodbudil članek v *Lovcu* (2/2006), predvsem pa moj reportažni prispevek (intervju) z **Gregorjem Otmarjem Rettingerjem**, objavljen v *Lovcu* (10/2005). Med tistimi, ki so me poklicali, so bili tudi člani *Odbora LZS za lovsko glasbeno kulturo*, pa tudi drugi lovci, češ, ali je slovenskim lovcem res treba še eno »bojno« polje – in to na kulturnem področju – za dosego lastnih idej in osebne veljavnosti posameznika ter javno pranje »umazanega lovskega kulturnega perila«! Četudi lovski tovariš Dane v prispevku ni niti enkrat zapisal mojega priimka, je v veliki meri njegova kritika letela prav name kot pisca obeh prispevkov, na **Franca Rotarja**. Neposredno so bili kritike deležni tudi predsednik odbora Gregor O. Rettinger in drugi člani tega odbora ter ne nazadnje tudi LZS, ki je pred dobrimi tremi leti odbor tudi ustanovila. S pisanjem tega (ne)želenega odgovora sem moral počakati na pravi trenutek. Najprej je o netovariškem Namestnikovem pisanju na svoji zadnji seji razpravljala *Odbor LZS za lovsko glasbeno kulturo*. Nato se je moralo zgoditi še 33. srečanje lovskih pevcev in rogistov v Metliki. Zdaj, ko je vse za nami, ko se je vsaj malo pomirila užaljenost, pa tudi mnoga negodovanja kar nekaj lovskih pevcev in rogistov ter tudi nekaj lovskih funkcionarjev, ki skrbijo za določeno ravnanje, strpnost in pomoč v lovski kulturi, je napočil trenutek za kratek, javen, iskren, tovariški in kulturnen odgovor omenjenemu

pisecu. Tako je namreč tudi želel Odbor LZS za lovsko glasbeno kulturo.

Spoštovani tovariš Dane, če ne bi bilo zgodovinskih zapisov, ki, hvala bogu, poleg mnogih živih spominov pomagajo ohranjati razne lepe in slabe dogodke tudi za poznejše rodove, bi se kaj lahko zgodilo, da mnogi ne bi vedeli, da je bilo 1. srečanje slo-

ročju lovske glasbene kulture mogoče še kaj narediti! Kako lahko zdajšnji odbor, ki je legitimno zaživel šele pred nekaj leti, kar čez noč postori vse tisto ali še več, česar prej ni mogel ali želel storiti *Aktiv zborovodij SLPZ in rogistov*, ki sicer ni deloval v okviru organov LZS? Ta aktiv si nekaj časa vodil tudi ti, Dane! Za vse, kar si v preteklosti storil za večjo slovensko lovsko glasbeno kulturo, so ti lovski rogisti in verjetno tudi funkcionarji LZS ter še marsikdo nedvomno izjemno hvaležni! Naj še enkrat javno zapišemo, da je Aktiv zborovo-

nič, od kar tega voza ne voziš ti? Ne razumemo te, zakaj rušiš nekaj, kar je bilo zgrajeno v mnogih desetletjih z veliko truda in odrekanja, tudi s tvojo pomočjo!? Zakaj zavraš voz slovenske lovske kulture, na katerem je še veliko prostora? Zakaj ti ne ustreza »furman«, ki ga spretno »fura«?

In na temelju česa trdiš, da enajstčlanska »vlečna posadka« – člani odbora – tega voza ne pelje strokovno!? Kolikor vem, so vsa »kolesa« 15 pevskih zborov, v katerih prepeva 218 pevcev ter 12 skupin rogistov, v katerih deluje

Štajerski rogist

venskih lovskih pevcev leta 1974 v Globokem. Lovski rog se je posamezno oglašal že mnogo let prej, rogist pa so skupinsko zaigrali v začetku sedemdesetih letih, kot ugotavljaš tudi sam! V bogatem arhivu uredništva glasila *Lovca* bo za vedno ohranjena tudi številka *Lovca* 4/2006, v kateri si neopravičeno kritiziral delo (ne)svojih tovarišev iz vrst lovske glasbene kulture. Zlasti pa se bodo mnogi slovenski pevci in rogist (ne)radi spominjali predvsem tistih ne pohvalnih besed, ki jih je bilo v tvojem kritičnem prispevku mnogo preveč. Strinjam se, da bi bilo na pod-

dij SLPZ in rogistov prenehal delovati, že preden je bil ustanovljen odbor. Aktiv so ustanovili pevci in rogist; prav ti so aktiv tudi ukinili, tudi zaradi neaktivnosti in »samovšečnosti« nekaterih članov! Menim, da se je to zgodilo na srečanju v Radencih.

Tako pač je v življenju. Tudi v politiki in gospodarstvu mnogi odhajajo, pa ne delajo iz tega takega cirkusa, kot ga delaš ti! Tovariš Dane, še vedno si potnik na bogatem vozu slovenske lovske kulture; le vaje so v drugih rokah. Lahko mi verjameš, da kar v zelo spretnih. Ne vem, zakaj bi bilo naenkrat vse za-

165 rogistov, dobro podmazana in dobro delujejo. Še najpomembneje pa je, da niti eno kolo ne cvili ali škriplje (morda le zate?). Kdo pa pravi, da morajo biti povsod samo strokovnjaki! Da so lahko strokovni samo tisti »furmani«, beri, člani odbora, ki znajo žvižgati, peti, igrati in tudi preklinjati samo po »notah«! Še več, vsak del slovenskega lovskega glasbenega voza je vedno trdnjši in prožnejši. Vedno spretnjeje se izogiba mnogim oviram na svoji poti! Tudi zaradi drugače mislečih. Mnogim se je, hvala bogu, uspelo trdno usidراتi na voz, tudi in predvsem

zaradi velike ljubezni do domače pesmi in lepih melodij lovskih rogov; in ne samo zaradi lovskih priznanj in lovskega denarja.

Da kar tako po čez kritiziraš delo odbora, me niti toliko ne moti, saj je v zdajšnji lovski demokratični (ne)kulturi vse dovoljeno. Bolj me moti, da kritiziraš tudi druge, ne lovce, ki pomagajo bogatiti slovensko lovsko glasbeno kulturo. V mislih imam vse tiste, ki nam pomagajo pri organizaciji vsakoletnih pevskih srečanj. Predvsem so to župani in drugi predstavniki javnega življenja. Kdo si bo še upal prevzeti organizacijo srečanj, če bo že vnaprej vedel, da bo vse zanič, če zraven ne bo tudi **Daneta Namestnika** – Vicarius. A v svojem kar pestrem prispevku le nisi pozabil pohvaliti nekaterih dosedanjih organizatorjev vsakoletnih srečanj. Seveda si pohvalil samo tiste, pri katerih si imel poglavitni del besede tudi ti (Bogenšperk, Mežica). Kje pa je še vseh preostalih 31, ki so bili prav tako organizatorji; nekateri so srečanje organizirali že večkrat. Njim nisi izrekel nobene zahvale in pohvale!

Ker sem že v uvodu zapisal, da bo to javno pismo tebi tovariško in kulturno, ne bom komentiral tvoje – neuresničene – napovedi za 33. srečanje v Metliki. Moram pa ti napisati, da se zadnjega srečanja zaradi tvojega neobjektivnega mnjenja in pisanja iz protesta ni udeležilo nekaj skupin rogistov. Opazil si lahko, da v Metliki ni bilo vse tako, kot bi moralo biti! Svojega (ne)prispevka k osrednji zaključni prireditvi ni dalo kar nekaj skupin rogistov. Ker so mnogi rogisti prej šli domov, so resno ogrozili sicer dobro organizirano zaključno prireditev. Mnogi smo se takrat vprašali, kje sta avtoriteta in priljubljenost **Vicarius**, da so »njegovi« rogisti ravnali tako neodgovorno? Kaj takega pevci ne bi nikoli naredili! Nekaj več o srečanju v Metliki boš prebral v drugem prispevku.

Ne nazadnje še nekaj besed

o lovskem kroju, na katerega smo slovenski lovci tako ponosni in ga skoraj »vsi« radi nosimo ter se z njim radi ponašamo pred drugimi. Le za nekatere slovenske lovce in lovske rogiste je lovska obleka preskromna, ni modna, je premalo elegantna in lepa! Preskromna je, kot kaže, le za nekatere rogiste ... Morda zato, ker nekateri rogisti, ki niso lovci, lovske obleke ne čujejo nositi? Zato ste si tudi omislili neka svojstvena oblačila, ki ne po kroju ne po barvi nimajo nič skupnega z zeleno lovsko bratovščino. Ne vem, zakaj želite biti nekateri rogisti tudi med sebi enakimi nekaj posebnega!? Zakaj se trudite biti tako drugačni? Si se kdaj vprašal, zakaj je lahko armada lovcev pevcev vedno lovsko nared, enotna in da med nami ni skoraj nobenih nesoglasij? Med pevci ni skupine, ki bi bila drugače »opravljena« za lovske nastope.

Dane, priznaj znanje in vodstvene sposobnosti tudi drugim. Tudi tvojim nekdanjim učencem, ki si jim vcepil ljubezen do lovskega roga. To je največ, kar ti lahko zaželim v lepo jesen, ko bo lovski rog mnogokje oznanil začetek skupnih lovov. Ne zapuščaj skupnega kulturnega voza, čeprav ti, kot kaže, vsi njegovi potniki nismo všeč. Ostani na njem s svojimi Zasavskimi rogistimi! Če bo voz preveč gladko tekkel, kar kaže, da bo, pa spet prepusti njegovo zaviranje, seveda če bo to potrebno, tudi drugim, ki jim je vseeno, ali lovci pojemo, igramo ali si mečemo polena pod noge. Takih je med nami, žal, mnogo preveč!

S tem javnim odgovorom Odbor LZS za lovsko glasbeno kulturo, pa tudi osebno, zaključujemo vsako nadaljnjo javno polemiko.

Franz Rotar

Polh, najmanjša divjad, pa najbolj razburja duhove

Navadni polh (*Glis glis*) je bil po starem Zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o

upravljanju lovišč (iz leta 1976) pa tudi po novi lovski zakonodaji (Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob;

Ur. l., 101/17. 9. 2004) uvrščen med prostoživeče živali, ki so divjad in jih je kot take dovoljeno loviti.

Delno se je spremenila le lovna doba na polha, in sicer je bil prej dovoljen lov nanj od 25. septembra do 15. novembra, po novem pa je lov dovoljen od 1. oktobra do 30. novembra.

Sprememba je sicer nekoliko vznemirila polharje, vendar so se s tem kaj hitro sprijaznili, saj v bistvu to polhom le omogoča, da se v nekaj dneh še malce poredijo, kar ustreza tudi pravim polharjem. Dejansko je bilo lovno dobo za polha smotno spremeniti zato, ker konec septembra ponavadi še traja jelenji ruk in je prav, da ima jelenjad v času parjenja v gozdu čim več miru.

Veliko več hude krvi in negotovanja pa med polharji povzroča dejstvo, da v novi zakonodaji ni posebej opredeljeno, **komu je lov na polhe dovoljen.**

V starem zakonu je bilo v 48. členu v točki 6 naslednje določilo: »Ne glede na določbi 45. in 46. člena tega zakona je lov na polha dovoljen vsem občanom pod pogoji, ki jih določa ta zakon.« S tem določilom je bil lov na polhe praktično omogočen vsem zainteresiranim, brez teritorialne ali lastninske omejitve, upoštevati je bilo treba le splošne omejitve in določila, ki jih je zakon predpisoval za vso lovno divjad. Taka pravna ureditev je bila tudi v skladu z dolgoletno narodno tradicijo lova na polha, predvsem na območjih Notranjske in Dolenjske, kjer je ta lov tudi najbolj razširjen. Prosto pravico lova na polha so si prebivalci omenjenih krajev priborili davno v preteklosti s tradicijo, saj je že Valvazor v 17. stoletju pisal, da je bil to eden izmed »servitutov«, ki so jih imeli v gozdovih prebivalci ne glede, čigava last so bili gozdovi.

Ne vem, ali je zakonodajalec ta dejstva prezrl zavestno ali nezavestno, vsekakor pa taka pravna ureditev lova na navadnega polha, kot je predpisana sedaj, ni dobra in upra-

Foto: A. Kryšufek

Kdo po novem zakonu lahko lovi polhe?

vičeno sproža negodovanje prebivalstva na območju, kjer so polha vedno lovili.

Če bi dosledno sledili določilom sedanje zakonodaje, potem bi polhe lahko lovili samo lovci, člani lovskih družin in samo na območju svojega lovišča. Poleg tega bi morala LD voditi tudi vse evidence o načrtovanju in odvzemu, enako kot za vso drugo divjad. Takšna »regulativa« pa je nesmiselna in neživljenjska, pa tudi iz ustavnopravnega stališča je vprašljiva, saj so bile ljudem odvzete že nekatere pridobljene pravice.

Obstoječe stanje bi bilo treba še pred sezono lova na polhe ustrezno popraviti tako, da bi se smiselno spremenila določila *Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob* ali pa naj se z uradnim tolmačenjem zakonodajalca pojasni, kako naj poteka lov na polha v prihodnje.

Zveza lovskih družin Notranjske - Cerknica je že nekajkrat obravnavala zaplete, ki se pojavljajo glede lova na polha in je, da bi se izognila konfliktnim situacijam, ki se bodo po vsej verjetnosti do-

gajale, predlagala, naj se režim lova polhov vseeno delno uravna, in sicer na naslednji predlagani način.

1. Lov na polhe naj bi tudi v prihodnje potekal prosto, po tradicionalnih krajevnih običajih, seveda pa obvezno v lovni dobi, kot je določena v Uredbi: **od 1. oktobra do 30. novembra.**

2. Odlov polhov se ne načrtuje, niti se ne vodi evidenčnih knjig odstrela in izgub kot za drugo malo divjad.

3. Odlov lahko izvaja vsak državljan Republike Slovenije po vseh loviščih, ne glede, kdo upravlja z njimi.

4. Vsi, ki želijo v tekočem letu loviti polhe, bi si morali pridobiti posebno dovolilnico, ki bi jo brezplačno izdala krajevno pristojna enota (OE) Zavoda za gozdove s tem, da bi ji morali po končani lovni dobi poročati o številu odlovljenih živali (dovolilnica bi se lahko izdala za več let, s taloni za vsakoletno poročilo o odlovu). Dovolilnica bi lahko vsebovala tudi omejitve dnevnega ali letnega odlova.

***Franč Koščak**
Cerknica*

da bi lovci streljali izključno v *lovskem položaju*, saj bi tako vsaj zmanjšali, če ne izničili prednosti športnih strelcev (orožje, količina treningov). Na enem od sestankov Komisije za strelstvo pri LZS, z referenti območnih zvez, sem dobil zanimiv odgovor enega od referentov, da »s specialnimi trap puškami ni mogoče uspešno streljati v lovskem položaju« (ali lovci nimamo tudi lovskih pušk)?!

Ormož to lahko trdim. Da je »recept« pravilen, potrjuje malo športnih strelcev, udeleženi na prvenstvih LZS. Seveda pa lovskošportni strelci »veselo« pobirajo najboljše nagrade na naših lovskih tekmovanjih. In prav je tako, če sami ne znamo narediti reda. Navsezadnje so ti strelci prav tako člani naših lovskih družin.

Pripombe imam na izvajanje lovskega položaja. Se-

Foto: S. Lendarčič

Lovsko strelstvo - športno strelstvo

Kpisanju me je spodbudil članek lovskega tovariša **Sama Lipovca** v 6. številki *Lovca* (str. 283). Dejal bi, da je končno nekdo tudi javno napisal, kar po mojem mnenju čuti in misli večina slovenskih lovcev - strelcev. V celoti se strinjam z ugotovitvami in mnenjem pisca, rad pa bi dodal še nekaj mojih pogledov na to problematiko.

V lovske vrste sem vstopil daljnega leta 1964 in že kot pripravnik sem začel z lovskim strelstvom, v katerem sem še vedno aktiven. Vsaj 20 let sem bil referent za lovsko strelstvo na naši območni Lovski zvezi Ptuj - Ormož, pa tudi predavatelj o lovskem

strelstvu pripravnikom, kar sem še dandanes. Eno mandatno dobo sem bil tudi član Komisije za lovsko strelstvo pri LZS. Nekaj let pozneje, kot lovec, sem postal tudi športni strellec. Vključil sem se v strelsko društvo, in sicer najprej na Ptuj, od leta 1975 pa sem član Strelskega društva Trap - Ormož. Torej poznam lovsko in športno strelstvo!

Vedno in tudi danes je moje načelo, da je treba lovsko in športno strelstvo ločiti prav iz razlogov, ki jih je podrobno opisal Lipovec in jih ne bom ponavljal.

Ves čas in na vseh nivojih, od LD do Lovske zveze Slovenije, sem dajal pobude,

V naši LD smo le enkrat izvedli naše meddružinsko tekmovanje v lovskem položaju, enkrat pa nas je posnemala tudi sosednja LD. Vendar smo oboji, ker je bil obisk slab, to opustili (na žalost vedno prevlada komercialni cilj).

Vsa sreča, da smo z vstopom v EU tudi lovci povzeli tako imenovani »evropski model« in prvenstva LZS potekajo v lovskem položaju. To je potegnilo za sabo tudi prvenstva območnih lovskih zvez; vsaj za našo ZLD Ptuj -

veda bi bilo najbolj pošteno, če bi bila strelišča opremljena s časomerilno napravo (timerjem), da bi se golobi prožili v okviru nedoločenega časovnega obdobja, ki se spreminja od trenutnega proženja pa do največ tri sekunde od klica strelca. Ker tega nimamo, bi morali sodniki vsaj dosledno vztrajati pri pravilnem položaju – t. j. držijo tekmovalcev (zgornji del kopita na vrhu kolčne kosti). Iz izkušenj si upam trditi, da vsaj 70 % strelcev ne strelja pravilno! Pravilnik LZS o lovskem

strelstvu natančno določa in nazorno prikazuje položaj strelca v lovskem položaju. Menim, da pravilnika ne poznamo dovolj oziroma ga ne izvajamo dosledno.

Kar zadeva ekipe strelskih društev samo to: v LD Rače pa tudi v naši LD ne dovolimo nastopati strelskim društvom. Če so v teh ekipah člani zelene bratovščine, je

tudi zame vprašljiva njihova lovska etika!

Na koncu bi še dodal, da morda le ni vse tako slabo, kot si mislim, saj je bilo v isti, junijski številki našega glasila tudi vabilo LD Grosuplje na srečanje strelcev v **lovskem položaju**. Pa dober pogled (rezultate), lovski strelci!

Stanislav Frangež
LD Ormož

Naša odgovornost za zaščito živali

Nisem lovec, berem pa vašo revijo. Pozimi krmim divjad in ker tudi kmetujem, divjad krmim na svojih travnikih in njivah spomladi, poleti in jeseni. Ne čudim se, da imajo lovci negativno podobo v javnosti. Če bi ljudje vedeli za sklep – direktivo Zavoda za gozdove Slovenije, da je divjad prepovedano krmiti, bi morali biti v javnosti negativno ožigosani

tudi gozdarji, katerim Zakon o divjadi in lovu podeljuje najpomembnejše pravice, povezane z lovom. Predlagam, da Lovska zveza Slovenije predlaga spremembo zakona, da bi se pravice, ki so zdaj zaupane Zavodu za gozdove, prenesle na drug organ v okviru MKGP, kjer bodo odločitve sprejemali strokovnjaki. Zelo posrečeno je to predlagal **Danijel Vehar** iz

Gorenje vasi v 6. številki Lovca, ki pravilno ugotavlja, da gospod **Tone Pridigar**, ki podpira odločitev ZGS, še zdaleč ni strokovno poklican pisati o škodljivosti krmljenja divjadi na prebavo, na njeno posledično povečano nagnjenost do objedanja dreves itn. Po moji kmečki pameti in logiki krmljenje divjadi koristi, saj je krepko in močno divjad veselje pogledati in prav opazno je, kako so se krmljene živali letošnjo pomlad prej prebarvale, kakor so se oslabele. Po mojem prepričanju si pomembno besedo pri sprejemanju odločitev glede gojitve divjadi zaslužijo kmetje, ki divjad dejansko krmijo s svojimi pridelki, in veterinarji, še najmanj pa gozdarji. Kmetje zdaj (junij–julij) kosimo in veliko nas je, ki ure in ure prej dolgo iščemo morebitne mladiče v visoki travi, da bi jih rešili pred smrtjo pod kosilnicami. Sprašujem se, če ne bi bilo dobro, da bi jih kar porezali, saj je nenadna in trenutna smrt za divjad boljša rešitev kakor pa žalostno hiranje v dolгих in mrzlih zi-

mah ob prepovedi krmljenja. Lovski zvezi Slovenije predlagam, naj zoper Zavod za gozdove predlaga uvedbo upravno kazenskega postopka zaradi kršitve določil Zakona o zaščiti živali. Ta zakon velja za vse fizične in pravne osebe v Sloveniji, še posebno pa omenja lovske organizacije, ki morajo opustiti sleherni ravnanje, ki živalim povzroča dalj časa trajajoče trpljenje ali škodo na zdravju. Kmetje, ki nismo lovci, od divjadi res nimamo nobene materialne koristi, kvečjemu škodo; imamo pa radi naravo in se zavedamo, da je divjad del narave. Nikakor ne morem razumeti, da lahko neki lovec zapiše v vašem glasilu, da je prepoved krmljenja divjadi pozimi pravilen in dober ukrep. Ne nazadnje so tudi lovci fizične osebe, ki jim Zakon o zaščiti živali nalaga določene obveznosti. Kaj ko bi še mi, kmetje, rekli, da odrekamo gostoljubje divjadi na naših pašnikih, travnikih in poljih?

Franč Gams
Šmartno pri Slovenj Gradcu

Foto: F. Ekar

Razmišljanja o gojitvi srnjadi

Dejstvo, da je dandanes srnjad najbolj razširjena parkljasta divjad v Evropi, ni povsem novo. Njena, skoraj prislovična prilagodljivost na različne spremembe, ki jih človek s svojo dejavnostjo povzroča posredno ali neposredno, pa je enkratna in neprimerljiva. Tovrstni fenomen srnjadi je še zlasti razveseljiv v času in razmerah, ko se neprestano povečuje rdeča lista ogroženih živalskih in rastlinskih vrst.

S srnjadjo se srečujejo ljudje različnih nazorov. Poleg lovcev so to lastniki gozdnih in kmetijskih zemljišč, pa tudi vrtičkarji in seveda gozdarji ter naravovarstveniki, ob tem pa še prijatelji narave in divjadi sploh. S svojo pojavnostjo ter pogostnostjo je srnjad nedvomno eden naših najbolj simpatičnih sopotnikov. Vsaka od omenjenih nazorskih skupin svojo ideologijo in ideale oblikuje sama po svojih čustvenih izhodiščih in izkušnjah. Ob navajanju dveh, skrajnih pogledov je na eni strani ljubka, nebogljena divjad, ki jo druga stran prišteva že med najpomembnejše zaviralce naravnega pomlajevanja gozda.

Največ je imamo, pa jo najmanj poznamo

Okrog sto tisočglava »družina« slovenske srnjadi si svojega življenjskega prostora ne deli zgolj z divjadjo drugih vrst in pašno, domačo živino, pač pa tudi z okrog dvema milijonoma Slovencev. Ob nespornem dejstvu, da se je v zadnjih stoletjih številčnost srnjadi povečala za 100-krat, v Sloveniji odstrelimo (2005) 34.656 glav srnjadi. Približno petino moramo prišteti še zaradi dokazanih izgub v prometu in približno še nadaljnjo petino zaradi kmetijskih strojev ter drugih naravnih (zveri) in nenaravnih izgub (psi). Tako je bilo istega leta po podatkih ZGS skupaj izločeno 44.733 glav srnjadi.

Zdaj je srnjad, lahko rečemo, vsakdanji kruh približno tretjini (kar pomeni okrog 2 milijonoma) evropskih lovcev, in to v idealnem, pa tudi gospodarskem pomenu. Zato ni zgolj slučajno, da se s proučevanjem življenja in lastnosti srnjadi v prosti naravi ukvarja vrsta uglednih evropskih znanstvenikov, institucij in raziskovalnih programov. Kljub temu velja resnica, da je v poznavanju srnjadi še veliko neznanega in belih lis!

V zdajšnjem svetu prevladuje mnenje, da je najpomembnejša, trajna(nostna) naloga lovstva taka gojitve, ki po eni strani spoštuje temeljne biološke značilnosti in potrebe srnjadi, po drugi strani pa upošteva tudi interese sonaravnega gozdarstva. Le z uresničevanjem takih usmeritev in obveznosti se lovstvo umešča in dokazuje svojo povezovalno vlogo med naravovarstvenimi in gospodarski-

mi učinki gospodarjenja s srnjadjo in divjadjo sploh. Od obsega spoštovanja omenjenih načel je odvisno odpravljanje sicer tudi prisotnih ali morebitnih dvomov o odgovornosti in poslanstvu zdajšnjega in jutrišnjega lovstva.

Gojitve srnjadi v njenem najširšem pomenu nikakor ne smemo razumeti zgolj v deklarativnem, načrtovalskem pomenu, pač pa tudi z vidika njene stvarne uresničljivosti in trajnega preverjanja odnosov med načrti in njihovim uresničevanjem. Načrtovanje nikakor ne sme biti povsem odtegnjeno od tistih, ki dišijo po gozdu in znoju, kar pomeni: od pravih lovcev! Prav tako ne sme biti odtujeno od nepredvidljivosti narave! Načelo sonaravnosti mora takoj postati tudi velelnik načrtovalcem, ne le lovcem. Dandanes lovstvo žal preveč dragocene energije izgublja zaradi izpolnjevanja zahtev hipertrofične birokracije, namesto da bi se izpopolnjevalo za vse bolj zahtevne izvedbene naloge sonaravne gojitve.

Sonaravno upravljanje = zagotavljati divjadi hrano v vseh letnih časih

Srnjad je vrsta, v kateri se posamezne živali v skoraj enakih razmerah vedejo zelo različno. To ne velja zgolj za hranjenje, odnose do sovrstnikov in divjadi drugih vrst, pač pa tudi za odnose znotraj samega stereotipa. Očitno je tudi njeno nadgrajevanje obnašanja in prilagodljivosti, zaradi česar je srnjad lahko poselila skoraj vse mogoče bivalne niše.

Foto: B. Krže

Srnjad je stara že okrog 7 milijonov let. Srnjakovo rogovje je cenjena in iskana trofeja. Po mednarodnih formulah za ocenjevanje trofej mu dodajamo in odvezujemo t. i. lepote točke; zaradi asimetrične oblike, grbičavosti in barve, ki naj ne bi ustrezala našim zamišljenim gojitvenim ciljem ... Le kdo nas bo zato še štel med resne, strokovno izobražene upravljalce divjadi?

Pojma sonaravnosti si ne smemo razlagati zgolj z neposrednimi gojitvenimi ukrepi v vlogi spoštovanja čim naravnejše spolne in starostne sestave, pač pa tudi z zagotavljanjem prehranske ponudbe v vseh letnih časih. S tem pa se podoba lovca, ki v globokem snegu nese polno vrečo krme, dokončno umika v ikonografijo naše zgodovine. V večini

Slovenije gozdovi in polja nudijo srnjadi dovolj, hrane zato je **klasično krmljenje res nepotrebno**, ponekod celo prepovedano. Predvsem pa takega krmjenja nikakor ne smemo istovetiti z načelom sonaravnosti, na katero sicer tako prisegamo.

Ne glede na vse pa sta naši najpomembnejši gojitveni nalogi lov in odstrel, kar je neločljivo povezano z novimi rojstvi in ne le načelom trajne obnovljivosti in usklajenosti. Rečeno neposredno in brez leporečja, s katerim vse težje »pretentamo« tiste, ki nas ne marajo in nam očitajo: »Le kako morete!?!«

Sicer je srnjad brez lovcev preživela, pravi jo, kar nekaj milijonov let in pri tem ohranila svoje polno gensko zdravje. Ne pozabimo pa, da smo lovci prevzeli tudi del naravnih zadolžitev, s tem pa tudi odgovornost za posledice tega, kar smo odvzeli plenilcem in naravi sploh. V dolgi zgodovini je srnjad preživela tudi občasne katastrofalne izgube zaradi vremenskih vplivov, prenamnožitve velikih plenilcev ali obojega skupaj.

Pretirano varčevanje srnjadi vodi k povečanim naravnim izgubam

Časi, ko smo o gojitvenem načrtovanju odločali lovci sami, so res nepreklicno minili. Preostale so nam predvsem naloge in odgovornost za uravnavanje številčnosti in del skrbi za prehranske ter bivalne razmere divjadi. Nesporno je tudi lov v ozkem pomenu besede eden od pogojev za ohranitev srnjadi. V razpravah in dejanjih pa se kar prepogosto zapletamo v protislovja. Včasih namesto strokovnih odločajo čustveni argumenti, ki so sicer pomembni v lovčevem življenju. Pretirano varčevanje s srnjadjo povečuje delež nenaravnih izgub z vsemi posledicami. Ponovno in resno moramo na novo oceniti dejanske in za srnjad vse slabše življenjske razmere, predvsem pa vedno bolj prizadete bivalne okoliše.

Med številne obremenitve, katerim je izpostavljena srnjad, nedvomno sodi tudi pritisk zaradi lova. Večina lovcev svoje poslanstvo uresničuje resno in odgovorno glede na to, da je uresničevanje gojitvenih načrtov vse težje, saj se ni spremenila le narava, pač pa tudi življenjske značilnosti srnjadi. Zavedati se je treba, da je bila pred sto leti narava srnjadi manj naklonjena kot dandanes. Zdaj presvetljeni in marsikje sonaravnejši gozdovi so odprti s številnimi prometnicami in zaradi več svetlobe bogatejši z zelišči in grmovnicami. Od tod misel, da se gojitev srnjadi uravnava tudi z motorno žago. Pogostejši gozdni obrodi omogočajo srnjadi prijaznejši, manjši bivalni

okoliši. Hkrati pa se povečujejo tudi vrste in obseg motenj, ki od srnjadi terjajo več pritajevanja (skrivanja). Slednje še zlasti velja za lovišča blizu večjih naselij ali poti, kjer je vedno več sprehalcev, psov, rekreativcev, zmajarjev, balonarjev, kolesarjev, jezdecev ipd. Da niti ne govorimo o popolnem nespoštovanju predpisov o prepovedi vožnje v naravnem okolju, česar pa ne spoštujejo tudi nekateri lovci. Kmetje orjejo, sejejo, žanjejo in kosijo pozno v noč. V takih razmerah se ne smemo čuditi, da vidimo manj srnjadi, čeprav je meja *gozd – polje* tudi v takih razmerah njen osrednji življenjski del.

Zagotoviti srnjadi dovolj rezervne tolšče je pomembnejše od zalaganja krmišč

V nasprotju s prepričanjem naših prednikov o poznavanju srnjadi zdaj vemo in verjamemo, da srnjad zimski del leta, to je prehransko stisko in nizke temperature preživi z dosti manj energije kot v poletnih mesecih. Ta pojav uvrščamo v nezavedne, z evolucijo vrste nastale in za preživetje pomembne procese. V prehransko najbogatejšem delu leta se del s hrano pridobljene energije preusmerja v rezervno tolščo, ki omogoča nemoten potek pomembnih presnovnih procesov, kot sta razvoj jajčeca in plodu ali pa rast rogovja. Tolšča služi tudi za uravnavanje telesne temperature, in to pozimi in poleti. Z zadostno količino tolšče lahko srnjad preživi 3 do 4 mesece ob zgolj skromnem dnevnem obroku lesne paše. To je vsekakor pomembnejše kot zalaganje krmišč.

Presojanje in ocenjevanje srn in mladičev v naravi je še težje, kot to velja za srnjake. Literatura sicer navaja različna, vendar bolj ali manj nezanesljiva merila. Priporočilo o celoletnem spremljanju srnjadi je sicer hvalevredno, pa vendar iz objektivnih razlogov večini lovcev težko uresničljivo.

September – najpomembnejši mesec za gojitev srnjadi

Če se osredotočimo na september, ko se začne jesenska menjava dlake (prebarvanje), je že v uvodu treba poudariti, da je to povezano s starostjo in kondicijo živali. To pomeni, da se mlade, vitalne živali prebarvajo prej kot vodeče srne ali zaradi prska pretirano izčrpani srnjaki. V vsakem primeru je jesensko prebarvanje hitrejše zlasti v letih z bogatim gozdnim obrodом. Zdi se, kot da se srnjad prebarva čez noč. Velja tudi, da je

razvitost mladičev odvisna od razvitosti matere. Starejše srne, kar pomeni več kot 10-letne, zaradi biološkega slabljenja polegajo šibkejši mladiči. Sicer pa so srne rodne do pozne starosti. Ne glede na to, da nekatere ugotovitve navajajo tudi težje in lažje tipe srnjadi, pa je za vsakdanjo gojitveno rabo priporočljivo in izvedljivo, da se lovci za odstrel vodeče srne odločajo po temeljitem premisleku in dejstvu, da vodi podpovprečno razvite mladiče. Železno pravilo mora biti, da se najprej odstrelji mladiče in šele potem srno. Tudi zato je priporočljivo, da lovca lovita v dvojce.

Tehtnih razlogov za osredotočen odstrel srn in mladičev septembra je kar nekaj. Septembra je dan še razmeroma dolg in srnjad dobro izstopa ob zadovoljivi svetlobi. Mladiči še tesno sledijo materam, kar olajša pravilnost presoje in odločitve. Odsvetovano pa je odlašanje z odstrelom, češ da so mladiči še prelahki in tržno manj zanimivi! Prednost morajo imeti vedno gojitveni in ne drugi interesi. Po prebarvanju se srnjad presele v gozd, ne izstopa ali pa le ponoči.

Dnevi so vse krajši, začenjajo se deževna obdobja, v katerih je vse sivo, vreme in srnjad. Naj ne bo odveč, če še enkrat ponovimo, da je september eden od najpomembnejših, če ne najpomembnejši mesec za gojitev srnjadi. Ob tem velja priporočilo, naj v starostnem razredu mladičev težišče odstrela poteka med ženskim spolom, čeprav je v sedanjih načrtih ta usmeritev odrinjena na stran, in sicer v zahtevah, da je višina odstrela pomembnejša od njegove sestave. Je res tako!?

Upam, da smo se iz zadnje zime kaj naučili. Dejstvo je, da je narava vedno bolj nepredvidljiva. Tako je bila lanska jesenska prehranska ponudba ob skoraj popolnem izpadu gozdnega obroda preskromna, zima pa prezgodnja, tako da si srnjad ni ustvarila dovolj tolšče. V takih razmerah, pa tudi sicer, je pozno zimsko krmljenje srnjadi bolj v funkciji boljšega občutka lovcev kot v pomoč srnjadi. Z razliko od tega med sonaravne gojitvene ukrepe sodijo predvsem tista biotehnična dela, ki bogatijo prehransko ponudbo v obliki različnih in za srnjad prehransko zanimivih rastlin. Še vedno je dovolj časa, da se s kmeti dogovorimo ter preorana strnišča in njive zasejemo z listnatim ohrovom. Korist bo dvojna. Po prvi zmrzali namreč postane hranljiv ohrovt okusnejši zaradi spremenjene vsebnosti eteričnih olj, spomladi zaorani ostanki pa so izvrstno zeleno gnojenje. Ob visokem snegu je dovolj, da površine splužimo ali preorjemo s traktorjem. Tako smo storili veliko in dovolj za srnjad in druge vrste divjadi.

Blaž Krže

Gospodarjenje z gamsom v Sloveniji

s poudarkom na strategiji gospodarjenja v gozdnatih predelih¹

Gams je ena izmed najpomembnejših lovnih vrst divjadi v Sloveniji. Od leta 2004 v Sloveniji vodimo osrednji register izločene (odstrel in izgube) velike divjadi. Poleg drugih podatkov, ki so se zbirali že doslej, zbiramo tudi podatke o lokaciji – X, Y koordinate. Na podlagi tega registra je

nastala slika populacijske gostote gamsa v Sloveniji. Velja sicer le za leto 2004, vendar lepo prikazuje, kje v Sloveniji dandanes živi gams (kot vrsta).²

V prispevku želimo prikazati način gospodarjenja z gamsov v severozahodni Sloveniji. Prikazali in primerjali bomo gospodarjenje na treh

območjih, od katerih je eno izrazito alpsko – visokogorsko (**Bovec**), drugi dve območji pa sta gozdnati (**Idrija**, **Nanos**). Območja so na *sliki 2* prikazana s črno črto in se med seboj razlikujejo predvsem po rabi tal. Na območju Idrije in Nanosa prevladuje gozd, preostalo so kmetijska zemljišča. V Bovcu je poleg

gozda in kmetijskih zemljišč še velik delež površin nad gozdno mejo (*slika 1*, *preglednici 1 in 2*).

Populacijska območja gamsov

V severozahodni Sloveniji sta dve populacijski območji gamsa²: največja je **triglavska populacija**, kamor spada

tudi območje **Bovca**, južno od nje je **idrijsko-nanoška** populacija. Med populacijama je bistvena razlika v prostorski porazdelitvi gamsov. V triglavske populaciji so gamsi enakomerno porazdeljeni po celotnem območju, v idrijsko-nanoški populaciji pa so v večjih in manjših skupinah. Le-te niso izolirane, temveč so med seboj povezane z biokoridorji, ki omogočajo prehod gamsov iz ene skupine v drugo. Na **sliki 2** so populacijska območja predstavljena z rumeno barvo.

Gospodarjenje temelji na kontrolni metodi

Gospodarjenje z gamsom temelji na t. i. *kontrolni metodi* gospodarjenja. To je univerzalna metoda, s pomočjo katere usmerjamo populacije vseh vrst lovne divjadi v Sloveniji. Temelji na sprotnem spremljanju in spremljanju trendov naslednjih elementov:

1. biološki kazalniki divjadi (telesna masa ...),
2. škode v okolju (kmetijski prostor, gozd),
3. zdravstveno stanje divjadi,
4. izgube divjadi in vzroki izgub,
5. odstrel divjadi (višina in gostota),
6. načrt odstrela in stopnja doseganja načrta,
7. spolna in starostna struktura izločitev,
8. vremenski vplivi,
9. mehke informacije (poznavanje stanja v loviščih),
10. ugotavljanje številčnosti divjadi s štetjem,

Slika 1

11. dodajanje hrane – krmljenje.

Na kontrolni metodi temelji tudi: določevanje višine izločitev (odvzema), spolna in starostna sestava ter prostorska porazdelitev odvzema. Odstrel in izgube so pomemben element v kontrolni metodi, saj na njihovi podlagi sklepamo o stanju v populacijah. Zato vsi prikazi v tem prispevku temeljijo prav na analizah odstrela in izgub. Vse analize in podatki veljajo za desetletno obdobje 1995–2004.⁴

Višino odvzema praviloma določamo le s pomočjo kontrolne metode, redkeje uporabljamo tudi klasično, ki temelji na številčnosti populacije. V tem primeru je uporabljen odstotek prirastka, ki je različen za alpske in gozdne predele. Višji odstotek uporabljamo v alpskem območju, kjer lahko tudi natančneje ugotovljamo številčnost populacije. Za normalen odstotek prirastka uporabljamo 20 %.

Načrt spolne strukture odvzema določamo polovično za alpske in tudi gozdne predele (50 % kozli : 50 % koze).

Načrt starostne sestave izločitev določamo različno za alpske in gozdne predele. V gozdnatih predelih bolj varujemo srednji, t. j. zreli starostni razred. Vzrok je, kakor bomo spoznali pozneje, v manjši številčnosti in prostorski razdrobljenosti populacije. Večji delež starega razreda v gozdnatih območjih pa je posledica višine odvzema, ki je manjša od prirastka (**preglednici 3 in 4**).

Kakšni so cilji gospodarjenja z gamsom?

Tudi cilji gospodarjenja se razlikujejo med alpskim in gozdnatim območjem. V Alpah je gams najpomembnejša vrsta divjadi, ki jo želimo obdržati vsaj v okvirih trenutne številčnosti. V gozdnatih predelih gams ni najpomembnejša vrsta, temveč je pri gospodarjenju enakovreden srnjadi, jelenjadi in muflonu. V gozdnatih predelih želimo imeti gamsov nekoliko več; posamezne skupine naj bi bile sestavljene vsaj iz 50 osebkov.

Slika 2

Preglednica 1: Primerjalna območja

Območje	Površina (ha)	Št. lovišč (n)
Bovec	23.800	4
Idrija	33.300	5
Nanos	35.400	8
skupaj	92.500	17

Preglednica 2: Raba prostora (%)

Območje	Kmet. pov.	Gozd	Rušje	Visokogorje
Bovec	10	61	6	23
Idrija	12	88		
Nanos	30	70		

Preglednica 3: Višina odstrela – načrt

Območje	% od pomladanske številčnosti
Alpe (Bovec)	20–25
gozd (Idrija, Nanos)	15–20

Preglednica 4: Starostna struktura odstrela – načrt (%)

Območje	I.	II.	III.
Alpe (Bovec)	60	30	10
gozd (Idrija, Nanos)	60	20	20

Foto: O. Naglost

Nanoska gamsja koza in njen kozlič

na dinamiko številčnosti populacije (*preglednica 5*).

Spolna in starostna sestava izločitve

Spolna struktura odvzema je podobna v vseh treh območjih: prevladujejo kozli. To je predvsem posledica načina lova v Alpah (območje Bovec), ker odstreljujejo kozle s trofejno vrednejšimi roglji in varujejo koze za razmnoževanje. Nasprotno pa je v gozdnatih predelih to posledica težjega ocenjevanja gamsov pred strelom. Stanje v naravi je glede spolne sestave zelo verjetno prav obratno: v populacijah je več koz (*preglednica 6*).

Starostna sestava – kozli. Težko bi govorili o velikih razlikah med alpskim območjem in gozdnatim območjem. V Bovcu in na Nanosu je zelo podobna sestava odvzema.

Nekoliko odstopa v Idriji z večjim deležem starih in manjšim deležem mladih gamsov. Delež srednje starih kozlov je podoben za vsa tri območja (*preglednica 7*).

Preglednica 5: Gostota izločenih gamsov (odvzem/1000 ha/leto)

Območje	Gostota odvzema	Indeks
Bovec	9,4	1,0
Idrija	2,9	0,3
Nanos	1,1	0,1

Preglednica 6: Spolna struktura odvzema (%)

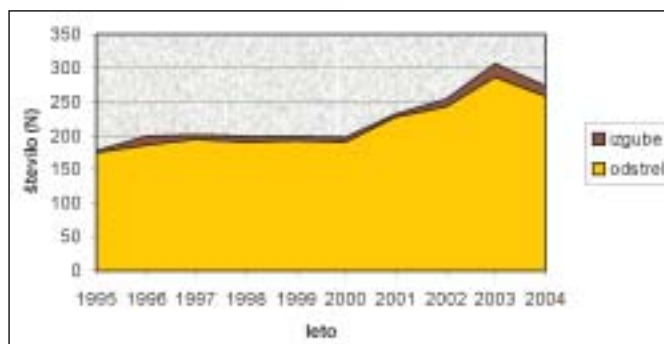
Območje	Kozli	Koze
Bovec	53	47
Idrija	54	46
Nanos	55	45

Starostna sestava – koze. Zanje je značilno, da je delež srednje starih koz v alpskem območju manjši, kakor je v gozdnatem območju. Nasprotno pa je delež starih koz v alpskem območju večji kakor v gozdnatem območju. Delež mladih koz je podoben v vseh treh območjih. Ugotovitev je nekoliko presenetljiva, saj bi morali v gozdnatih predelih bolj varovati srednji starostni razred koz. To še posebno velja za območje Nanosa, kjer je populacija številčno najmanjša. V takem primeru izločitev odstopa od modelnega stanja (*preglednica 8*).

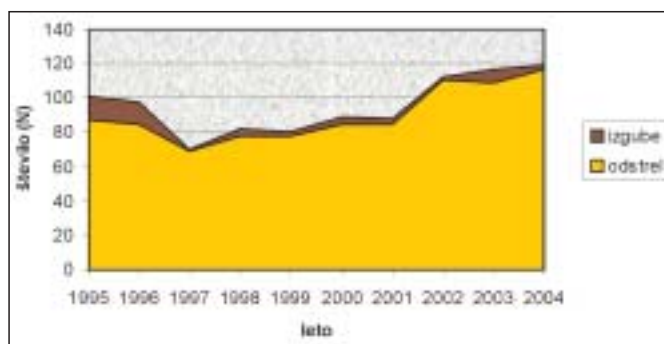
Dinamika številčnosti populacije

Za vsa tri območja je značilno, da se število gamsov v desetih letih večja. Trend večanja je najizrazitejši za ob-

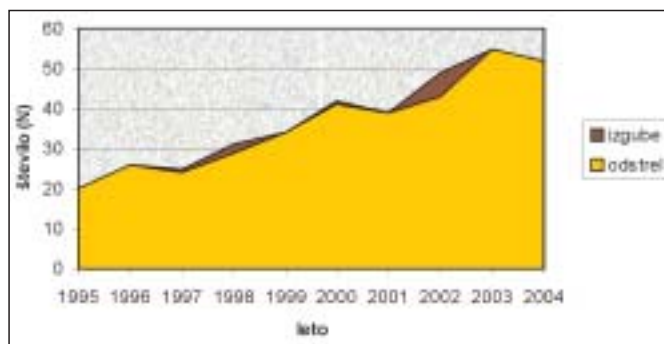
Slika 3: Dinamika populacije – Bovec

Slika 4: Dinamika populacije – Idrija

Slika 5: Dinamika populacije – Nanos

močje Nanosa, kjer je gamsov najmanj. Trende večanja lepo kažejo polinomi četrte stopnje ($Y = aX + bX^2 + cX^3 + dX^4$) z visokimi korelacijskimi koeficienti (*preglednica 9*).

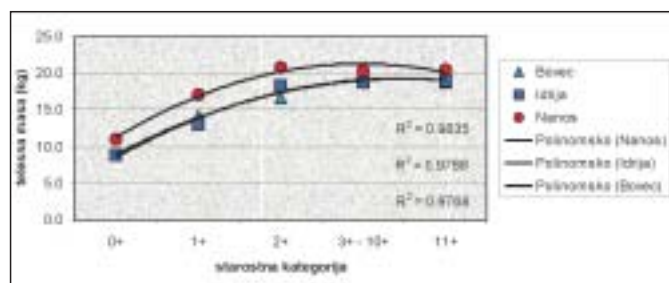
Preglednica 7: Starostna struktura odvzema – kozli (%)

Območje	I. star. kat.	II. star. kat.	III. star. kat.
Bovec	60	34	7
Idrija	55	33	12
Nanos	61	31	8

Preglednica 8: Starostna struktura odvzema – koze (%)

Območje	I. star. kat.	II. star. kat.	III. star. kat.
Bovec	52	32	16
Idrija	51	36	13
Nanos	53	38	9

Slika 6: Telesne mase koz

Preglednica 9: Korelacijski koeficienti trendov številčnosti

Območje	R
Bovec	0,9775
Idrija	0,9362
Nanos	0,9808

V alpskem območju v okolici Bovca je trend večanja izločitve gamsov posledica širjenja gamskih garij. V Alpah zaradi garij ne želimo, da bi bilo v populaciji preveč gamsov. Nasprotno pa lahko trdimo za gozdnate predele okrog Idrije in na Nanosu. Trend večanja je tu dejansko posledica večanja številčnosti gamsov in tudi njihovega prostorskega razširjanja (*glej slike 3, 4, 5*).

Nekaj o telesni masi gamsov in izgubah

Telesne mase predstavljamo kot krivuljo odvisnosti telesne mase od starosti gamsov. Krivulji telesnih mas za alpsko in idrijsko območje se ne razlikujeta. Na Nanosu so večje mase gamsov. Zakonitost velja za oba spola; na *sliki 5* so prikazane mase samo

za koze. Te so torej odvisne predvsem od gostote populacije. Kjer je gostota populacije najmanjša, so telesne mase največje. Vsekakor pa nekoliko preseneča podobnost teles-

nih mas med območji Bovca in Idrije (*slika 6*).

Izgube gamsov znašajo od 3 do 5 % od skupnega števila iz populacije izločenih gamsov. Delež izgub ni odvisen od številčnosti populacije na posameznem območju. Bistvena razlika med območji pa je, da v gozdnih predelih doslej še ni bilo opaziti gamskih garij. Vzrok temu je najverjetneje številčno manjša populacija gamsov, pa tudi njihova razpršenost v prostoru. V predelu Alp so garje prisotne zadnjih deset let. Posledica velikega odstrela gamsov v Alpah v zadnjih desetih letih je relativno majhen delež izgub zaradi garij. Ker v gozdnatih predelih ni garij, to vpliva tudi na postavljeni cilj gospodarjenja z gamsi: v gozdnatih predelih si želimo nekoliko več gamsov (*preglednica 10*).

Preglednica 11:

Biomasa odvzema gamsa in jelenjadi (kg/1000 ha/leto)

Območje	Gams	Jelenjad	Skupaj	Indeks
Bovec	165	29	194	1,0
Idrija	48	18	66	0,3
Nanos	19	78	97	0,5

Preglednica 10: Delež izgub (%)

Območje	Skupaj	Garje
Bovec	4,0	1,4
Idrija	5,4	
Nanos	2,7	

Medvrstni odnosi: gamsi – jelenjad

V celotni severozahodni Sloveniji se v zadnjih letih številčno zelo večja številčnost jelenjadi, ki se povečuje v gozdnatih predelih pa tudi v Alpah. Največja biomasa izločene jelenjadi je na gozdnatem območju Nanosa, kjer pa je biomasa gamsov najmanjša. Skupna biomasa izločene jelenjadi in gamsa je v Alpah še enkrat tolikšna kakor na območju Nanosa. Skupna biomasa pa je najmanjša v idrijskem območju (*preglednica 11*).

V vseh treh območjih obstaja pozitivna odvisnost med izločitvijo gamsov in jelenjadi. V gozdnatih območjih Idrije ($R^2 = 0,6433$) in Nanosa ($R^2 = 0,5396$) se dejansko večja številčnost obeh vrst. V Alpah pa se zelo večja le številčnost jelenjadi, medtem ko se dinamika številčnosti gamsa umirja ($R^2 = 0,7889$).

Gamsi in jelenjad živijo skupaj na istem prostoru v Alpah pa tudi v gozdnatih predelih. O umikanju gamsov pred jelenjadjjo bi trenutno še težko govorili. Zaradi trendov večanja in velike skupne biomase pričakujemo prve negativne medvrstne odnose med gamsom in jelenjadjjo prav na območju Alp. Tega se zavedamo, zato naš cilj ni imeti v alpskih območjih tudi veliko jelenjadi. Drugače je v gozdnatih območjih, kjer še ne pričakujemo negativnih medvrstnih odnosov med gamsi in jelenjadjjo. Temu je prilagojeno tudi gospodarjenje z jelenjadjjo, ki je v alpskih predelih »bolj trdo« kakor v gozdnatih predelih severozahodne Slovenije.

Sklepne misli

- V Sloveniji je gamsov zelo pomembna vrsta divjadi.
- V Alpah je populacija gamsov enakomerno porazdeljena v prostoru.
- V gozdnatih predelih je populacija gamsov neenakomerno porazdeljena v večjih in manjših skupinah.
- V Alpah je številčnost gamsov neprimerno večja kakor v gozdnatih predelih.
- V Alpah se številčnost gamsov zaradi garij in visokega odstrela ne večja več.
- V gozdnatih predelih se številčnost gamsov še vedno večja, gams se širi tudi prostorsko.
- V alpskem prostoru je cilj gospodarjenja ohraniti gamsa, v gozdnatem prostoru pa številčno okrepiti populacijo.
- Model gospodarjenja z gamsom je različen za alpski in gozdni prostor. V gozdnem prostoru bolj varujemo reproduktivni del populacije.
- V alpskem in gozdnem prostoru se bolj malo razlikuje dejansko gospodarjenje z gamsom.
- Telesne mase gamsov so največje v gozdnem prostoru, in sicer tam, kjer je najmanjša gostota gamsov.
- Gamsje garje so zaenkrat le v alpskem prostoru.
- Vzrok, da v gozdnem prostoru ni garij, je majhna populacijska gostota in prostorska razpršenost.
- Številčnost gamsov in jelenjadi se večja, negativne medvrstne odnose pričakujemo najprej v območju Alp.
- V severozahodni Sloveniji zaenkrat zadovoljivo uresničujemo postavljene cilje gospodarjenja z gamsom.

Iztok Koren,
univ. dipl. inž. gozd.,
Zavod za gozdove Slovenije,
OE Tolmin

¹ Prispevek je bil predstavljen na mednarodnem kongresu o gospodarjenju z gamsom v Alpah (Trbiž, 6. 5. 2006).

² Pripravil: mag. K. Jerina, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Vir podatkov: Osrednji slovenski register velike divjadi in velikih zveri; LZS, ZGS in BF.

^{3,4} Vir podatkov: Zavod za gozdove Slovenije

O krogelnem kalibru 9,3 x 62

V zadnjem času se je predvsem v Nemčiji razvila živahna in burna razprava o primernosti posameznih lovskih krogelnih kalibrov za odstrel divjadi posameznih vrst. Znani lovski strokovnjak **WOLFRAM OSGYAN**, ki je v svoji lovski praksi uplenil več kot 600 glav velike parkljaste divjadi visokega lova (nem. *Hochwild*), h kateri Nemci ne prištevajo srnjadi, trdi, da je za odstrel težke divjadi potrebna tudi težka krogla ustrezne zgradbe. Tudi predpisi o minimalnem kalibru in zadetni moči krogel na ustju cevi oziroma na razdalji 100 m so lahko zavajajoči. Za šibkega divjega prašiča ozimca ali za močno divjo svinjo potrebujemo »močan minimalni kaliber«, za uplenitev lisice ali 18 kg težkega jazbeca (toliko kot tehta močan srnjak) lahko zadošča že .22 l. r., .22 WMR ali pa .22 Hornet. Iz njegovih bogatih lovskih izkušenj lahko povzamemo, da je za odstrel gamsa in šibke »gorske jelenjadi« zelo primeren kaliber 6,5 x 57(R), ki je bil tudi priljubljen kaliber poklicnih nemških lovcev, medtem ko je **W. OSGYAN** največ parkljaste divjadi (brez srnjadi) uplenil s puškami naslednjih kalibrov: .257 Weatherby Magnum (predvsem gamse), .300 Winchester Magnum (predvsem jelenjad in damjake) ter z 9,3 x 74 R (predvsem divje prašiče na pogonih in čakanju), s tricevko – kombinacijo dvocevne risanice s šibreno cevjo.

Kljub »magnummaniji«, ki je opazna tudi pri (manjšem) delu slovenskih lovcev, se v zadnjem času ponovno uveljavljajo v praksi že preizkušeni »univerzalni krogelni kalibri«, kot so .30-06 Springfield, 8 x 57 IS ter 9,3 x 62, predvsem za lov divjih prašičev na pogonih in na čakanju. Ponovno doživlja renesanso že 100 let star kaliber 9,3 x 62.

Iz časov nemškega afriškega kolonializma datira nasta-

nek novega uspešnega kalibra. Dvorni berlinski puškar **OTTO BOCK** je leta 1905, menda na zahtevo visokega cesarskega kolonialnega uradnika, iz tulca naboja 8 x 57 razvil naboj s premerom krogle 9,3 mm, tulec pa je podaljšal za ravno toliko, da je še ustrezal nespremenjenemu sistemu Mauser 98. Kot srednje močan vsestranski (angl.

allround) kaliber je v takratni Afriki kmalu zasenčil angleški kaliber .400 /.350 N.E. in avstrijski 9,5 x 57 *Mannlicher Schönauser*. Med afriškimi lovci je postal kaliber izredno priljubljen, in to ne le med Nemci, temveč tudi pri drugih, kajti nemške kakovostne mavzerice, cenejši model Mauser B in dražji model A, so bile v primerjavi z angleškim orožjem bistveno cenejše, strelivo 9,3 x 62 pa je bilo v takratnem času dosegljivo praktično povsod na območju celotne afriške celine.

Svetovno znani afriški lovec **FINN AAGAARD** iz Kenije v zanimivem prispevku (*Car-*

tridges for Afrika. The reality. Rifle 29 (1997) Nr. 2) opisuje, da je 15 let uspešno lovil lažjo afriško divjad, vključno z leopardom (razen slona in kafrskega bivola) z repetirko *Waffen Frankonia Mauser* v kalibru 7 x 64, z RWS naboji, s kroglo s H-plaščem, teže 173 grs.; repetirko *Winchester, model 70* v velikem kalibru .375 Holland & Holland Magnum pa je uspešno uporabljal za lov kafrskih bivolov in slonov. Na temelju svojih bogatih praktičnih lovskih izkušenj zato za afriškega lovskega gosta kot optimalni izbor priporoča naslednje:

a) Če se odločate samo za **eno samo puško**, je za afriški lov na vse vrste divjadi najprimernejši izbor repetirka v preizkušenem »univerzalnem afriškem kalibru« .375 Holland & Holland Magnum, z lovsko deformacijsko kroglo *Nosler Partition* ali polno oplačeno kroglo vrste *Hornady solid*, teže okrog 300 grs. Nadalje priporoča, naj bo puška opremljena z variabilnim strelnim daljnogledom nizkega območja povečave (od 1,25 x do 4 x (5x)).

b) Če se odločate za **dve lovski puški**, bi bil po njegovem mnenju najprimernejši izbor lahko: ena puška v izredno močnem kalibru za lov na »velikih pet« kalibra .416 Remington Magnum, druga puška pa v univerzalnem kalibru .30 - 06 Springfield.

c) Njegov osebni in tudi preizkušeni izbor poklicnega afriškega lovca pa so **tri puške, repetirke**: .375 Holland & Holland Magnum, 7 x 64 s 173 grs. H-oplačeno kroglo in .458 Winchester Magnum, ki je zelo učinkovit kaliber za odstrel nevarne ranjene afriške veledivjadi.

V nasprotju s prevladujočim prepričanjem, da so za afriški lov primerni le izjemno močni krogelni kalibri, **F. AAGAARD** navaja, da so pred 2. svetovno vojno za afriški lov mnogo uporabljali predvsem naslednje krogelne ka-

Paleta evropskih nabojev v kalibru 9,3 mm, od leve:
9,3 x 53 R, *finski – izdelan na osnovi slovitega ruskega vojaškega naboja 7,62 x 54 R, Moisin–Nagant*
9,3 x 53, *švicarski – zunaj izvirne države redek in malo znan lovski naboj*
.360 express (9,35 x 57 R) *iz nekoč slovite družine .360, ki je bila osnova številnim zdaj arhaičnim nabojem (6,5 x 58 R, 8 x 57 R 360, 8 x 58 R ...)*
9,3 x 57 – *v Skandinaviji nekoč zelo priljubljen kaliber, ki »ima na vesti« marsikaterega losa, pri nas pa je skoraj neznan.*
9,3 x 62 – *pri nas vedno bolj priljubljen kaliber za lov na divje prašiče in jelenjad*
9,3 x 64 – *Naboj z le dva milimetra daljšim tulcem od svojega predhodnika, vendar bistveno močnejše polnjen, kar se odraža v bistveno večjem odsunu.*
9,3 x 72 R – *Nekoč priljubljen in pogost »gozdarski« naboj, katerega časi so minili. Sicer na račun nekdanje razširjenosti še vedno dokaj pogost naboj, predvsem pri raznih »nostalgikih«, ki imajo in uporabljajo orožje iz »nekih drugih časov«. Primeren (?) in zakonsko dovoljen le še za odstrel srnjadi.*
9,3 x 74 R – *Robni vrstnik naboja 9,3 x 62, namenjen uporabi v prelamačah. Za odtenek šibkejši od omenjenega 9,3 x 62, vendar kljub temu v istem uporabnostnem razredu.*
9,3 X 82 R (Nimrod) – *Najdaljši iz davno preživele, zdaj skoraj že pozabljene klasike. Dandanes je dokaj redek že naboj, da orožja zanj in njune uporabe niti ne omenjamo.*

Foto: G. Bolčina

Tri različice lovske repetirke Steyr Mannlicher Classic, SBS system: zgoraj repetirka s polnim olesjem (kratka, 50,8 cm dolga cev), v sredini s polovičnim olesjem (cev dolžine 60 cm), spodaj repetirka s polovičnim olesjem in kratko, 50,8 cm dolgo cevjo; repetirke izdelujejo v različnih kalibrih, tudi 9,3 x 62; teža približno 3,3 kg (odvisno od kalibra in izvedbe), sprožilec po želji neposredni ali z vzvratnim naprožilom.

libre: .303 British, 8 x 56 Mannlicher Schönaauer, 9 x 57 Mauser in zelo pogosto tudi 9,3 x 62, ki je pri kenijskih rezidentih veljal kot najboljši »nemagnumski« kaliber sploh. Zdaj je uporaba 9,3-milimetrskih evropskih kalibrov omejena predvsem na nemško govoreče dežele. V praksi so se uveljavili predvsem naslednji kalibri: 9,3 x 62, 9,3 x 64 in 9,3 x 74 R. Preživet »gozdarski kaliber« 9,3 x 72 R po zadetni moči z 12,5-gramsko

kroglo na razdalji 100 m ustreza le še za odstrel srnjadi, novih pušk pa v tem kalibru ne izdelujejo več.

Naboj 9,3 x 62 je po mnenju mnogih avtorjev (S. NUMSSEN, R. ZEITLER idr.) »ideal« za gozdni lov (pogon in čakanje) jelenjadi in divjih prašičev. Najprimernejša razdalja za pristrelitev puške (to je strelna razdalja, merjena od ustja puške do točke, pri kateri balistična krivulja drugič seka vizirno lini-

jo, pri čemer pa vrh balistične krivulje ne presega višine 4 cm nad vizirno linijo) za naboj z 18,5-gramsko kroglo (285 grs.) je okrog 144 m (podatek velja za RWS naboj s TMR 18,5-gramsko kroglo). Tlak smodniških plinov (najvišji dovoljeni 3.400 barov) je v primerjavi z mnogo močnejšim nabojem 9,3 x 64 zmernen, odsun obvladljiv, naboj pa lovsko uporaben do približno največje strelne daljave 200 m. To v vsakdanji lovski praksi več kot zadošča (v ta namen si puško lahko pristrelimo s +3 cm do +4 cm nadstrele na razdalji 100 m). Za 18,5-gramsko kroglo znaša vrednost žive sile naboja na razdalji 100 m nekaj več kot 3.400 Joulov, kar je toliko, kot znaša vrednost žive sile naboja .308 Winchester na ustju puškeine cevi. V Nemčiji se je naboj 9,3 x 62 uveljavil predvsem po zaslugi svetovno znanega nemškega predvojnega lovskega strokovnjaka WALTHERJA FREVERTA, ki je deloval v vzhodni Prusiji, ki je zdaj del Poljske oziroma Belorusije. V takratnem bogatem jelenjem

lovišču Rominter Heide so morali vsi revirni uradniki, lovci na pogonih na divje prašiče in pri lovu težkih jelenov v ruku uporabljati kaliber 9,3 x 62.

Cena tovarniško polnjenih nabojev niha v širokem razponu, če navedem le cene nekaterih nam znanih proizvajalcev (niso vključene vse ponujane laboracije): Brenneke (247 grs., TOG) 4,25 € za kos, Geco (255 grs., TM) 1,80 € za kos, Lapua (286 grs., MEGA) 1,81 € za kos, Norma (232 grs., Vulkan) 2,40 € za kos, Norma (285 grs., Oryx) 2,80 € za kos, Norma (232 grs., VM Jaktmatch) 1,32 € za kos, Prvi Partizan (285 grs., TM) 0,80 € za kos, RWS (293 grs., TUG) 3,25 € za kos, Sako (251 grs., Twinhead, Nosler Part.) 2,76 € za kos, S & B (250 grs., TM) 1,41 € za kos. Za vadbeno streljanje so torej primerni cenejši naboji, npr. Prvi Partizan ali pa dražji Norma Jaktmatch. Za lovsko rabo je najboljše (ni nujno, da tudi najdražje) tisto strelivo, s tisto vrsto krogle, ki najbolj ustreza naši puški. To pome-

Foto: G. Bolčina

Tricevka – kombinacija dveh risanih cevi, kalibra 9,3 x 74 R, s šibreno cevjo, kalibra 16.

ni, da z njim najnatančneje zadevamo in ki ustreza tudi vrsti in teži divjadi, ki jo nameravamo loviti.

Moja lovska repetirka v kalibru 9,3 x 62, *Mannlicher, System SBS 96*, s sedlasto oblikovanim zaklepiščem (je posebna luksuzna izvedba, ki je avstrijska tovarna Steyr ne izdeluje več) in cevjo, dolgo 60 cm, je pristreljena s švedskim strelivom Norma s 15,0 g (232 grs.), z delno oplasčeno kroglo tipa Vulkan. Originalna tovarniška fotografija treh zadetkov na razdalji 100 m kaže, da je puška zelo natančna, saj je premer raztrosnega kroga treh nabojev na razdalji 100 m le 2,1 cm. Lastni pristrelitveni preizkus s strelnim daljnogledom z menjalno povečavo znamke Zeiss, Diavari Z, 1,25-4 x 24, MC, s tremi odebeljenimi nitmi, brez osvetlitve nitnega križa, z EAW montažo strelnega daljnogleda pa potrjuje, da tovarniški preizkus ne pretirava; puška je res natančna. Če ste se ali se boste odločili le za eno lovsko puško »univerzalnega kalibra«, kakršen 9,3 x 62 vsekakor je, boste lahko lovili vso evropsko divjad (srnjad, jelenjad, losa, divje prašiče in medveda), pa tudi najtežje afriške antilope in kafrskega bivola v Namibiji, kjer je to dovoljeno. Zimbabve kot minimalni kaliber za divjad A-razreda (slon, bivol in povodni konj) že tako predpisuje 9,2 mm in 4.300 Joulov žive sile na ustju cevi. Izbor je torej vaš. Vsi znani evropski proizvajalci lovskih repetirk, kot so avstrijski Steyr, italijanski Zoli, finska Sako in Tikka, pa nemški proizvajalci Sauer, Blaser, Heym, Mauser in drugi imajo v svojem proizvodnem programu repetirke v tem kalibru. Zelo priročne so kratke izvedbe s približno 50 cm dolgo cevjo in ponavadi olesjem do ustja cevi. Je pa streljanje z njimi lahko zelo neprijetno, predvsem zaradi glasnega poka, plamena na ustju cevi in močnega odsuna. Zato se sam bolj navdušujem za puško, ki ima normalno dolgo cev (okrog 60 cm) in strelcu prilagojeno kopito (najbolje bi bilo, če bi bilo

Luksuzna kratka lovska repetirka Blaser R 93 Stutzen; dolžina osmerokotne cevi je 52 cm, skupna dolžina puške je 97 cm, teža okrog 3 kg (odvisno od kalibra), kaliber 9,3 x 62 (tudi v kalibrih 7 x 64, .308 Win., .30 - 06 Spr. in 8 x 57 IS); opremljena je s kopitom s polnim in deljenim olesjem, neposrednim, izredno mehkim sprožilcem.

Specialna priročna lovska repetirka Sauer 202 Forest (ki jo tovarna priporoča kot specialno puško za lov na divje prašiče): dolžina cevi 51 cm (specialna, težja »Heavy Medium« izvedba, premer ustja cevi je 19 mm), zaklepišče je iz aluminijaste litine, skupna dolžina puške 102,5 cm, teža 3,4 kg, ima snemljiv petnabojni nabojnik s plastičnim dnom, kaliber 9,3 x 62 (tudi v kalibrih .308 Win., .30 - 06 Spr. in 8 x 57 IS), ročica zaklepa z okroglo bunko, kopito s svinjskim hrbtom in bavarsko ličnico; sprednji del kopita je oblikovan masivno (za zanesljiv in dober oprijem repetirke), kombiniran sprožilec z vzvratnim naprožilom.

Foto: G. Bolčina

Niz izstrelkov za gladko cev. Od leve proti desni: 1. preprosta krogla; 2. »Patent Ideal« – po katerem pri nas imenujemo kar vse tovrstne izstrelke; 3. izstrelak z medeninasto konico; 4. »smolenka« – domača konstrukcija; 5. ameriški »Slug«, proizvajalca Federal; 6. madžarska »Söretgyar – Budapest«; 7. Brenneke – starejša različica s klobučevinastim čepom; 8. Brenneke – novejša različica s plastičnim čepom; 9. Brennekejev podkalibrski izstrelak »Super sabot«; 10. Brennekejev »KO« (knock out); 11. italijanski izstrelak firme »Orazi«; 12. podkalibrski izstrelak »Sellier & Bellot«.

izdelano po meri uporabnika, lovca), ki mora biti dovolj dolgo in ne preveč usločeno.

Za mladega lovca je, po mojem prepričanju, najbolje, da se na začetku odloči za lovsko risanico v enem od univerzalnih kalibrov (npr. .308 Winchester, .30-06 Springfield ali pa 7 x 64), če pa pozneje širi arzenal lovskega orožja, bi lahko posegel tudi po specialnem, težjem kalibru, kakršen je 9,3 x 62, za lov srnjadi in gamsa pa npr. po zelo razširjenem kalibru .243 Winchester. Zlasti slednji je zelo primeren za gostejše vadbene streljanje.

Strelivo v tem kalibru proizvajajo vsi svetovno znani proizvajalci, odsun in pok sta zmerna, cena nabojev nekaterih proizvajalcev streliva pa tudi ni pretirana.

Po *Pravilniku o vrstah in moči lovskega orožja, načinu zasledovanja ranjene ali obstreljene živali ter višini skode na divjadi, ki je povzročena s protipravnim lovom* (Uradni list RS, št. 73/1. 8. 2005) je na temelju določila 4. člena pri lovu na divjega prašiča dovoljeno uporabljati tudi lovsko orožje z gladko cevjo in naboji s kroglo za gladko cev. SASCHA NUM-

SSEN (*Visier, das internationale Waffen-Magazin*, 5/2002, str. 124–133) navaja, da veliko nemških lovcev za lov divjih prašičev uporablja (masivne) izstrelke (krogle) za gladko cev (v nadaljevanju IGC), čeprav sta pri streljanju zelo moteča njihov izjemno močan odsun in razmeroma slaba natančnost na večje strelne daljave. Vendar so očitne tudi naslednje prednosti lovske rabe IGC: največji domet izstrelka je samo 1.200 m (pri sodobnih krogelnih nabojih od 5.000 do 6.000 m), komaj opazni so hematomi (podplutbe) na odstreljeni divjadi, izjemna sta tudi šok in zaustavitvena moč masivnih izstrelkov za gladko cev. Zaradi navedenih lastnosti so masivni izstrelki za gladko cev (nem. *das Flintenlaufgeschosß*, angl. *slug*) zelo primerni za lov, pa tudi pri zasledovanju oziroma iskanju ranjene nevarne divjadi. Poleg tega naj bi bili počasni (hitrosti od 350 do 500 m /sek) in težki IGC (teže od 24 do 39 gramov) manj občutljivi za odklon, kadar izstrelak udari ob oviro. To se pri lovu pogosto dogaja, kar pa je lahko odločilna prednost v primerjavi z lovsкими krogelnimi naboji; to še posebno velja za visoko razantne naboje. Poleg tega naši lovski kolegi v Italiji, Franciji in drugje divje prašiče množično lovijo prav z IGC. Menim, da je uporaba izstrelkov za gladko cev pri lovu na divje prašiče (pogoni na kratkih strelnih daljavah) primerna, še posebno, če lovimo s kombinirano lovsko puško, t. j. bok-polrisanico ali tricevko. Zato se nikakor ne vračajmo v preživele lovske čase, »srednji vek«, kot je zapisal eden od članov naše zelene bratovščine, ampak samo uzakonjamo, kar že dolgo uspešno počenja zelena bratovščina drugod v Evropi in še zlasti v Ameriki! Vendar zame ostaja repetirka ali celo imenitna dvocevna risanica v močnem, počasnem kalibru najboljša »medicina« za lovsko pravičen odstrel najtežje divjadi. Okusi so pač različni.

Prof. dr. Mirko Tratnik

Kaj vse so o divjadi, lovu in lovci pisali časopisi na Kranjskem ...

Piše: mag. Romana Erhatič Širnik

(Nadaljevanje)

O uplenjenih medvedih konec 19. stoletja

Uplenitev medveda je bila herojsko dejanje, ki je zaslužilo objavo v časopisu. Medvede so sledili lastniki lovišč in njihovi lovski gostje, pa tudi kmečki lovci. Prvim je lov pomenil užitek, medved pa imenitno trofejo. Drugi so ga sledili zaradi nagrade. Gosposki lovci so bili za lov primerno opremljeni, kmečki lovci pa so imeli praviloma le šibrenice. S tem je bila povezana marsikatera nevšečnost, pa tudi prenekateri medved je v mukah končal življenje.

Pregled uplenitev, povzet po časopisu Slovenec, pomaga osvetliti, kod so bili razširjeni medvedi konec 19. stoletja. Natančne lokacije uplenitev bi bilo mogoče dobiti na podlagi zahtevkov za izplačilo premij. To pa ne velja za medvede, ki so jih uplenili tedanji veleposestniki, lastniki velikih lovov, ki ponavadi za mrtvega medveda niso zahtevali nagrade.

Lov za trofejo

Spomladi 1878 je medveda ustrelil knez Hugo Windischgraetz v javorniškem gozdu pri Planini (št. 46., 27. april). Čez nekaj let se je sreča nasmehnila tudi knezu Ernstu Windischgraetzu v lovišču Golobčevce (št. 88, 20. april 1887). Aprila 1893 ga je ustrelil knez Schönburg Waldenburg na Mašunu. Kosmatinec je brez drobovja tehtal štiri stote in dvajset funtov (410 kilogramov). Odpeljali so ga v Deželni muzej h gospodu Schulzu, da bi ga nagačil (št. 27, 28. april). Junija 1889 je ustrelil medvedko na Veliki gori Anton Rudesch (št. 143., 24. junija).

Lov za nagrado (talijo)

Oktobra 1881 je devet ribniških lovcev pod vodstvom župana in lastnika lova izsledilo medvedko z dvema mladičema. Staro so pokončali in jo naslednji dan odpeljali v Kočevje, da bi jim okrajno glavarstvo priznalo nagrado. Manj sreče je imel lovec, ki je v lovišču Občine Sodražica na medveda streljal s šibrami. Kosmatinec je zbežal, med begom pa pošteno prestrašil delavce v gozdu (št. 118., 22. oktober). Novembra 1883 so ustrelili tri mlade medvede pri Tisovcu v dobrepoljski fari, medvedka pa je ušla (št. 190, 19. november). Medveda so ustrelili tudi na Kočevskem. Naslednje leto, leta 1884, so na Kočevskem ustrelili štiri medvede (št. 119, 19. maj 1885). Poleti 1885 je blizu Pogorelca medveda ustrelil Auerspergov gozdarski uslužbenec (št. 193, 26. avgust), leto pozneje pa medvedko lovec Rudeževe graščine (št. 204, 7. september 1886). Istega leta so dva medveda pokončali na Kočevskem (št. 261, 15. november in 278, 4. december 1886). Leta 1888 so ga dobili pod Mrzavcem in ga odpeljali v Gorico (št. 87, 26. april). Jeseni istega leta so bili neuspešni na lovu nanj v gozdu grofa Turjaškega (št. 20., 24. januar 1889). Poročali so tudi o neuspešnem lovu v Kolpski dolini. Več sreče so imeli v kočevskih gozdovih. Tam je tržaški lovec ustrelil medvedko, župnik iz Kočevske Reke pa blizu Gotenice mladega medveda (št. 206, 7. september 1889). Oktobra 1889 je divji lovec blizu Cerknice ubil majhnega medveda. Medvedko, težko komaj 23 kilogramov, so pripeljali v Postojno iz Prestranka. V okolici Postojne se je takrat klatil še en velik medved (št. 258, 9. november).

Uplenitve medvedov v začetku 20. stoletja

Največkrat so o medvedih poročali s Kočevske, pa tudi iz Ribnice, Sodražice in Starega trga. Nakatera poročila pričajo, kako naivno so nekateri pojmovali lov na medveda. Ko so okrobra 1901 opazili medvedko nedaleč od Ribnice, se je eden od Ribničanov brž odločil za lov. S seboj je vzel lovca in hlapca, spremljala ga je tudi žena. Medveda so kmalu izsledili, v strahu pred njim pa tudi kaj hitro pobegnili (št. 247., 21. oktober 1901). Leta 1902 je ustrelil medvedko J. Rus iz Ribnice (št. 100., 2. maj 1902), mesec pozneje pa še posestnik Kovačič blizu Ilirske Bistrice (št. 125., 4. junij 1902).

Konec marca 1903 je medved obiskal Lavrico. Lovci so se zbrali takoj, vendar jim je medved ušel na Krim. Aprila so ustrelili medveda na cvišlarskem hribu blizu Kočevja. Meril je meter in pol ter tehtal blizu dva stota, o čemer so se lahko prepričali prebivalci Kočevja, kamor so pripeljali medveda zaradi izplačila nagrade (št. 86., 14. april 1903). V začetku decembra 1903 so kmetje sledili medvedom, ki so se zadrževali v Auerspergovih gozdovih blizu hrvaške meje, pa tudi medvedom na Veliki gori (št. 280., 3. december 1903).

Januarja 1904 so medveda sledili v javorniških gozdovih, konec meseca na Mokrcu, o medvedih so poročali iz Kočevskega Roga. Februarja 1904 je neki domačin srečal medveda na Snežniku, marca so lovci sledili medvedu na Krimu. Aprila so medvedko ustrelili pri Kočevju. Junija so poročali, da se medved klati po Golici, julija je lovec iz Prage ustrelil medveda blizu Starega trga. Septembra se je medved klatil po Jelovici, kjer se je po poročanju istega časopisa potikal še tudi novembra. Oktobra 1904 so ustrelili prvega medveda v cerkljanskem lovišču; po cerkljanskih hribih se je takrat menda klatilo več medvedov. Konec novembra so medveda ustrelili v Podgradu v Istri, decembra pa v hribih blizu Sodražice.

Leta 1905 so medveda uplenili v gozdu nad Danami, tehtal je blizu 300 kilogramov. Avgusta 1906 je medveda uplenil lovec Troha iz Starega trga. Srečal je medvedko z mladiči. V nevarnosti, ki mu je pretila, je streljal. Ubil je medvedko in enega mladiča, preostali so zbežali. Na Veliki gori pri Ribnici so se medvedi zadrževali tudi leta 1907. Takrat sta tam pohajkovali dve medvedji družini in kljub vztrajnemu zasledovanju lovcev ni uspelo upleniti nobenega medveda. Več sreče je imel lovec iz Trsta, ki je marca tisto leto uplenil medveda nekje med Gotenico in Grčaricami. Oktobra so zopet poročali o neuspešnem lovu na medveda v turjaških gozdovih. Leta 1908 so ustrelili medveda v bližini Vinice. Odpeljali so ga v Črnomelj, da bi ga pokazali pristojnim iz okrajnega glavarstva in bi dobili zaslužen nagrado. Aprila 1908 so ustrelili mladega medveda v lovišču dr. Ivana Lovrenčiča v Sodražici.

Kranjski deželni zbor je jeseni 1909 ukinil izplačevanje premij za pobite zveri. Slovenec je še naprej poročal o posameznih uplenitvah, aktualna tema pa je postalo varstvo medveda.

(Se nadaljuje.)

O gamsih v Bosni in Hercegovini

Avtotona vrsta balkanske gamsa (*Rupicapra r. balcanica* Bolkay, 1925) je некоč živela na številnih območjih BiH. Ta geografska podvrsta (rasa) gamsa, z razliko od alpskega gamsa (*Rupicapra r. rupicapra*), ki živi v osrednjih evropskih Alpah in Sloveniji, živi tudi na Hrvaškem, v Srbiji, Črni gori, Makedoniji in delu Albanije. Razliki med obema podvrstama sta specifični, in sicer na rogljih in zobovju, sicer pa bi se razliko natančneje ugotovilo le z uporabo metode DNK. Alpski gams prostorsko živi v Sloveniji oziroma severozahodnem Dinarskem gorstvu, medtem ko balkanska podvrsta živi v planinskih masivih, začenši od Velebita proti jugovzhodu. V masivu Velebita živi tudi manjša populacija, ki je nastala z vnosom obeh omenjenih podvrst.

Po mednarodnih predpisih je balkanski gams uvrščen na seznam CITES II, kar ga umešča med vrste z manjšim tveganjem ogroženosti po IUCN rdeči listi iz leta 1996.

V BiH so stanišča gamsov na nadmorskih višinah od 120 m pa do prek 2000 m, s skupno lastnostjo, da so tod zelo poudarjene orografske značilnosti na pretežno zelo strmih južnih in jugovzhodnih legah. Ležijo nad gornjo gozdno mejo s planinskimi travniki in pašniki, zajemajo pa tudi gozdne, predplaninske in planinske rastlinske pasove ter rečne kanjone. Zaradi antropogenih vplivov v 2. polovici prejšnjega stoletja ali, drugače rečeno, zaradi nenadzorovanega in nezakonitega lova se je gams ohranil le še na nekaterih ločenih, razdrobljenih staniščih. Avtohtone populacije so preživele v planinskih predelih Prenja, Čvrnsnice, Zelengore, Treskavice, Bjelašnice, Hranisave, Bjelašnice pri Gadcki ter v kanjonu Drine pod Višegradom.

Ob upoštevanju ugodnih bivalnih razmer za gamse v BiH, zlasti v Dinarskem masivu in rečnih kanjonih ter ob verodostojnih podatkih lova na gamse v Bitovnici, Vranici, Zecplanini ter v kanjonih Vrbasa, Une in Prače, pa tudi drugod, se je v 60. letih prejšnjega stoletja rodila ideja o ponovni naselitvi gamsov v nekdanja in nekatera nova območja v BiH, pa tudi v nekatere druge predele nekdanje skupne države. V obdobju 1965–1970 so tako gamse naselili na osmih lokacijah, leta 1978 pa še na eni.

Tako je bilo v letih 1965–1970 na omenjenih osmih različnih območjih naseljenih 156 gamsov; nadaljnjih 13 pa so na Romanijo naselili v letih 1987–1988. Vsi omenjeni gamsi za naselitve so bili iz takratnega posebnega lovišča Prenj, za naselitev na Romanijo pa iz posebnega lovišča Zelengora. Ker so bile naselitve izjemno strogo varovane, se je številčnost hitro povečevala. Tako je bila številčnost gamsov v omenjenih območjih leta 1982 ocenjena na nekaj manj kot 700 (685) glav. Najvitalnejše so bile kolonije v kanjonu Une, Ugra ter v Koprivnici in Vranici, iz katerih so se gamsi širili tudi v primerna okoliška stanišča. Drug, pomemben vpliv pa je bil, da je bila večina omenjenih območij pod upravo nekdanjih gojitvenih in vzornih lovišč, v katerih so gospodarili tudi ob ustrezni lovsko-čuvajski službi. V 90. letih je bila številčnost gamsov v BiH ocenjena na okroglo 5000 živali z letnim odstrelom okrog 150 gamsov. Celotna številčnost balkanskega gamsa je bila takrat ocenjena na okrog 14.400 gamsov na celotnem območju poselitve; od tega kar 11.000 v avtohtonih populacijah.

V vedno bolj nestabilnih političnih razmerah pa se je takrat začel pojavljati in širiti

nezakonit lov, ki je zdesetkal gamse pa tudi drugo divjad v BiH. Tako se je nadaljevalo tudi v prvih povojnih letih; na žalost še dandanes.

Trenutne razmere v BiH so zaskrbljujoče. Gamsi so ali iztrebljeni ali potisnjeni v zgolj nekaj mikrolokacij in, razen v redkih primerih, za gospodarjenje ne veljajo nikakršni gojitveni ukrepi. Nekoliko boljše razmere so le na Zelengori ter v težko dostopnih predelih Prenja, Čvrnsnice in Veleža. Na vseh drugih lokacijah gamsov ni več ali pa tam živijo nekajglavi tropi, ki so preživeli predvsem zaradi neočiščenih minskih polj. Celotna številčnost je ocenjena na okrog 900 gamsov, kar ne zagotavlja kakršne koli ekonomike gospodarjenja, pa tudi sicer je starostna sestava v populacijah povsem porušena. Ob upoštevanju že omenjenih predelov (Zelengora, Prenj, Čvrnsnica) so mikropopulacije še posebno občutljive. Glavni vzrok je v divjem lovu in krivolovu, ki sta še večja v mejnih predelih med Federacijo BiH in Republiko Srpsko (kanjon Ugra, Dekala, Sokolina), na meji s Srbijo in Črno goro (kanjon Drine, Zelengora) ter v mejnih predelih s hercegovskimi lovišči. Ker so to obmejni predeli različnih lovišč, je nadzor še dodatno otežen. Ob obisku takega lovišča je v glavnem slišati obtožbe na račun ravnanja sosedov, kar ne izboljšuje razmer, pač pa ravno obratno.

Delne rešitve, ki se jih loti

katera od treh lovskih zvez v BiH, bistveno ne vplivajo ne na gojitev gamsov ne divjadi drugih vrst. Zato je treba nujno in čim prej, pravijo tamkajšnji lovski strokovnjaki, izboljšati sodelovanje, in sicer ne le zaradi gamsov, pač pa vse divjadi. Ukrepi bi morali zavarovati ostanke populacij gamsov. Z ustreznim ravnanjem bi se številčnost gamsov hitro izboljšala, za kar obstajajo tudi lepi dokazi iz polpretekle zgodovine. Gamsi bi se po naravnih poteh pa tudi s človekovo pomočjo širili na nova območja. Navkljub vsem dogajanjem v BiH, kot so degradacija narave, uničevanje bivalnih okolišev in onesnaževanje, se velikost primeren gamskih habitatov ocenjuje na okrog 180.000 ha, kar bi omogočalo celo večjo številčnost od predvojnih 5.000 glav. Prednosti BiH v primerjavi z drugimi industrijsko in gospodarsko razvitejšimi državami so predvsem ohranjena stanišča in ohranjen »geofond« divjadi, česar ne bi smeli izgubiti. Če temu dodamo še, da gamsi živijo predvsem v predelih, ki gozdnogospodarsko niso najpomembnejši, bi se z večanjem njihove številčnosti povečevale tudi možnosti za razvoj ruralnih dejavnosti, kar je tudi eden od postulatov sodobnega lovstva.

Pripravil: **Blaž Krže**

Uporabljeni vir: Mag. Saša Kunovac: Gamsi u BiH; Lovske novine, list Lovske zveze Republike Srpske; maj 2006

Leto naselitve	Kraj naselitve	Velikost površine v ha	Kozli	Koze	Kozlički	SKUPAJ
1965	kanjon Une	3000	5	8	2	15
1965	Sokolina	4000	2	4	-	6
1965–1969	Koprivnica	3000	12	6	4	22
1966	kanjon Ugra	4000	1	3	-	4
1966	Šator	7000	4	6	5	15
1966–1968	Gnjat	10000	7	20	13	40
1968	Duboka	3000	5	8	2	15
1968–1970	Vranica	20000	15	19	5	39
1987–1988	Romanija	4000	6	4	3	13

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: V tej državi se večinoma ravna po navadi, da pred košnjo kmetje obvestijo lovce o košnji. Tako le-ti poskušajo poiskati in rešiti čim več mladičev srnjadi, ki se pogosto pritajijo v visoki travi. Kmet iz zvezne dežele Baden-Württemberg iz bližine kraja Ettlingen tega ni storil in je med košnjo svojega travnika prekosil 64-letno žensko, ki je tam zaspala. Pri tem je bila ženska tako poškodovana, da je umrla na kraju nesreče.

(Pirsch, 15/2006)

Nemčija: Ob predstavitvenih dnevih organizacije Safari Club International – Bavaria Chapter je neka južnoafriška agencija prikazala novo vrsto 'lovske' ponudbe, ki je zelo negativno odmevala med udeleženci, in sicer 5-dnevni lov na nosoroga za ceno 8.500 €. Ker so te živali strogo zavarovane, lovski gost strelja nosoroga s puško za omamljanje, preparator, ki je prisoten na lovu, pa naredi odlitek 'uplenjene' divjadi, s katerim se 'uplenitelj' potem lahko pohvali pred prijatelji. Če posel dobro poteka, lahko agencija večkrat na leto zasluži omenjeni znesek, saj je istega nosoroga mogoče 'upleniti' večkrat. Žival sicer ostane živa, vendar pa je celotna zadeva skrajno brutalna in neetična. Lovci ne bi smeli privoliti v take ponudbe, ki dajejo dodatne argumente raznim naravovarstvenikom. S podobnimi predstavitvami se ugled SCI ter lovstva v javnosti nasploh zanesljivo ne izboljšuje.

(Pirsch, 15/2006)

Nemčija: Priznani proizvajalec orožja Sauer bo v drugi polovici leta ponudil na tržišče svojo novo, polavtomatsko puško, mod. 303. Pred tem pa proizvajalec na več krajih v Nemčiji vabi vse zainteresirane, naj novi model puške sami preskusijo na posebnih testnih dnevih.

(Wild und Hund, 13/2006)

Nemčija: Nemška lovska zveza (DJV) je pred začetkom počitnic javno pozivala, naj prebivalci države ne spuščajo svojih mačk v naravo, preden gredo na dopust. Poznavalci ocenjujejo, naj bi v tej državi živel okoli 2 milijona podivjanih domačih

Foto: Foto Spring – MB

Na severu Evrope so črede severnih jelenov (karibuev v Severni Ameriki) in losi izjemno pomembne živali za tradicionalen način življenja domorodcev najsevernejših območij Zemlje.

mačk. Pri tem je DJV navajala tudi rezultate raziskave angleških znanstvenikov, ki so proučevali prehrano oz. sestavo plena 986 domačih mačk. V obdobju od aprila do konca avgusta so mačke uplenile 14.370 živali, od tega 24 % ptičev in 9 % dlakaste divjadi. Preneseno na Nemčijo bi to pomenilo 1,1 milijona poljskih zajcev in divjih kuncev ter 6 milijonov ptic.

(Wild und Hund, 13/2006)

Nemčija: Hitro večanje številčnosti rakunastih psov ter rakunov v tej državi se kaže tudi v ponudbi lovskega turizma. Tako gozdna uprava Wolfhagen v zvezni deželi Hessen že ponuja lov na rakune. Gre za čakanje na krmiščih za divje prašiče. Na večer stroški lova znašajo 20 €, uplenjeni rakun pa je vreden 80 €.

(Wild und Hund, 13/2006)

Nemčija: Samo kot zanimivost velja zapisati, da so tudi v tej državi prepovedane nove naselitve neavtohtonih živalskih vrst, torej tudi muflonov. Vendar pa je po drugi strani dovoljeno doseljevati manjše število muflonov v že obstoječe populacije z namenom pospeševanja genske pestrosti.

(Wild und Hund, 13/2006)

Rusija: Kljub še vedno trajajoči absolutni prepovedi izvoza ptic iz te države je preparator Uwe Vogel iz Nassau/Lahna popolnoma zakonito uspel pripeljati 150 osnutkov dermo-plastičnih preparatov divjih pe-

telinov, ruševcev in velikih kljunčev iz Rusije v Nemčijo. Vse ptice so bile uplenjene spomladi letos v okrožju Kirov, vendar pa je preparator napotil svoje delavce v Rusijo, kjer so opravili posebne predpriprave na trofejah uplenjenih ptic. Tako so pristojni veterinarski organi dovolili izvoz iz Rusije in sočasno uvoz v Nemčijo. Zaradi nejasnosti glede možnosti izvoza uplenjenih ptic zaradi ptičje gripe so imele organizacije, ki se ukvarjajo z lovskim turizmom, v spomladanskem času odpovedanih približno 75 % rezervacij.

(Wild und Hund, 13/2006)

Nemčija: Udomačeni planinski orel, ki ga lastnik uporablja za sokolarjenje, je oktobra 2005 napadel resastega jazbecarja. Lastnik psa, ki je tudi lovec, je svojega psa ubranil tako, da je orla udarjal s palico. Orel je odletel stran, vendar je čez nekaj dni zaradi poškodb poginil, zaradi česar zdaj lastnik orla zahteva prek civilne tožbe povrnitev škode v višini 30.000 €. Na drugi strani pa je imel lastnik psa 1.900 € veterinarskih stroškov za oskrbo svojega psa.

(Jäger Internet)

ZDA: Vzhodno od mesta Fairbanks v zvezni državi Aljaska pa vse do meje s Kanado so črede karibuev in losi življenjskega pomena za tamkajšnje prebivalce. V preteklosti so črede karibuev in lose varovali z intenzivnim lovom plenilskih vrst. Posledica intenzivnega lova

plenilskih vrst je bilo povečanje številčnosti karibuev in losov. Tako naj bi v t. i. Fortymile čredi živelo okrog 500.000 karibuev. Po hudih zimah, čezmerni rabi in povečanem vplivu plenilcev pa se je število karibuev v čredi v začetku 70. let minulega stoletja zmanjšalo na vsega 7.500 živali. Zdaj naj bi v čredi ponovno živelo 42.000 karibuev, želja pa je, da bi številka dosegla vsaj 100.000 živali. Za prebivalce Aljaske sedanja zakonodaja olajšuje lov na volkove, grizlije in črne medvede. Poenostavilo se je podeljevanje lovskih dovoljenj (licenc). Na površini prek 50.000 km² je ponovno dovoljeno krmljenje medvedov, dovoljeno pa je tudi bistveno zmanjšanje številčnosti volkov. Tako so lani s pomočjo helikopterjev uplenili 153 volkov, kar je po mnenju biologov še vedno veliko premalo. Obласти predvidevajo intenziven lov na plenilske vrste na skupno 9 % celotne površine Aljske in v obsegu, ki se že dolgo ni izvajal. Prvi cilj je povečanje številčnosti losov, drugi pa povečanje številčnosti karibuev. Obstoj prej omenjenih plenilskih vrst zaradi lova naj ne bi bil ogrožen, saj lov v takih razmerah ni preprost, prav tako pa je tam omejeno število lovcev. Biologi ocenjujejo, da na Aljaski živi okrog 7.000 do 11.000 volkov, 35.000 do 40.000 rjavih medvedov ter več kot 100.000 črnih medvedov.

(Pirsch, 12/2006)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

33. srečanje pevcev in rogistov Slovenije v Beli krajini

Hvala, Bela krajina – Pozdravljena, Štajerska – ZLD Maribor leta 2007

Slovenska lovška organizacija, ki bo leta 2007 z nekaterimi prireditvami proslavila visok jubilej, 100 let nadvse uspešnega organiziranega lovstva na Slovenskem, se med evropskimi lovskimi zvezami lahko ponosno pohvali tudi z raznimi tradicionalnimi prireditvami in srečanji. Tako se zadnjih nekaj let LZ Slovenije dokaj uspešno predstavlja z mnogimi bogatimi strelskimi in lovskimi kinološkimi prireditvami, pa tudi na lovskih razstavah zunaj Slovenije in na sejmu Lov v Gornji Radgoni. Doma in v tujini je zlasti prepoznavna tudi po vsakoletnih srečanjih lovskih pevcev in rogistov. V bogato zgodovino LZS in lovske kulture je zapisan še en pomem-

ben dogodek – 33. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije, ki je bilo 1. julija v Metliki pod pokroviteljstvom LZ Slovenije ter v organizaciji ZLD Bele krajine, Občine Metlika, LD Metlika, LD Gradac, LD Suhor in LPZ Bele krajine.

Metlika, ki ima že več kot 640 let mestne pravice in bogato kulturno življenje, ni znana samo po edinstveni belokranjski beli narodni noši (moški so še posebno ponosni na usnjen širok pas, ženske pa na naglavno ruto, »pečo«) v kateri že stoletja mladi in starejši plešejo oziroma igrajo belokranjsko kolo. Belokranjci niso znani le po svoji metliški črnini in Zelenem Juriju, pač pa tudi po mnogih uspešnih narodno-zabavnih ansamblih ter po desetih lovskih družinah, v katerih nadvse uspešno deluje 600 lovcev. V Beli krajini je letos odmevala lovška pesem in zvoki lovskih rogov. Skoraj 40 LPZ in skupin lovskih rogistov se je udeležilo letošnjega srečanja. Prišli so skoraj iz vseh koncev Slovenije, Hrvaške in zamejske Italije. To je bila prava revija LPZ in rogistov. Z njimi so prišli tudi mnogi prijatelji in sorodniki, saj so vsakoletna srečanja tudi njihov praznik.

Letošnja prireditev je potekala v treh krajih. V kulturnem domu Gradac, v katerem so pred 140 leti ustanovili RK Slovenije, so nastopali: Rogisti LD Brusnice, Lovski oktet Javornik, KUD Hoče - Pohorski rogisti, LPZ ZLD Zasavje, Rogisti LD Mo-

ravče, Lovski oktet LD Prežihovo - Kotlje, Rogisti ZLD Ptuj - Ormož, Lovsko pevsko društvo Prekmurskih lovcev, Rogisti ZLD Novo Mesto, LPZ Medvode, Savinjski rogisti – SK ZLD - Celje, KU LPZ Dekani in KUD Štajeski rogisti.

V kulturnem domu Suhor so peli in igrali: Lovski rogisti LD Muta, KD - Rogisti LD Križevci, LPZ LD Škale, KUD - Šentjernejski rogisti, Slovenski LPZ Doberdob - FJK, KD Domžalski rogisti, LPZ Zlatorog - Vipava, Lovski klub - Celjski rogisti, Mješoviti LPZ Matko Laginja iz Klane, Notranjski rogisti in Škofjeloški LPZ.

V kulturnem domu v Metliki pa so nastopali: Trebanjski rogisti, LPZ Martin Krpan - Bloke (letos prvič), Lovski rogisti Bohinj, LPZ LD Krško, Prleški rogisti, Lovski oktet LD Peca - Mežica, KUD Žužemberški rogisti, Lovski nonet Sv. Ana, Dobrovski rogisti, LPZ Globoko, Lovski rogisti Kraljevec ob Sotli, Zasavski rogisti - Litija in KUD LPZ Bele Krajine.

Osrednja zaključna prireditev, ki je bila res dobro pripravljena, je potekala v lepo urejeni športni dvorani OŠ Metlika. Bogat kulturni program, v katerem so sodelovali žal precej okrnjeni združeni rogisti, vodil jih je Dane Namestnik (mnogi rogisti so predčasno odšli domov in tako skoraj ogrozili lep zaključek 33. srečanja), so nastopili še zdru-

ženi pevski zbori, ki jim je zelo spretno in privlačno dirigirala Judita Ilenič, sicer zborovodkinja LPZ Bele krajine, ter Mestna godba Metlika, ki jim je dirigiral Rafko Ogulin, ter člani Folklorne skupine Ivan Navratil iz Metlike. Zaključni prireditvi so nedvomno dali poseben pečat s svojo udeležbo tudi Bogdan Mahne, predsednik LZ Slovenije, Anton Varščaj, predsednik ZLD Bele krajine, ter delegacija predstavnikov nekaterih lovskih zvez, združenih v FACE, in sicer: Hristo Mihajlov, predsednik bolgarske LZ, Marijan Lipka, predsednik Slovaške LZ, Zoran Živojinović, predsednik srbske LZ, in Mladen Milašinović, strokovni sodelavec in direktor lovskega muzeja hrvaške LZ. Prireditev je zelo spretno in humorno vodil maskota Bele krajine Toni Gašperič.

Nastopajoče, med katerimi so bili nedvomno daleč najštevilčnejši lovski pevci, ter mnoge druge ljubitelje lepe lovske in domače pesmi ter prečudovitih melodij lovskih rogov je najprej pozdravil Bogdan Mahne. Svoj slavnostni govor je začel z besedami, ki jih je pred več kot sto leti zapisal Ivan Cankar. »Vsaka melodija je bitje zase, ima svoj telesen obraz, svoj živ pogled, svojo besedo in kretnjo. Vsaka odpre vrata na stečaj mislim in spominom brez števila; in vsaka pesem je doživljaj, ki ostane v duši neizbrisljiv.« Predsednik je v nadaljevanju poudaril, da so

Osrednja prireditev 33. srečanja lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije je bila v veliki športni dvorani OŠ Metlika. Prireditev je privlačno in razgibano vodil Toni Gašperič, maskota Bele krajine.

Lovce-pevce, rogiste, povabljene predstavnike lovskih zvez drugih držav, predstavnike Občine Metlika, ZLD Bele krajine, mnoge lovce LD Metlika, Gradac, Suhor in drugih LD ter ljubitelje zelene bratovščine je nagovoril Bogdan Mahne, predsednik LZS.

Cankarjeve besede še aktualno in močno sporočilo tudi v današnjem času. »Morda ima v današnji informacijsko-civilizacijski dobi to sporočilo celo globlji pomen kot nekoč. Če v današnjem času ljudje drug drugemu (pre)pogosto »zapiramo vrata«, pa nam jih glasba ob vsakem času odpira. Tako kot kultura v najširšem pomenu besede, se je namreč tudi glasba v zgodovini človeštva trdno zasadila med tistimi temeljnimi vrednotami, ki osmišljajo človekovo življenje in ga napolnjujejo z nevidno energijo,« je dejal Mahne ter nadaljeval: »Tudi naše poslanstvo, ki smo si ga izbrali kot lovci in ga uresničujemo na društvenih načelih, je plemenito. Prinaša nam sicer številne obveznosti in predvsem veliko odgovornost do narave, divjadi in njenega življenjskega prostora. Hkrati pa nas navdaja z radostjo in ponosom, da pomagamo ohranjati slovensko naravno bogastvo in lovsko izročilo. Čeprav je naše delo tudi

zrcalo našega časa, se namreč zavedamo, da brez korenin dediščine in brez spoštovanja tradicije, ne moremo plemeniti našega poslanstva,« je poudaril. Ob koncu svojega govora je izrekel veliko spoštovanje in zahvalo lovskim pevcem in rogistom ter organizatorjem 33. srečanja v Metliki. »Prav vsakdo med vami prispeva kamenček v mozaiku bogate in razvejane lovske glasbene zakladnice,« je zatrdil. Zbrane sta nagovorila tudi **Gregor O. Rettinger**, predsednik Odbora LZS za lovsko glasbeno kulturo, ter **Slavko Dragovan**, župan Občine Metlika.

Ob letošnjem lovskem glasbenem prazniku je LZ Slovenije, in sicer Odbor LZS za glasbeno lovsko kulturo in organizacijski odbor 33. srečanja izročil kar nekaj lovskih odlikovanj, plaket, pisnih priznanj in priložnostnih daril. Tako je predsednik B. Mahne izročil lovska odlikovanja – znak LZS za lovske zasluge – **Ivanu Humarju** in **Mariu**

Croseliju ter županu metliške občine **Slavku Dragovanu**, sicer tudi članu LD Metlika; red za lovske zasluge III. stopnje je izročil **Mirku Sardoču** in red za lovske II. stopnje **Stanku Budinu**. **Franc Jakljevič**, starešina LD Metlika in podpredsednik organizacijskega odbora, je prejel red LZS za lovske zasluge I. stopnje. **Gregor O. Rettinger** in

Bogdan Mahne sta podelila tudi plakete za lovsko glasbeno kulturo. Prejeli so jih: **Pevsko društvo Prekmurskih lovcev**, **LPZ Bele krajine** in **Branko Podgornik**, ustanovni član LPZ Bele krajine. **Franc Jakljevič** je v imenu letošnjega organizatorja podelil priznanja in priložnostna darila tudi **Mestni godbi Metlika** in dirigentu **Rafku Oguli-**

Goste je najbolj zanimala nova slovenska lovsko zakonodaja

LZS obiskali delegaciji bolgarske in srbske lovske zveze

Tridesetega junija letos sta Lovsko zvezo Slovenije obiskali delegaciji Lovske zveze Bolgarije in Lovske zveze Srbije. Na Lovski zvezi Slovenije so goste sprejeli predsednik LZS **Bogdan Mahne** in v. d. direktorja LZS **Gregor Bolčina**, v imenu CIC pa sta jih pozdravila tudi predsednik komisije LZS za mednarodno lovsko dejavnost **Anton Vrščaj** in po pooblastilu odsotnega predsednika CIC, **Dietra Schramma**, koordinator CIC za srednjo in vzhodno Evropo **Veljko Varičak**.

Pred odhodom gostov v Belo krajino, kjer so si v naslednjih dveh dneh ogledali mednarodno lovsko-kulturno prireditev 33. srečanje lovskih zborov in rogistov, je predsednik LZS goste podrobno seznanil z veljavnim sistemom organiziranosti naše lovske organizacije v povezavi z Zakonom o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) ter spremljajočimi podzakonskimi predpisi, ki se vsebinsko navezujejo tudi na posamezna določila Zakona o gozdovih in Zakona o varstvu narave. V razgovoru je aktivno sodeloval tudi **Janez Kastelic**, podsekretar sektorja za naravo direktorata Ministrstva za okolje in prostor.

B. Leskovic

Skupinska spominska fotografija z gosti je nastala na stopnišču sedeža Lovske zveze Slovenije.

Foto: A. Vrščaj

nu, **Folklorni skupini Ivan Navratil** iz Metlike, **Danetu Namestniku**, **Juditi Ilenič** in **Toniju Gašperiču**. Spominska pisna priznanja so dobile tudi vse nastopajoče glasbene skupine. Organizator je **Dobovskim rogistom** izročil pisno priznanje za desetkratno sodelovanje na srečanjih, za dvajsetkratno udeležbo pa ga je dobil **LPZ LD Škale**.

Ne nazadnje velja zapisati tudi nekaj besed o letošnjem organi-

dobile program srečanja. Bilo je dovolj časa, da bi ga lahko tudi spremenili, če bi se le porajale take želje. Pa ni niti ena skupina zahtevala sprememb,» je nekoliko potrj poudaril Jakljevič. »Ne glede na vse to, menim, da smo srečanje organizirali dobro, seveda v naših močeh, kar so nam potrdile tudi mnoge nastopajoče skupine, predsednik Bogdan Mahne in povabljeni predstavniki tujih lovskih zvez. Ker je vedno

Za dolgoletno prizadevanje in uspešno delo v lovski organizaciji je LZS odlikovala podpredsednika ZLD Bele krajine in starešino LD Metlike Franca Jakljeviča z redom I. stopnje, ki mu ga je na 33. srečanju LPZ in rogistov v Beli krajini izročil Bogdan Mahne.

zatorju srečanja v Metliki. Ni moj namen komentirati tistih nekaj neljubih dogodkov, ki niso bili načrtovani, pa so se vseeno zgodili. V sicer precej natrpanem celodnevnom programu se pogosto zgodi, da program ne more biti vsem pisan po željah. Mogoče je bil res preveč dolg odmor od kosila do zaključne prireditve. Čeprav so si mnoge nastopajoče skupine odmor znale popestriti in dodobra izkoristiti, saj so organizatorji poskrbeli za dobro jedajočo in pijačo, so se nekateri pevci in rogisti dolgočasili in odmor porabili za (ne)pošteno kritiko organizatorja. Zato je kar nekaj skupin rogistov in dva zbora pevcev žal predčasno zapustilo srečanje v Metliki. Kot že omenjeno, so nekateri rogisti zaradi netovariškega in nepremišljenega dejanja spravili v zadrego organizatorja pa tudi predsednika LZS, predvsem pa so v slabo luč postavili sebe!

Vidno užaljen je bil **Franč Jakljevič**, ki je bil kar nekaj mesecev podpredsednik prireditvenega odbora in nedvomno gonilna sila srečanja. Že ob začetku najinega prijateljskega pogovora mi je povedal, da ni pošteno, da so se nekateri pritoževali, da je bil odmor od kosila do zaključne prireditve predolg. »Vse nastopajoče skupine so pravočasno

Predstavniki slovaške, bolgarske, srbske, hrvaške in slovenske LZS med člani Folklorne skupine Ivan Navratil iz Metlike

težje organizirati srečanja, vedno težje – zaradi pomanjkanja denarja – delujejo tudi nekatere skupine, bi kazalo razmisliti tudi o nekakšnem »lovskem kulturnem tolarju ali evru«, ki naj bi ga prispevali vsi slovenski lovci,» je na koncu pogovora predlagal Franc Jakljevič.

Tudi v okviru letošnjega srečanja je Odbor za lovsko glasbeno kulturo organiziral sestanek predsednikov LPZ in skupin rogistov ter njihovih umetniških vodij. Na sestanku, ki je bil zaradi pozne ure nekoliko manj obiskan kot prejšnja leta, je predsednik **Gregor O. Rettinger** pevce

Ustanovljeno Slovenskogoriško lovskoupravljalno območje (LUO)

Za predsednika Izvršnega odbora izvoljen Branko Kurnik

V lovskem domu na Pobrežju je bil ustanovni zbor Slovenskogoriškega lovsko-upravljalnega območja. Na njem so sprejeli Pravila območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL) in razpravljali o prihodnjem delovanju območja, ki je bilo ustanovljeno v skladu s *Pravilnikom o območnih združenjih upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom*, kot to določa novi Zakon o divjadi in lovu (ZDLov-1). Veliko so govorili tudi o financiranju in sklenili, da bo stroške prevzela Lovska zveza Maribor. Izvolili so 9-članski Izvršni odbor, ki je nato na prvem zasedanju za predsednika izvolil **Braneta Kurnika** iz LD Polskava, za podpredsednika pa **Marjana Gselmana** iz LD Pobrežje - Miklavž.

Na ustanovnem zboru so razpravljali tudi o nekaterih aktualnih vprašanjih in o **problematiki odvoza povožene divjadi**. Le-te je na cestah vedno več, zato imajo lovci veliko dela. Nacionalni veterinarski inštitut je že pred časom izdal pisno navodilo Policiji, da v primeru trkov divjih živali z motornimi vozili pokliče veterinarsko higiensko službo (VHS), ki mora takoj odpeljati povožene živali. O tej problematiki so se predstavniki lovske organizacije že pogovarjali tudi z veterinarji in se dogovorili za učinkovitejše ukrepanje. Po podatkih LD namreč marsikdaj ostaja povožena divjad ob cestah tudi po več dni, kjer razpada in oddaja velik smrad. V nekaterih občinah tudi nimajo podpisanih pogodb z VHS, zato le-ta ne odvažja povoženih živali. Govorili so še o drugih aktualnih temah, s katerimi se soočajo pri gospodarjenju z divjadjo in upravljanju z lovišči.

M. T.

Državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji

18. junija letos je bilo državno prvenstvo LZS v lovski kombinaciji, ki ga je organizirala **LD Gornji Grad**. Potekalo je po dosedanjih pravilih (menda zadnjič), tako da smo lovsko kombinacijo izvedli s streljanjem glinastih golobov v lovskem položaju in streljanjem z lovsko risanico na štiri tarče v različnih položajih. Zanimanje za tovrstno tekmovanje je vedno večje, kar je pokazala udeležba, saj je nastopilo 14 ekip (lani 12) oziroma 78 tekmovalcev, kar je rekordna udeležba v zadnjem obdobju.

Tekmovanje se je začelo z otvoritveno slovesnostjo, na kateri so udeležence nagovorili starešina LD Gornji Grad **Andrej Valte**, **Janez Pavel Marin**, predsednik SK ZLD - Celje, **Mitja Kersnik** kot predstavnik LZS in **Branek Kurnik**, zadolžen za lovsko strelstvo v okviru LZS. V kulturnem programu so sodelovali **Štajerski rogisti** in domači **Bočki pevci**.

Tekmovanje je bilo odlično organizirano, strelišča zelo dobro pripravljena, pa tudi vreme je bilo čudovito, tako da so bili

in rogiste seznanil, da bo naslednje, 34. srečanje, organizirala **ZDL Maribor**, in sicer junija 2007. Navzoče je tudi seznanil, da poteka urejanje in izid Grlečeve zapuščine in da je v pripravi **razpis za izvirne slovenske lovske signale in koračnice za lovske rogiste**. Predsedniki in umetniški vodje so potrdili predlog odbora, in sicer, da bo član odbora **Franč Rotar**, referent za lovsko kulturo pri Koroški LZ in redni dopisnik Lovca, odslej skrbel tudi za povezovanje LPZ in organizacijo izobraževanja umetniških vodij LPZ.

Franč Rotar

lahko doseženi vrhunski rezultati. Opaziti je bilo napredek strelcev, saj so doseženi rezultati boljši, kot so bili leta 2005 (npr.: kombinacija, prvo mesto ekipno, lani 1066 točk, letos 1118 točk; posamezno ekipno prvo mesto: lani 368 točk, letos 382 točk itn.).

Usmeritev dosedanje komisije za lovsko strelstvo pri LZS, da se moramo poenotiti z Evropo, obenem pa lovsko strelstvo organizirati bolj zanimivo za slehernega člana naše organizacije, je bila pravilna odločitev, kar je po-

trdila rekordna udeležba in odličnimi rezultati.

Strelišče LD Gornji Grad je tekmovalcem že dobro znano, saj je na njem v zadnjih petih letih vsako leto organizirano državno prvenstvo LZS. Poglavitni razlog za to je, da v Sloveniji ni ustreznih strelšč. Kot je bilo rečeno v uvodu, je letošnje tekmovanje v lovskem strelstvu zadnjič potekalo po doslej znanih pravilih. Zato naj bi Upravni odbor LZS za prihodnje leto pravočasno organiziral pripravo **novih pravil**, takih, ki se uporabljajo

Foto: C. Zavolovšek

Predsednik SKZLD Celje Janez Pavel Marin – otvoritveni govor, zadaj Bočki pevci in štajerski rogisti

Foto: M. Purnat

Najboljše ekipe – streljanje z risanico (od leve) ZLD Kočevje – druga, SK ZLD Celje – prva, in ZLD Ljubljana – tretja

Foto: M. Purnat

Najboljši strelci v lovski kombinaciji (od leve) Igor Pičulin – drugi, Joco Hudernik – prvi in Dušan Žehelj – tretji

REZULTATI DRŽAVNEGA STRELSKEGA PRVENSTVA LZS V LOVSKI KOMBINACIJI

KOMBINACIJA – EKIPNO

1. ZLD Kočevje	1118 točk
2. SK ZLD - Celje	1096 točk
3. Zavod za gozdove Slovenije (ZGS)	1062 točk
4. ZLD Zasavje	1060 točk
5. LZ Maribor	1058 točk
6. ZLD Ljubljana	1056 točk

KOMBINACIJA – POSAMEZNO

1. Joco Hudernik	LZ Maribor	382 točk
2. Igor Pičulin	ZLD Gorenjske	381 točk
3. Dušan Žehelj	SKZLD Celje	380 točk
4. Rudolf Kovačič	ZLD Kočevje	380 točk
5. Janez Škrli	ZLD Notranjske	378 točk
6. Tone Zupan	ZGS	378 točk

GOLOBI – EKIPNO

1. ZLD Kočevje	556 točk
2. ZLD Zasavje	544 točk
3. ZLD Gorenjske	532 točk
4. LZ Maribor	532 točk
5. ZLD Ptuj - Ormož	528 točk
6. ZGS	524 točk

GOLOBI – POSAMEZNO

1. Tone Zupan	ZGS	196 točk
2. Franci Koncilija	ZLD Zasavje	192 točk
3. Tomaž Curl	ZLD Kočevje	192 točk
4. Igor Pičulin	ZLD Gorenjske	188 točk
5. Joco Hudernik	LZ Maribor	188 točk
6. Janez Škrli	ZLD Notranjske	188 točk

RISANICA – EKIPNO

1. SK ZLD - Celje	576 točk
2. ZLD Kočevje	562 točk
3. ZLD Ljubljana	560 točk
4. ZGS	538 točk
5. Koroška LZ	533 točk
6. LZ Maribor	526 točk

RISANICA – POSAMEZNO

1. Dušan Žehelj	SK ZLD - Celje	196 točk
2. Damjan Kandare	ZLD Notranjske	196 točk
3. Joco Hudernik	LZ Maribor	194 točk
4. Igor Pičulin	ZLD Gorenjske	193 točk
5. Uroš Kovačič	ZLD Kočevje	193 točk
6. Rudolf Kovačič	ZLD Kočevje	192 točk

jo v Evropi, in da bi se lahko lovške družine in člani (predvsem strelci) pripravili za tekmovanja. Ne nazadnje (ali najprej) je treba pripraviti strelšča, ki bodo ustrezala pogojem novih pravil, kar pa terja čas in večja finančna sredstva. Letošnje evropsko prvenstvo, ki je bilo na Češkem in (o katerem bomo še poročali), je pokazalo, da našim strelcem manjka vadbe na strelšču, ki omogoča tekmovanje po pravilih »parcur – compack«.

Po končanem tekmovanju je predsednik SK ZLD Janez Pavel Marin najboljšim strelcem razdelil pokale in praktične nagrade. V zaključnem nagovoru sta se Mitja Kersnik in Brane Kur-
nik zahvalila vsem nastopajočim, sodnikom ter organizatorjem LD

Gornji Grad pa za uspešno in brezhibno izvedbo letošnjega državnega prvenstva.

Ciril Zavolovšek
LD Gornji Grad

Nova območna Lovska zveza Gornje Posočje

Tridesetega junija 2006 smo v Gornjem Posočju oziroma v Tolminu ustanovili novo **Lovsko zvezo Gornje Posočje**, ki bo delovala na območju občin **Bovec, Kobarid in Tolmin**. Lovsko zvezo Gornje Posočje sestavlja 12 lovskih družin (LD), in sicer **Bovec, Drežnica, Kobarid, Ljubinj, Log pod Man-**

gartom, Most na Soči, Planota, Podbrdo, Soča, Smast, Tolmin in Trebuša. Lovske družine, članice Lovske zveze Gornje Posočje, uspešno gospodarijo oziroma upravljajo s svojimi lovišči na skupni površini okrog 70.000 ha in imajo skupaj okrog 600 lovcev članov.

LZ Gornje Posočje je bila ustanovljena na temelju veljavnih določil in možnosti Zakona o društvih. Zdajšnji veljavni predpisi oziroma zakonodaja nam omogočajo prostovoljno združevanje in povezovanje lovskih družin ter hkrati oblikovanje takšnih interesnih skupin, kot je bilo v primeru nastanka naše območne lovske zveze.

Glavni namen ustanovitve nove lovske zveze je skupen lovni prostor (območja lovišč vseh 12 LD), podobne težave ter posledično iz tega izhajajoči tudi podobni interesi in prostovoljno združevanje oziroma povezovanje lovskih družin. Poleg skupne geografske lege v prostoru Gornjega Posočja tudi menimo, da bo manjša območna lovska zveza predvsem učinkovitejša, dejavnejša, boljše organizirana in zato tudi uspešnejša.

V LZ Gornje Posočje so združene LD, ki delujejo na širšem območju Gornjega Posočja z namenom varstva in ohranjanja divjadi ter drugih prostoživečih divjih živali, zaradi širšega varstva narave in okolja ter ohranjanja naše naravne in kulturne dediščine na področju lovstva in ekologije prostoživečih divjih živali. Združili smo se tudi zaradi skupnih interesov pri izvajanju strokovnega izobraževanja na področju lovstva, varstva narave in okolja ter bomo s svojim delovanjem pomembno prispevali k ozaveščenosti javnosti o trajnostni rabi narave in etičnih načelih v odnosih človek – narava. Prav tako se bomo trudili za ohranjanje bogatega izročila in

lovske tradicije na Slovenskem ter nadaljnji razvoj lovske kulture in etike, lovskega strelstva in lovske kinologije.

Naloge Lovske zveze Gornje Posočje so predvsem naslednje:

- skupno načrtovanje in razvoj lovske kulturne dejavnosti in lovske etike,
- skupno načrtovanje, koordiniranje in razvoj lovskih športnih aktivnosti,
- skupen nastop do državnih in paradržavnih organov, kadar leti odločajo o problematiki divjadi in lovstva na lokalnem, regijskem ali državnem nivoju; nanje naslavlja določene pobude, ki se nanašajo na problematiko delovanja lovskih družin,
- skupen in poenoten nastop v organih OZUL in LZS,
- skupno sodelovanje s kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami ter organizacijami civilne družbe, katerih aktivnost je usmerjena v ohranjanje narave, divjadi in kulturne krajine,
- organiziranje izobraževalnih procesov lovcev na področjih in vsebinah, ki niso v pristojnosti LZS, in o vsebinah, za katere pridobimo pooblastila od LZS,
- sofinanciranje in sodelovanje pri delu lovsko-kinološkega delovanja v interesu kakovostnega razvoja lovske kinologije,
- pomoč pri strokovnem delovanju lovskega informacijskega sistema v LD, zbiranje, obdelava ter interpretiranje podatkov za upravljavce lovišč in širšo javnost,
- sodelovanje v mednarodnem, predvsem regionalnem povezovanju z organizacijami, ki se ukvarjajo z lovom in ohranjanjem divjadi, opravljanje drugih opravil za potrebe članic, ki jih le-te poverijo zvezi, in ki so v skladu s pozitivnimi predpisi,
- LZ Gornje Posočje opravlja delo po pogodbi za potrebe LZS.

Na ustanovnem zboru je bil za

Glasovanje je potrdilo desetletno tiho željo po novi območni lovske zvezi v Posočju, v katero je zdaj vključenih 12 LD.

Skupinska fotografija z ustanovnega zbora Lovske zveze Gornje Posočje (30. 6. 2006)

predsednika nove območne zveze izvoljen Franc Ličer. Po izvolitvi je izjavil, da se bo kot predsednik Lovske zveze Gornje Posočje trudil in zavzemal, da bo zveza delovala učinkovito, da bo dobro organizirana, predvsem pa, da bo delovala v korist vseh članic lovskih družin. Zagotovil bo upoštevanje interesov vseh članic in tudi zahteval njihovo aktivnost, kajti zaveda se, da bodo le z dobrim sodelovanjem lahko dosegali dobre rezultate. Korektno bo zastopal in predstavljal LZ Gornje Posočje pred državnimi in drugimi organi ter organizacijami doma in v tujini, skrbel za zakonito poslovanje LZ GP in ustrezno opravljal druge naloge, ki mu jih bosta naložila Občni zbor in Upravni odbor te območne zveze.

Novi predsednik je tudi izjavil, da bo Lovska zveza Gornje Posočje sodelovala z vsemi zunanjimi državnimi in drugimi organizacijami, ki se s svojo dejavnostjo navezujejo na področje lovstva. Meni, da je pomembno sodelovanje in ne povzročanje

konfliktov med posamezniki ter posledično med organizacijami.

Prve naloge LZGP

Najprej je pred vrati registracija Lovske zveze Gornje Posočje pri UE Tolmin, potem pa bi skupaj z vsemi članicami pripravili ustrezen program dela. Vzpostavitveno rešujejo tudi vprašanje njihovega premoženja pri ZLD Gorica.

Prizadevajo si tudi za vzpostavljanje dobrega sodelovanja in odnosov z LZS, ZGS, Triglavskim in zahodnovisokokraškimi LUO ter z vsemi drugimi zainteresiranimi.

Upravni odbor LZGP je 18-članski in je bil že izvoljen na ustanovnem zboru:

Karlo Laharnar, Aljoša Mozetič, Milan Bradaskja, Borut Kravanja, Ciril Sovdat, Brane Panjtar, Milan Kavčič in Marko Kutin.

Nadzorni odbor LZGP pa predstavljajo: **Martin Kenda, Ivo Trebše in Hunbert Magajna.**

Ustanovitev lovske zveze Gornje Posočje je potekala v prosto-

Javna predstavitev ideje in dejstev za ustanovitev LZ Gornje Posočje

rih Občine Tolmin. Ustanovni občni zbor se je začel slovesno, z Zdravljico, ki jo je zapela **Bri-gita Kikelj**. Na zboru so bili prisotni praporščaki vseh 12 LD ustanoviteljic, ki so s prapori dali zboru pravi pečat in popestrili ustanovitev LZ Gornje Posočje.

Potrditev Pogodbe o ustanovitvi LZGP, Pravil LZGP in volitve v organe LZGP so potekale brez zapletov, kar pomeni, da je bil zbor dobro pripravljen in voden.

Veliko spodbudnih besed smo slišali od prisotnih gostov, ki so novi zvezi zaželeli srečno pot. Gostje, **Gregor Bolčina** - LZS, **Iztok Koren** - ZGS, **Milan Trkman** - MKGP - IRSKGH, **Vojko Šemrov** - OZUL ZVK LUO, **Jože Velikonja** - LKD Gorica, **Miro Štrosar** - LD Kanal, **Pavel Gregorčič** - župan Občine Kobarid, so poudarjali, da je nova zveza prava pot za povezovanje lovcev na tem območju, ki prostorsko in tudi interesno sodijo skupaj, da si želijo z njo dobrega sodelovanja, kar je zelo pomembno, saj si člani novonastale zveze tega tudi najbolj želijo. Vsi skupaj pa se zavedajo, da od želja ni mogoče živeti, zato bodo v prihodnosti z delom poskušali dokazati, da so vredni zaupanja lovcev, ki so se včlanili v novo zvezo. Na tak način bodo pridobili medse še kakšno LD, ki se v prvi fazi ni priključila, pa geografsko nedvomno sodi v to območje.

Ob tej priložnosti bi se rad v imenu iniciativnega odbora za ustanovitev nove zveze zahvalil vsem tistim lovcem, ki se jim je že pred več kot desetimi leti porodila misel, da bi ustanovili takšno zvezo, in seveda tistim, ki so to misel dolga leta negovali in jo nenehno obnavljali do njene uresničitve. Zato posebna zahvala velja vsem tistim neimenovanim, ki so kakor koli pripomogli, da se je **LZ Gornje Posočje ustanovila 30. 6. 2006**. V Posočju je tako nastala lovska zveza, o kateri so mnogi lovci na tem območju sanjali celo desetletje.

Karlo Laharnar

Zbrali sredstva za šolanje Papeževih otrok

Zaključek dobrodelne akcije ZLD Kočevje

Verjetno med nami ni lovca, ki ne bi poznal pregovora: »Tudi 'prazna' puška počí ...« ali malce drugače: »Orožje ubija

tudi, ko je prazno!« Ob sleherni priložnosti opozarjamo na to, pa vendar si kruta resnica ob nenehnem opozarjanju vse prepogosto vzame čas in se ustavi med nami.

Po vsej verjetnosti je bil potreben samo trenutek nezbranosti in delček nesrečne okoliščine, da se je zgodilo najhujše. Novica o tragični nesreči na nedeljskem lovu 11. decembra 2005 v lovišču LD Lazina - Hinje (ZLD Kočevje), ko sta sklenila življenjsko pot dva naša dobra lovska tovariša **Anton Papež** in **Alojz Novak**, je v bolečo črnino ovila njune najbližje, sorodnike, prijatelje, lovce, krajanje ... Preminula sta skrivnost dogodka odnesla s seboj; ostalo je kar nekaj ugibanj in če-jev ter eno samo dejstvo: **Pomagati naprej po poti življenja, kolikor je le mogoče, neposredno najbolj prizadetim.**

Razumljivo, obema ženama in otrokom nikakor ni mogoče nadomestiti izgube moža in očeta, na nas pa je, da jim nudimo oporo predvsem v trenutku, ko preti

nevarnost, da bi omagali pod bremenom vsakdanjika, ob praznini in žalosti.

Ocenjevali smo, da se je v teh težkih trenutkih treba najprej posvetiti najbolj ranljivim, to je šoloobveznim otrokom, ki si šele utirajo pot v življenje. S pobudo o začetku zbiranja finančnih sredstev za plačilo stroškov šolanja otrok so pohiteli člani UO ZLD Kočevje. Dobrodelna akcija je hitro stekla in glede na to, da sta Novakova otroka že pri kruhu, je bilo sklenjeno, da bodo vsa zbrana sredstva namenjena Papeževim, in sicer 16-letnemu srednješolcu Tadeju, 11-letnemu Saši in 9-letnemu Andražu.

Odziv članstva zelene bratovščine je bil nad pričakovanji, saj smo lovci s **kočevsko-ribniškega območja zbrali skupno 764.900 sit** in jih nakazali na račun Območni enoti Rdečega križa v Kočevju, ki bo tudi skrbela za poravnano stroškov nakupa šolskih potrebščin in stroškov šolanja.

Med krajšim pogovorom smo

Predstavniki ZLD Kočevje so 26. junija 2006 na sedežu ZLD Kočevje ček z zneskom zbranih sredstev v dobrodelni akciji predali ženi Stanki tragično preminulega Antona Papeža in njenemu sinu Tadeju.

Mama Stanka Papež, vidno ganjena, pripoveduje, da je tudi sama odrasčala med lovci. Tako je njena bolečina samo še večja, saj čuti, da ji je ob vsem hudem lov vseeno nekako zlezel pod kožo.

prizadetima družinama predstavili tudi program izobraževanja, rednega, sprotnega usposabljanja in tudi neprestanega opozarjanja o varnem načinu rokovanja ter uporabi orožja. Pri tem smo si bili enotnega mnenja, da je možnost kaj podobnega v prihodnosti, kljub vsem naporom lovske organizacije, težko povsem preprečiti. Tudi naše trditve, da smo dovolj previdni, ne vzdrži, saj se tu in tam med lovskimi razgovori vendarle na tiho priznava: »**Veš, da mi je pobegnil strel!?!**«

Prisluhnili smo tudi prizadetima ženama in drugim članom družin, ki so opozorili na težave, s katerimi so se soočili takoj po nesreči. Grenke solze spomina na kruto decembrsko nedeljo so Papeževi Stanki med pripovedovanjem večkrat orosile obraz, vendar je bilo v njeni pripovedi **čutiti sporočilo, naj v prihodnje vsi lovci še dosledneje spoštujejo pravila in načela varne uporabe lovskega orožja ter željo, da se kaj podobnega drugim ne bi nikoli zgodilo.** Stanka je še dodala, da je bila, je in bo tudi v prihodnje zelo vesela vsakršnega obiska, še posebno lovcev. Ob tem pa prosi za razumevanje, če jo bodo ob takih srečanjih spremljale solze v očeh; to ne bo pomenilo, da jo bomo z obiskom dodatno prizadeli. Nasprotno pa jo prizadene občutek, da se ji posamezni lovske tovariši, ki so bili pred nesrečo sicer stalni gosti hiše, zdaj celo izmikajo.

Srečanje se je sklenilo s toplim stiskom rok ter zagotovitvijo, da po nesreči vsi neposredno prizadeti ne bodo ostali osamljeni, pač pa jim bomo lovci stali v oporo, kar se je z dejanjem, ki ne bo zadnje, tudi potrdilo. Ape-lirali smo tudi na družino, naj nas, če bi potrebovali še kakšno pomoč, na to opozorijo.

Mag. Štefan Vesel,
predsednik Komisije za vzgojo
in izobraževanje
pri ZLD Kočevje

Generacija pripravnikov 2006 v Mariboru uspešno opravila lovski izpit

Tokrat tečaj z novim vodstvom

Tečaj za pripravo na teoretični del lovskega izpita se je v Mariboru začel 28. februarja, končal pa 27. maja 2006, tokrat z novim vodstvom. Na lanskem decembrskem volilnem OZ je

bil, poleg drugih članov, v UO LZ Maribor izvoljen tudi **Ivan Žižek**, univ. dipl. arheolog, ki je bil imenovan za predsednika komisije za izobraževanje. UO ga je imenoval tudi za vodjo tečaja za pripravo lovskih pripravnikov na teoretični del lovskega izpita. Dela se je lotil z vso odgovornostjo. Poleg odgovornega dela ga odlikuje tudi razumeva-joč odnos do učenja odraslih, kamor nedvomno sodijo lovski pripravniki. Kot se je pokazalo, jim je bil v veliko pomoč in oporo pri premagovanju njihovih vsakodnevnih težav, ki se pojavljajo pri izpolnjevanju njihovih poklicnih dejavnosti, družinskih obveznostih in obveznostih pri učenju za pripravo na teoretični del lovskega izpita. Kaže, da je imela LZ Maribor pri tokratnem kadrovanju srečno roko, kar se bo nedvomno bogato obrestovalo pri vsakoletnem izobraževanju naših lovcev.

Število tečajnikov in njihovo teoretično znanje

Tečaj za pripravo na teoretični del lovskega izpita je potekal v lovskem domu LD Pobrežje.

Vodstva LD so na tečaj prijavila 35 kandidatov. Dva kandidata sta v času izobraževalnega programa odstopila, 33 kandidatov pa je uspešno končalo tečaj in opravilo lovski izpit. Dva kandidata sta opravljala izpit samo iz lovske zakonodaje. Tako je letos LZ Maribor postala bogatejša za 35 novih članov.

Izkazan uspeh znanja (povprečna ocena vseh kandidatov) po posameznih izpitnih sklopih je bil naslednji: lovška etika,

zgodovina lova, lovske šege in navade **4,5**; ekologija divjadi, varstvo narave in divjadi, ekosistemi **3,5**; gospodarjenje z divjadjo in loviščem, biotehnična dela, lovske naprave, sodelovanje z drugimi uporabniki prostora **3,3**; parkljarji (jelenjad, srnjad, divji prašič, gams, muflon, kozorog) **4,1**; ptice pevke, ujede in sove, vodna in obvodna perjad **3,5**; zveri, zajci in glodavci **4,2**; boleznj divjadi in psov, ravnanje z divjačino **3,3**;

mentorjev. Na tem izpitu se lov-ske pripravnike predvsem pre-veri, kako varno znajo ravnati z lovskim orožjem. Pri organiza-ciji in izvedbi tega dela lovskega izpita sodelujejo torej mentorji lovskim pripravnikom, člani Komisije LZ Maribor za strel-stvo in inštruktorji policijskega strelskega društva Slov. Bistrica pod vodstvom **Alojza Gostenč-nika**. Slednji je tudi omogočil, da je lahko vsak lovski priprav-nik iz kratkocevnega orožja iz-

Skupna fotografija vseh udeležencev na zaključni slovesnosti ob podelitvi lovskih spričeval novim lov-cem generacije 2006

Letno srečanje lovskih čuvajev LZ Maribor (generacija 1992)

Nekaj vztrajnih lovskih čuvajev, ki so to postali po izpitu leta 1992, se, po zaslugi **Zmaga Tinte**, vsako leto zbere na že tra-dicionalnem letnem srečanju lovskih čuvajev te generacije. Letoš-nje srečanje je bilo v lovskem domu LD Polskava na Zg. Polskavi. Letos so medse povabili **Blaža Kržeta**, inž. gozdarstva, in ga pro-sili za predavanje o divjih prašičih. Predavanje je bilo na zelo visoki strokovni ravni, podkrepljeno tudi s številnimi primeri iz njegovih dolgoletnih izkušenj s to vrsto divjadi v nekdanjih loviščih LZS. Predavanje so vsi ocenili kot izjemno zanimivo in poučno, tako da je res škoda, da ga niso slišali tudi drugi njihovi stanovski kolegi.

Srečanja so se poleg lovskih čuvajev udeležili še nekdanji pred-sednik LZ Maribor, mag. **Stane Kranjc**, sedanjí predsednik LZ Maribor **Brane Kurnik** in dva predavatelja na takratnem lov-skočuvajskem tečaju: mag. **Edi Osrajnik** in **Branko Vasa**, prof. Srečanje so sklenili s prijetnim druženjem. – **B. Vasa**

Foto: B. Vasa

Lovski čuvaji generacije 1992 na srečanju na Zg. Polskavi

lovsko orožje, balistika, optika, lovska oprema in varno ravnanje z lovskim orožjem **3,6**; goz-d-ne in poljske kure **3,1**; kinolo-gija, načini lova, ocenjevanje lovskih trofej **3,1**; lovska zaka-nodaja in organiziranost lovstva **3,4**. Dosežena povprečna ocena znanja iz vseh predmetov je bila **3,5**.

Praktični del teoretičnega dela lovskega izpita

Po predstavljeni snovi iz pred-meta poljske kure so lovski pri-pravniki obiskali Fazanerijo Vur-berk, kjer so se podrobno sezna-nili z vsemi fazami umetne vzre-je fazanov. V povezavi s pred-metom kinologija pa so lovski kinologi na tamkajšnjem ribniku prikazali delo z lovskimi psi. Pripravnikom so bile predstavl-jene tudi vse lovske pasme psov in njihova zahtevana dejavnost pri delu v lovišču.

Najpomembnejši praktični del lovskega izpita je bil **izpit iz streljanja in varnega ravnanja z lovskim orožjem**; dolgocevnim in kratkocevnim. V drugem delu tega predmeta lovski pri-pravniki opravijo tudi izpit iz streljanja z lovsko puško z glad-ko cevjo (šibrenico) na umetne golobe in z MK puško na tar-čo srnjak; vse pod budnim oče-som in ob spremstvu svojih

strelil pet strelav na tekmovalno tarčo.

Strokovna ekskurzija med ko-roški Slovenci

Ob zaključku tečaja je bila za vse tečajnike in predavatelje or-ganizirana strokovna ekskurzija. Letos nas je, ob vodenju **Dušana Jukiča** iz Prevalj, pot vodila med Slovence na avstrijsko Ko-roško. Prva postaja je bila v Bo-rovljah, kjer smo si ob strokov-nem vodenju **Franca Wakouni-ga** ogledali muzej orožja in lov-stva. Po tem ogledu nas je Franc popeljal še do kulturnega doma Slovenskega prosvetnega društ-va Borovlje. To slovensko društ-vo je lani praznovalo že svojo 135-letnico obstoja in delovanja. Sodi med najaktivnejša društva na avstrijskem Koroškem, ki v vsem obdobju prek organizirane kulturne dejavnosti ohranja in razvija materinščino ter sloven-sko tradicionalno kulturo.

Pri kulturnem domu nas je pri-čakal dolgoletni predsednik tega društva **Melhor Verdelj**. Na kratko nam je opisal 136-letno pot razvoja in delovanja SPD Borovlje. Povedal je, da je bila v kulturnem domu pred tem prva Slovenska posojilnica. Ko so ob-jekt odkupili, so ga v celoti ob-novili za potrebe kulturnih de-javnosti. Vsa preureditvena dela

Lilijana Horvat iz LD Pernica na zaključnem izpitu iz zakonodaje in člani izpitne komisije: v sredini predsednik izpitne komisije mag. Dušan Dougan, desno Ivan Žižek, univ. dipl. arheolog, in levo Branko Vasa, prof.

so opravili tamkajšnji Slovenci prostovoljno. Dandanes imajo v njem zatočišče vse kulturne dejavnosti, od lutkovne, igralske, oba pevska zborita itn. Tod potekajo tudi številna predavanja, razstave, posvetovanja in druga druženja. Na dom in SPD Borov-

Zaključna prireditev in podelitev lovskih spričeval

Naše potovanje smo sklenili v Mariboru, kjer se nam je pridružilo še nekaj predavateljev, starešine LD in mentorji lovskim pripravnikom. Pred restavracijo Amabilis v Makedonski ulici smo

Od leve: Ivan Žižek, vodja tečaja, in Brane Kurnik, predsednik LZ Maribor, med nagovorom mladim lovcem

lje so tamkajšnji Slovenci zelo ponosni, saj je sestavni del njihove narodnostne identitete.

Po prijetnem druženju v lepo urejenem kulturnem prostoru nas je pot vodila v Pliberk. Na tamkajšnjem lovskem in športnem strelišču so nas pričakali koroški Slovenci. Med njimi je bil tudi **Jurij Mandl**, podpredsednik Kluba prijateljev lova - Celovec, ki nam je izrekel iskreno dobrodošlico, mladim lovcem pa je povedal nekaj toplih besed kot napotek za njihovo nadaljnje lovsko udejstvovanje. **Franč Hirm** je mladim lovcem pripravil okusno malico. Čeprav je bilo zelo lepo, smo se morali kmalu posloviti, saj nas je doma čakal še zaključni del tega prazničnega dne.

se najprej skupaj fotografirali, nato pa se odpravili v dvorano na osrednji del slavnostnega dogodka. Začetek prireditve so naznanili **Pohorski rogisti**. Vsebinski del srečanja je vodil predsednik Komisije za izobraževanje pri LZ Maribor in vodja tečaja za pripravo na teoretični del lovskega izpita **Ivan Žižek**. V uvodu je vse prisotne pozdravil tudi predsednik LZ Maribor **Brane Kurnik**. Vsem, ki so sodelovali pri izvedbi učnega programa, organizaciji tečaja in preverjanju znanja, se je iskreno zahvalil, novim lovcem pa čestital za opravljeni lovski izpit. Ob tem jih je opomnil, da se je s tem dejanjem šele začelo njihovo pravo učenje. Če namreč želijo postati pravi lovci,

gospodariti z naravo in divjadjo, je poudaril Kurnik, je za to potrebno veliko znanja. Trajnostno gospodarjenje z divjadjo in loviščem pa od vsakega terja tudi

načela Etičnega kodeksa slovenskega lovca. To svečano dejanje so novi lovci opravili v navzočnosti njihovih starešin.

Slavnost se je končala z nasto-

V kulturnem domu SPD Borovlje. Drugi in tretji z desne sta Melchior Verdelj, predsednik SPD, in Franc Wakounig

nenehno izpopolnjevanje lovskega znanja.

Nato je sledilo poročilo o poteku izobraževalnega procesa, ki ga je predstavil Žižek. Tudi on se je zahvalil vsem predavateljem za trud, novim lovcem pa za njihove napore, ki so jih vlagali za osvojitve znanja. Še posebno se je zahvalil razredničarki **Lilijani Horvat** iz LD Pernica za skrbno vodenje razredničarskega dela. Pred koncem uradnega dela je s knjižnimi nagradami obdaril tri pripravnike, ki so na izpitih pokazali najboljše znanje: **Edija Zorka** iz LD Šmartno na Pohorju, **Lilijano Horvat** iz LD Pernica in **Ano Rep** iz LD Slov. Bistrica.

Sledilo je podeljevanje lovskih spričeval in podpis Zaprige, s katero so se mladi lovci zaobljubili, da bodo spoštovali

pom **Hočkih rogistov**. Srečanje so nadaljevali ob skrbno pripravljene večerji osebja restavracije Amabilis in ob zvokih **Dueta bratov Gričnik** iz Slov. Konjic.

Branko Vasa

Skupno izobraževanje lovskih pripravnikov na Notranjskem

Postojnsko-Bistriška ZLD in ZLD Notranjske - Cerknica že več let organizirata skupno usposabljanje lovskih pripravnikov za opravljanje teoretičnega dela lovskega izpita. To se je pokazalo za nadvse primeren način sodelovanja v izobraževalnem

Slušatelji so resno spremljali podeljevanje spričeval, v bistvu pa so bili veseli in zadovoljni, da so si pridobili dovolilnico za samostojno lovsko udejstvovanje v lovski organizaciji.

Foto: T. Vodopivec

Prejemnikom spričeval o opravljenem lovskem izpitu, novim lovcem, je spregovoril in jim čestital tudi predsednik LZS Bogdan Mahne (v sredini) z željo, da bi postali zgledni člani zelene bratovščine.

procesu pridobitve »lovske kvalifikacije«.

Tudi letošnji tovrstni tečaj je potekal po že kar ustaljenem načinu, vendar morda z nekoliko pospešenim tempom, v kar nas je prisilila novo sprejeta zakonodaja – Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita – pa tudi slušatelji sami so želeli, da bi se predavanja izpitne tematike končala že v spomladanskih mesecih.

Predavanja so potekala dvakrat na teden. Po približno štirinajstih dneh so kandidati opravljali tudi izpit iz posameznega predmeta.

Tečaj je obiskovalo 44 slušateljev, kar je doslej največ v zadnjih letih. Še posebno je razveseljivo in spodbudno, da so bili letošnji kandidati za vstop v lovsko organizacijo relativno mladi ljudje in različnih poklicev ter izobrazbe. To je lahko pozitivno znamenje, da lovska organizacija vendarle ne postaja le neka »elitna« združba, kar so, glede na sprejeto novo lovsko zakonodajo, nekateri celo prerokovali. Med kandidati sta bili tudi dve predstavnici nežnega spola. Zaželeno bi bilo, da bi jih bilo več, kajti v naše vrste bi ravno ženske lahko prinesle več svežega duha in na neki način okrepile predvsem ekološko sestavino lovske aktivnosti.

Uspeh izobraževanja je bil zadovoljiv, saj so vsi, razen enega, ki je že med tečajem odstopil iz objektivnih razlogov, tudi uspešno opravili lovski izpit.

Slovesna podelitev »spričeval« o opravljenem lovskem izpitu je bila v začetku maja. Posebna čast je bila, da je na podelitvi sodeloval tudi novi predsednik Lvske zveze Slovenije **Bogdan Mahne**, ki je novopečenim lovcom spregovoril nekaj spod-

budnih besed in napotkov za nadaljnje uspešno delovanje v lovski organizaciji.

Sočasno s podelitvijo lovskega spričeval so lovci podpisali tudi Zapiske slovenskega lovca,

Foto: T. Vodopivec

*Ena izmed najuspešnejših obiskovalk tečaja je bila gđc. **Mateja Želko**. **Franč Koščak**, predsednik ZLD Notranjske - Cerknica, ji je izročil spričevalo o lovskem izpitu.*

zato so prejeli tudi listino in Etični kodeks slovenskih lovcev.

Med podeljevanjem spričeval se je med predavatelji spletel spontan razgovor o prihodnji organiziranosti tovrstnega izobraževanja. Prevladala je ocena, da je bil dosedanji način kar dober, zato ga ne bi kazalo bistveno spreminjati, niti ga dodatno zapletati. Še posebno je bilo ponovno izraženo stališče, da mora kandidat praktični del lovskega izpita opraviti v lovišču matične LD, torej tam, kjer je pripravnik član, in da mora to, tako kot doslej, zagotoviti upravljavec lovišča. Če je potrebno, naj glede tega lovska organizacija predlaga ustrezno spremembo 5. člena

Pravilnika o pogojih za opravljanje lovskega izpita ali pa zaprosi za ustrezno pravno razlago tega člena, ker kaže, da je v nasprotju z 2. členom istega pravilnika.

Predavateljski aktiv želi novim lovcom generacije (2006) veliko sreče in lovskega užitkov pri varstvu divjadi in lovu.

Franč Koščak

V Pomurju 26 novih lovcev

Največ znanja pokazala župnik iz Beltincev in »gostinka« iz Gornje Radgone

V vročih poletnih dneh se je v Murski Soboti končalo še eno od zanimivih izobraževanj. Po osemdesetih urah predavanj in spoznavanja nove lovske zakonodaje, varstva narave ter po opravljenih izpitih je namreč lovskega Zapiske podpisalo in se izreklo za pošteno lovskega udeleževanja 26 novih lovcev, ki so pred komisijo tudi obljubili, da bodo vestno upoštevali Etični kodeks slovenskih lovcev. Že

pred tem so novi pomurski lovci – predvsem so to mlajši ljudje – ter nekaj oseb srednjih let, ki so se za lovstvo odločili nekoliko pozneje – opravili enoletno pripravništvo v lovske družinah. Slavnostni podpis Zapiske in predaja spričeval sta potekala v domu prekmurskih lovcev v Murski Soboti. Poleg komisije za izobraževanje, predsednikov (starešin) lovske družine ter obeh Zvez (prekmurske in prleške) so se dogodka udeležili tudi mentorji mladih lovcev, med katerimi je bila ena lovka. To je bila **Martina Žunko**, hčerka znanega gostinca s Ptujске ceste pri Gornji Radgoni, **Draga Žunka**, ki je bil tudi njen mentor. Kot je nekoliko v šali nekoliko zares povedal predsednik izpitne komisije in dosedanji predsednik Zveze lovske družine Prekmurja **Aleksander Beer**, je bila Martina na izpitu »najboljša lovka«. Hkrati je Beer zatrdil, da je v teoretičnem delu izpita največ znanja pokazal novi član LD Beltinci, in sicer tamkajšnji župnik **Alojz Benkovič**.

Martina, Alojz in vsi drugi, ki so skoraj štiri mesece obiskovali

Vse foto: O. Bakal

Po slavnosti razdelitvi lovskega spričeval in podpisu Zapiske so se novi prekmurski lovci in člani izpitne komisije fotografirali za spomin.

*Predsednik izobraževalne komisije in vodja tečaja čestita najboljšemu novemu lovcu **Alojzu Benkoviču**, sicer župniku iz Beltincev.*

teoretična predavanja, so potrdili, da bodo vedno upoštevali lik primerne lovca, ki predvsem govori o poštenosti, ljubezni do narave, okolja in živali. »*Lovske družine se starajo in zato smo veseli, da prihajajo v naše vrste mlajši kadri,*« je dejal Beer, ki je slednje opozoril, naj vedno prislunkejo starejšim in bolj izkušenim kolegom. Vodja tečaja, predsednik izobraževalne komisije **Jože Kocjančič**, je pohvalil tudi prizadevanje mladih lovcev. Na dušo jim je položil, naj bodo dobri in poštteni lovski tovariši. »Nikoli ne delajte razprtij med lovci. Sproti berite lovsko literaturo. Vedno upoštevajte Etični kodeks in kot takšni bodite v po-

Martina Žunko podpisuje Zaprisego slovenskega lovca.

nos svoji lovski družini; skratka, bodite v ponos pomurskemu in slovenskemu lovstvu.«

Vse prisotne, predvsem pa mlade lovce, izpita ni naredil samo eden (od 27), sta pozdravila tudi nova predsednika obeh pomurskih območnih zvez lovskih družin: **Arpad Köveš** (Prekmurje) in **Anton Holc** (Prlekija). Aleksander Beer je dodal, da bodo tudi v prihodnje organizirali skupna izobraževanja za nove lovce iz obeh zvez v Pomurju. V skrajni severovzhodni regiji, Pomurju, je sicer skupno 30 lovskih družin (22 v Prekmurju in 8 v Prlekiji), v katerih je včlanjenih več kot 1.300 lovcev. Po besedah Aleksandra Beera imajo v nekaterih lovskih družinah težave, ki jih povzroča divjad na kmetijskih površinah. »*Ponekod je težav več, drugod manj. Zdaj, ko je številčnost divjadi manjša je manj tudi tovrstnih težav, in zato je tudi škoda v lanskem letu znižana za tretjino. Veseli smo, da lovske družine skoraj povsod že same rešijo težave z lastniki polj, vinogradov, sadovnjakov; torej s kmetovalci,*« nam je povedal Beer. Dodal je, da so tudi

nove lovce, ki prihajajo iz štirinajstih (od 30) lovskih družin, opozorili na morebitne težave, ki pa so vedno rešljive ...

O. Bakal

V Celju dobili 40 mladih lovcev

Tudi letos smo v Savinjsko-Kozjanski ZLD – Celje uspešno izpeljali teoretični tečaj za pripravo na lovski izpit, ki ga je obiskovalo 40 pripravnikov, ki so junija tudi vsi uspešno opravili še zaključni izpit iz lovske zakonodaje in poznavanja organiziranosti slovenskega lovstva.

Januarja, ko smo začeli s pripravami na tečaj, je v Uradnem listu izšel *Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita* ..., ki je začel veljati aprila. Zato nismo vedeli, kako organizirati tečaj, da bomo zadostili tudi zakonskim zahtevam. Ali bi ga izvedli še po takrat veljavnem *Pravilniku o izobraževanju v lovski organizaciji*, kar bi pomenilo, da bomo tečaj končali junija, ali po hitrem postopku, ter bi ga kon-

opravljanje lovskega izpita omogočili tudi lovskim pripravnikom iz tistih LD, ki so v tem času že izstopile iz naše območne lovske zveze. Zato smo na prošnjo LD Grosuplje na tečaj sprejeli tudi njihovega pripravnika, ki je bil kljub precejšnji oddaljenosti (v času trajanja tečaja je prevozil več kot 9.000 km) redno na vseh predavanjih in na koncu tudi uspešno opravil izpit. Enemu pripravniku smo na podlagi 6. tč. 61. člena ZDLov-1 priznali teoretični del lovskega izpita. Povprečna ocena, ki so jo slušatelji dosegli, je bila letos **3,4**. Najboljše posamezniki so bili **Aleksandra Sovič** iz LD Velunja s povprečno oceno 5,00, **Zvonko Firšt** iz LD Šmarje pri Jelšah in **Branko Voler** iz LD Luče, ki sta dosegla povprečno oceno 4,82.

Na zaključni slovesnosti, ki je bila 23. junija pred lovskim domom LD Prebold na Golavi, so v kratkem kulturnem programu nastopili Savinjski rogisti. Zdaj že mladi lovci so ob prejemu spričevala podpisali tudi *Zaprisego slovenskega lovca*. Podelitve spričeval so se udeležili tudi njihovi mentorji in člani pred-

Po slavnostnem zaključku podelitve je bila pogostitev vseh povabljenih, ki so jo vzorno pripravili prizadevni člani LD Prebold.

Ob koncu poročila naj dodam še nekaj svojih misli. Prihodnje izobraževanje ne bo več potekalo kot doslej: v prihodnje bo izpitne komisije imenoval minister. Predavanja naj bi bila krajši čas kot doslej – vsaj dvakrat na teden. Predvidenih je tudi manj skupnih ur. Pripravnik oziroma kandidat bo opravljal teoretični del pred izpitno komisijo za vse učne predmete oz. teme naenkrat. Izpit bo komisija ocenila z opisno oceno »je opravil« ali »ni opravil«. Glede na vsa dejstva osebno menim, da se zopet vračamo v tiste čase, ko so kandidati naenkrat zagovarjali vso tematiko. Z načinom izobraževanja, ki smo ga v lovski organizaciji uvedli leta 2000, sta se po vseh opravljenih analizah pri mladih lovcih precej povečala dojemanje teoretičnih vsebin in nivo znanja, kar so nenazadnje priznali tudi sami kandidati (izhajam iz naših izkušenj). Kakšen bo nivo znanja v prihodnje, po uvedenem novem (za nas starem) načinu izobraževanja, ne vem. Očitno je pomembnejše, da bo pri lovskih izpitih odslej prisotna država, ki bo tudi potrdila spričevalo. Dozdeva se mi, da nivo sprejemanja in pokazanega znanja, ki ga bodo kandidati pri tem osvojili (pokazali), za nekatere, ki so sodelovali pri uvajanju novosti, ni toliko pomembno. Sprašujem se tudi, zakaj v okviru predavateljskega aktivia LZS predavatelj ni več mogoče pooblastilo, da bi v okviru svojega predmeta opravili še izpitni prekus preverjanje znanja (ocenjevanje). Iz vseh ocen nekega kandidata tudi najlažje ugotovimo pridobljeno znanje vseh kandidatov. Zaključni izpit bo odslej pred komisijo, ki jo bo imenoval minister. In spet: zakaj ne moremo dosedanjega sistema izobraževanja, ki se je po mojem mnenju (in mnenju mnogih drugih) zelo dobro izkazal, še nadgraditi in dopolniti. Tako bi izpit dobil večjo veljavo, saj bi vendar lahko vsak novi lovec samo z ustreznim znanjem uspešno deloval na področju varovanja narave, divjadi in njenih naravnih habitatov ter se znal braniti pred raznoraznimi kvazaravovarstveniki in nasprotniki lova. Samo toliko v razmislek!

Zdravko Mastnak
Savinjsko-Kozjanska ZLD – Celje

Novi lovci SKZL – Celje s predavatelji

čali aprila. Ko smo od LZS dobili informacijo: Če se proces izobraževanja začne v času, še preden začne veljati novi pravilnik, se lahko opravi tečaj po starem pravilniku. Tako smo se odločili, da ga bomo izpeljali v skladu z določbami starega pravilnika ter po urniku tako kot doslej.

S predavanji smo začeli 25. februarja in končali 25. maja 2006. V času od 12. do 15. junija je potekal še zaključni izpit. Tudi letos so bili kandidati razdeljeni v dve skupini. Predavanja so bila ob sobotah dopoldne in popoldne, izpiti pa ob četrtek za obe skupini skupaj.

Odločili smo se, da bomo

vateljskega aktivia. Spričevala in knjižne nagrade najboljšim sta podelila predsednik SK ZLD – Celje **Janez Pavel Marin** in vodja tečaja dr. **Boštjan Pokorny**, ki je v svojem nagovoru poudaril visok nivo znanja, ki so ga tečajniki pokazali na izpitih. Na koncu jim je zaželel veliko uspeha v njihovem nadaljnjem udejstvovanju v lovskih družinah. V imenu tečajnikov se je predavateljski in izpitni skupini zahvalila Aleksandra Sovič, ki je povedala, da bodo novi lovci pridobljeno znanje zagotovo koristno uporabili pri društvenem delu in pri lovu v svojih lovskih družinah.

30 let pobratimstva

Praznovanje sodelovanja med LD Dekani in LD Draga - Trava

Lep sončen dan je bil 8. julija 2006, ko so se v Dekanih zbrali člani pobratenih **LD Dekani** iz OK ZLD Koper in **LD Draga - Trava** iz ZLD Kočevje.

Listino o pobratenju sta obe LD podpisali 10. julija 1976 v Dragi. Spomnili so se, da je bil tudi tisti dan takšen – lep in sončen.

Na 30-letnici pobratenja, za kar je poskrbela LD Dekani, je bil pripravljen lep kulturni program.

Za program je poskrbel **Lovski pevski zbor Dekani**, v pomoč pa mu je bil tudi pihalni orkester Godbe na pihala iz Marziga pri Kopru.

S svojo udeležbo na praznovanju so še bolj pripomogli številni gosti: predsednik LZ Slovenije **Bogdan Mahne**, predsednik ZLD Kočevje **Branko Zlobko**, predsednik OKZLD Koper **Danilo Perdec**, podpredsednik ZLD Koper **Fabio Steffe**, delegaciji **Lovskega društva Tetrijeb iz Čabra**, **Društva slovenskih lovcev Furlanije-Julijske krajine Doberdob** ter delegacije vseh LD, ki s svojimi lovišči mejijo s pobratenimi LD in ki so na prireditve napotile tudi svoje praporščake.

Program se je začel točno ob napovedanem času in je trajal nekako 1 uro 30 min.

Gostje so prisluhnili kulturnemu programu in pozdravnim nagovorom.

Nato je sledila podelitev raznih priznanj in odlikovanj. Predsednik LZ Slovenije je zaslužnim podelil znak za lovske zaslu-

Foto: N. Družina

Od leve proti desni stojijo: predsednik OKZLD Danilo Perdec, starešina LD Dekani Zvezdan Primožič, predsednik LZ Slovenije Bogdan Mahne, starešina LD Draga - Trava Ludvik Poje in predsednik ZLD Kočevje Branko Zlobko.

ge, štiri rede za lovske zasluge III. stopnje ter tudi en red za lovske zasluge I. stopnje.

Predsednik ZLD Kočevje je dvema članoma LD Dekani podelil priznanja ZLD Kočevje in bronasto plaketo te ZLD. LD Dekani je podelil tudi zlato plaketo ZLD Kočevje.

Predsednik OKZLD Koper je dvema članoma LD Draga - Trava podelil bronasto priznanje in tudi najvišje priznanje, ki ga podeljuje OKZLD Koper – plaketo OKZLD. Plaketo je dobila LD Draga - Trava.

Uvodne nagovore sta imela obe starešini LD, ki sta si ob tej priložnosti izmenjala tudi priložnostna darila.

Starešina LD Dekani je na koncu proslave podelil še dva naziva častni član. Sklep o podelitvi naziva častni član je sprejel Občni zbor LD Dekani na svojem zadnjem zasedanju.

Po koncu uradnega dela je

simpatična napovedovalka vse prisotne povabila na »zadnji pogon«, čeprav je izjavila, da pravzaprav ne ve, kaj smo lovci mislili s tem; dodala pa je, da si kar misli, kaj naj bi to pomenilo.

Medsebojno druženje se je zavleklo v pozne nočne ure. Vsi, ki so se udeležili praznovanja, so bili enotnega mnenja, da je prireditev uspeša.

Narciso Družina

60 let LD Velika Nedelja

V korist divjadi, lovske kinologije, strelstva in lovske družabnosti

Precej bogato zgodovino organiziranega lovstva imajo tudi mnoge lovske družine iz vzhodne Štajerske z območij Ptuj, Ormoža in Velike Nedelje. Tudi **LD Velika Nedelja**, ki je 17. 6. 2006 praznovala 60-letnico svojega obstoja, je med njimi. Iz njihovega bogatega lovskega arhiva je mogoče izbrskati kar nekaj zanimivih podatkov. Tako je iz njega razvidno, da so že 18. maja 1939 z blagoslovom odprli prvo lovsko kočjo v revirju Otok pri Veliki Nedelji. Iz arhiva je mogoče tudi ugotoviti, da so revir Otok začeli pogozdovati 12. aprila 1940 in da je 19 naprednih domačinov, ki jim je lov veliko pomenil, že 23. septembra 1945 ustanovilo Lovsko zadrugo – družbo, ki so jo vodili predsednik **Miroslav Irgolič**, tajnik **Stanislav Zmazek** in blagajnik **Ivan Rajh**.

LD Velika Nedelja je bila ustanovljena 29. septembra 1946, štela pa je 20 članov. Za prvega

predsednika je bil izvoljen **Miroslav Irgolič**, za tajnika **Ivan Gasparič** in za gospodarja **Stanislav Zmazek**. Lovišče velikonedeljske lovske družine, ki meji na sosednje lovske družine Ormož, Ivanjkovci, Tomaž, Bresnica in na južni strani na hrvaško LD Sv. Hubert – Cestnica, skupaj obsega 3.282 ha. Od tega je 582 ha gozdnih površin, 2.352 kmetijskih, 129 ha vodnih in 219 ha nelovnih površin. Ker so morali velikonedeljski lovci opraviti nemalo dela v lovišču, pa tudi veliko udarniških delovnih ur pri gradnji lovskega doma, je povsem razumljivo, da so mednje prihajali novi in novi člani. Preden so leta 1974 začeli graditi lovski dom, so sklenili, da mora vsak lovec opraviti 200 udarniških delovnih ur, sicer bo izključen iz lovske družine! Ali so vsi lovci tudi dejansko opravili obvezne ure, skupaj 9.000 tisoč, ni znano. Ve pa se, da sta imela pri gradnji največ zasluga takratni predsednik gradbenega odbora **Franč Cvetko** in **Alojz Kukovec**, ki je bil takrat najstarejši član, saj je samo on opravil več kot 450 delovnih ur. Precej velik in sodoben lovski dom, na katerega so tamkajšnji lovci in tudi drugi krajani res lahko ponosni, saj je vsem na voljo, so slavnostno odprli julija 1977.

Dokaj svečano je bilo ob odprtju doma, ko so razvili prvi lovski prapor, pa tudi leta 1999, ko so razvili že drugega, »slovenskega«, kot mu radi rečejo, in na katerega so še posebno ponosni, saj ga krasi 24 spominskih trakov in kar 111 zlatih žebličkov. Tudi v tej štajerski LD precej pozornosti namenjajo lovski družabnosti, kinologiji, strelstvu in športu. Zelo ponosni so na tiste lovce, ki včasih oblečejo nogometne drese in zaigrajo kakšno lovsko nogometno tekmo. Dandanes LD Velika Nedelja, ki šteje 40 članov, med katerimi je tudi lovka **Katka Kovačec**, najstarejši član je **Stanko Čurin**, zelo uspešno vodi UO: **Anton Kace**, starešina, **Miran Leben**, gospodar, **Ivan Štuhec**, tajnik, **Emerik Osebek**, blagajnik, **Peter Kovačec ml.**, referent za lovsko kinologijo, ter **Milan Hergula** in **Branko Galovič**, pomočnika gospodarja. Predsednik NO je **Igor Bokša**.

Res predan svoji lovski družini je tudi zdajšnji starešina **Anton Kace**, kar je lepo razvidno v obširnem in pestrem almanahu, ki so ga izdali ob jubileju. Predvsem pa so se vsi člani izkazali pri organizaciji jubilejne

Starešina LD Dekani in LD Draga - Trava sta si izmenjala priložnostni darili.

Člani LD Velika Nedelja ob 60-letnici

prireditve. Na začetku proslave je pred lovski dom prišla konjenica princa ptujskega karnevala 2004 Cajnka Friderika Velikega. Obblečeni so bili v oblečila iz 18. stoletja. Zelo pester in zanimiv je bil kulturni program, v katerem so sodelovali: vokalna skupina **Tisa, Rogisti ZLD Ptuj - Ormož, Pihalni orkester iz Središča ob Dravi, mladi pevci iz tamkajšnjega vrtca in OŠ ter Mešani pevski zbor Velika Nedelja.** Poseben prispevek so prireditvi dali štirje učenci 3. a razreda OŠ Podgorci, ki so pod mentorstvom učiteljice in lovske žene **Alenke Gašperšič** pripravili res zanimiv nastop, skeč, saj so v pristnem prlekem narečju na račun lovcev poskrbeli za veliko smeha in dobre volje. Tudi race, ki so naenkrat v nizkem letu preletele prireditveni prostor, so svoje prispevale jubileju.

Od blizu in daleč so prišli lovci in drugi ljubitelji zelene bratovščine, predstavniki občine in Krajevne skupnosti Velika Nedelja, OZ VVS - Ormož, tamkajšnje OŠ, vrtca in drugih organizacij. LZ Slovenije je zastopal **Emilijan Trafela**, predsednik ZLD Ptuj - Ormož, ki je prizadevnemu **Antonu Kacetu** izročil red za lovske zasluge III. stopnje. Trafela je v pozdravnem nagovoru med drugim dejal, da so že daljnega leta 1921, ko so tudi na Ptuj ustanovili podružnico SLD, bili postavljeni temelji zdajšnji ZLD Ptuj - Ormož, ki povezuje 24 LD in v katerih deluje 1.042 lovcev. »Slovenski lovci nismo namenjeni sami sebi, ampak je naše poslanstvo velikega pomena za divjad in naravo. Veliko sredstev in prostega časa namenjamo tudi bogati lovski kulturi, kinologiji in strelstvu. Vse to še bolj bogati slovensko lovsko organizacijo, ki bo naslednje leto praznovalo 100-letnico,« je poudaril Trafela. V nadaljevanju je bil dokaj kritičen

do vseh tistih, ki se štejejo za veleposestnike in ki bi radi postali lastniki lovišč. »Po toliko desetletij našega trdega in plodnega dela v bogatih in zdravih loviščih, ki nam jih zavidajo mnogi, slovenski lovci nikoli ne bomo pristali na kakršnokoli delitev lovišč. Še manj pa, da bi se kdo v prihodnje okoriščal s sado-

vi našega dela in odpovedovanja,« je bil kritičen predsednik ZLD Ptuj - Ormož in poslanec LZS. Tudi **Vili Trofenik**, župan Občine Velika Nedelja, je bil javno ponosen na delo lovcev. Kako tudi ne bi bil, saj v njihovi občini deluje osem LD. Brez lovcev se v Veliki Nedelji, ki obstaja že 807 let, menda ne zgodi nič. Na dolgoletno tesno sodelovanje z lovci LD Velika Nedelja so ponosni tudi člani OZVV Ormož. »Pripadniki TO, Oddelka za obrambo in drugih obrambnih struktur, v katerih so bili tudi lovci, smo tesne prijateljske stike z lovci navezali že pred letom 1991,« je povedal **Miran Fišer**, predsednik OZVVS Ormož ob odkritju spominske plošče na lovskem domu, na kateri piše: **Lovcem, braniteljem Slovenije 1991, LD Velika Nedelja - OZVVS Ormož.** Ploščo je blagoslovil tudi domači župnik.

Franc Rotar

60 let LD Dobova

Desetega junija letos smo lovci **LD Dobova** slovesno počastili 60-letnico svojega delovanja. To je dogodek, ki se je zaradi proslavitve častljivih let skupnega delovanja trajno vtisnil v spomin vsakomur, na kogar se nanaša obletnica.

Dobovsko lovišče meji na slovensko-hrvaško mejo. Leži med rekama Sotlo in Savo, na zahodu se razprostira proti Brežicam, na severu pa proti cesti Globoko-Kapele ter meri 2.258 hektarov. Lovišče je bogato s fazani, poljskimi jerebicami, zajci in srnjadjo ...

V LD Dobova je trenutno včlanjenih 54 članov.

Med poglavitne pridobitve v 60 letih štejemo izgradnjo lovskega doma, ki je bil zgrajen leta 1982 in uradno odprt ob praznovanju KS Dobova. V gradnjo doma smo vložili več kot 8000 prostovoljnih delovnih ur. Za tem smo se lotili gradnje strelišča na glinaste golobe, leta 1997 pa smo asfaltirali tudi cesto do lovskega doma.

Prav prostovoljno delo je tisti pomembni in poglavitni dejavnik, ki krepí delovanje članov lovske družine.

V okviru LD deluje tudi skupina **rogistov LD Dobova**, ki je bila ustanovljena 1993. leta. Rogisti sodelujejo na proslavah in tekmovanjih širom Slovenije in tudi na Hrvaškem. Pred leti jim je instrumente nabavil in podaril **Franc Polovič st.**

Razen lova skrbimo tudi za ohranjanje divjadi. Zato pridno

OBVESTILO dopisnikom o obletnicah LD

Velika večina LD letos in naslednje leto praznuje 60-letnico obstoja in uspešnega delovanja. S tem so povezane proslave in nato dokumentarni zapisi o teh dogodkih, ki jih naši zvesti dopisniki pošiljajo uredništvu za objavo v Lovcu. Seveda z veseljem sprejmemo o teh dogodkih vse zapise in slike v e-obliki, jih sproti jezikovno in po potrebi tudi stilistično uredimo, nakar počakajo na objavo. Ker bi radi enakopravno upoštevali vse LD in naše dopisnike, vas obveščamo, da bomo tovrstne zapise, ki naj bodo res **jedrnati zgodovinski povzetki o delu LD**, z dodatkom kratkega opisa proslave (največ do 3000 znakov + skupinska ali dokumentarna slika s proslave), **objavljali po vrstnem redu, kot bodo zapisi prihajali v uredništvo.**

Jubilejnih zapisov se je nabralo že kar precej, zato vse dopisnike prosimo za strpnost pri čakanju na objavo. O vrstnem redu boste lahko vsak čas dobili informacijo, če nas boste poklicali.

Vodstva LD naj tudi spomnimo, naj vse tiste LD, ki so ob obletnici izdale priložnostni jubilejni zbornik, le-tega ne pozabijo poslati tudi na Tehniški muzej Slovenije (za Slovenski lovski muzej) kustosinji mag. **Romani Erhatic Širnik**, ki že vrsto let zbira, arhivira in obdeluje vsebino tovrstnih zbornikov ter iz njih sistematično črpa zgodovinsko gradivo, ki ga ureja za potrebe muzejskega arhiva.

Hvala za razumevanjem, vsem LD jubilarantom pa iskrene čestitke!

Uredništvo Lovca - B. L.

Proslava 60-letnice LD Dobova je bila v prosvetnem domu v Dobovi.

Foto: B. Leskovic

Predsednik LD Dobova se je za mnoga dobra dela in donatorstvo javno zahvalil članu Francu Poloviču st.

obdelujemo kar nekaj zemljišč in tako poskrbimo za hrano divjadi tudi pozimi.

V prihodnje želimo nadaljevati z gojitvijo divjadi, kot so fazani in poljske jerebice, ter še naprej krepiti stike s sosednjimi družinami, predvsem pa ohranjati pravi lovski duh znotraj družine.

Kot je povedal na praznovanju obletnice **Zvone Pavlin**, starešina LD Dobova, smo v dolgih desetletjih v svojem okolju opravili ogromno dela in smo zadovoljni z gospodarjenjem v preteklosti. Zahvalil se je tudi večkratnemu donatorju **Francu Poloviču st.** in pozdravil najstarejšega člana LD, 85-letnika **Ivana Curhaleka**, ki je vstopil v lovske vrste že daljnega leta 1947.

Ob tej priložnosti je LD Dobova zaslužnim članom podelila priznanja, zahvale in odlikovanja LZS za minulo delo.

Povabilu na praznovanje so se odzvali minister za gospodarstvo **Andrej Vizjak**, župan Občine Brežice **Ivan Molan**, predsednik LZ Slovenije **Bogdan Mahne**, odgovorni urednik glasila Lovca **Boris Leskovic**, predstavniki drugih lovskih, gasilskih in kulturnih društev.

Proslavo, ki je bila v prosvetnem domu v Dobovi, je popestrila likovna razstava, ki jo je v sklopu Kulturnega društva Franc Bogovič iz Dobove pripravila **Vesna Davidovič**. Za praznično in kulturno vzdušje sta poskrbela tudi **Lovski pevski zbor Globoko** in naši rogisti LD Dobova.

V imenu dobovskih lovcev se zahvaljujem vsem, ki so s svojo prisotnostjo na slovesnosti počastili našo obletnico, naš lovski praznik.

Zvone Pavlin

60 let organiziranega lovstva na Prevaljah

LD Jamnica od leta 1954

Tudi v Mežiški dolini, kjer v okviru tamkajšnjega LGB deluje sedem lovskih družin, bodo letos 60 let delovanja praznovali kar štiri koroške LD. Kot prva je na dan državnosti, 25. junija, praznovala **LD Jamnica - Prevalje**. Kdo bi se še spominjal, kakšno je bilo vreme daljnega leta 1946, ko so nekateri takratni napredni Prevaljčani, veliki privrženci lova in varuhi narave, na čelu katerih sta bila **Karel Aberšek** in danes 89-letni **Mirko Kumer**, ko so ustanovili LD Prevalje. Ob 15-letnici samostojne Slovenije in ob 60-letnici organiziranega lovstva na Prevaljah je bilo lepo, preveč vroče, poletno vreme, kot se za tako velike jubileje tudi spodobi.

Zametki organiziranega lova v tem delu Mežiške doline segajo daleč v leto 1922 prejšnjega stoletja, ko so bile po vseh slovenskih pokrajinah organizirane podružnice SLD. Čeprav so imeli od leta 1919 do leta 1940 lovišča nad Prevaljami v upravljanju nekateri kmetje in obrtniki, za začetek pravega organiziranega lovstva na območju Prevalj štejejo leto 1946. 24. junija 1946 so namreč v Mežiški dolini določili osem lovišč: Kotlje, Tolsti vrh, Guštanje - Prevalje, Šentanel - Lokovica, Peca, Pogorevc, Bistra - Koprivna (Topla - Peca) in državno lovišče Uršlja gora. Zgo-

dovina združevanja nekaterih lovišč in lovskih družin v spodnjem delu Mežiške doline je kar pestra. Ko so 15. avgusta 1946 komaj ustanovili LD Prevalje, ki jo je vodil starešina **Karel Aberšek**, tajnik je bil **Mirko Kumer**, gospodar pa **Ignac Stermec**, je takratni okrajni gozdar **Alojz Mišič** že predlagal združitev prevalske in guštanske LD, saj je bilo lovišče Guštanj (zdajšnje železarske Ravne) premajhno. Tako so 11. septembra 1946 pri Brančniku ustanovili LD Guštanj -

Foto: F. Ocepek

Posebno spominsko darilo LD Jamnica - Prevalje je dobil ob 60-letnici edini še živeči ustanovni član Mirko Kumer.

Prevalje s sedežen na Prevaljah. Za starešino je bil ponovno izvoljen **Karel Aberšek**, kmet s Stražišča, za tajnika **Ivan Vravnikar**, guštanski urar, za tajnika in blagajnika gostilničar **Anton Hribernik** in za delegata lovske

skupščine **Mirko Kumer**, nameščenec s Prevalj. Združena lovska družina, na njenih temeljih deluje zdajšnja LD Jamnica, je ob ustanovitvi štela 22 lovcev, ki so upravljali 4.000 ha veliko lovišče. Na območju zdajšnje Občine Prevalje je nekaj časa delovala tudi LD Šentanel - Lokovica s približno 2.500 ha lovišča. Tudi leto 1949 je bilo kar pestro za lovce, ko so manjša državna lovišča dodelili lovskim družinam (tudi tisto na Uršlji gori). Spet so preoblikovali lovišča, ustanavljali so tudi nove LD. Lovišči Prevalje in Guštanj na desnem bregu reke Meže sta pripadali novoustanovljeni LD Uršlja gora, lovišče na levem bregu pa je sodilo v novoustanovljeno LD Strojna. Razdelili so tudi lovišče nekdanje LD Lokovica - Šentanel. Lovske družine, ki še vedno delujejo, so bile dokončno oblikovane leta 1954, ko so iz prejšnjih dveh LD ustanovili nove tri, in sicer: LD Prežihovo - Kotlje, LD Strojna in LD Jamnica - Prevalje. LD Jamnica, je ob ustanovitvi štela 33 članov. V prvem upravnem odboru so bili: starešina **Karel Aberšek**, tajnik **Mirko Kumer**, blagajnik **Miha Šmid**, gospodar **Adolf Černec**, statistik **Leon Juh** in kinolog **Ivan Hartl**.

V minulih 60 letih je LD Jamnica vodilo kar nekaj starešin. Poleg **Karla Aberška** še **Rajko Jelenko**, **Adolf Černec**, **Dušan Jukič** in **Alojz Velunšek**. Dandanes LD dokaj uspešno vodi kar nekaj prizadevnih lovcev, med katerimi velja omeniti starešino **Maksa Oserbana**, tajnika **Fran-**

Foto: F. Ocepek

Člani LD Jamnica - Prevalje ob 60. obletnici uspešnega delovanja

Fot. M. Rovšek, Diana

ca Praznika in gospodarja **Stanka Grla**. 87 članov skrbi za 5.850 ha veliko lovišče, ki je pretežno na območju Občine Prevalje in v manjšem delu tudi na območju ravske občine, kjer živi različna lovna divjad: srnjad, gams, jelenjad, divji prašič, poljski zajec. Razveseljivo je, da opažajo vedno več velikih divjih petelinov in ruševcev. Prevaljski lovci, ki so v minulih 60 letih veliko storili za naravo in divjad, so svoj družinski prapor razvili že pred mnogimi leti. Uspešni so tudi pri gradnji lovskih naprav, saj imajo v lovišču kar 16 prostostojećih prež in 87 prež na drevesih. Leta 1961 so na Suhem vrhu začeli graditi prvo lovsko kočjo, ki so jo slavnostno odprli leta 1963. Kočo in veliko zgodovinskega arhiva LD so v požaru izgubili leta 1969. Na istem mestu so že leta 1973 predali svojemu namenu nov lovski dom. Od leta 1978 imajo na Macigojevem tudi idiličen lovski bivač. Veliko znanja in pozornosti so vedno namenjali izobraževanju svojih lovcev, lovski kinologiji, strelstvu in lovski kulturi ter družabnemu življenju lovcev.

Da so bili prevaljski lovci v minulih desetletjih resnično uspešni na vseh področjih delovanja, je razvidno tudi iz lepo urejenega almanaha, ki so ga iz-

dali ob 60-letnici organiziranega lovstva na Prevaljah. Tudi proslava, ki so jo organizirali v družbenem domu na Prevaljah, je potrdila prizadevnost lovcev, saj je bila nadvse slavnostna. Za bogat kulturni program so poskrbeli pevci Lovskega okteta LD Peca - Mežica, rogisti LD Muta in pevci MPZ Vres - Prevalje. Prireditvi, ki jo je zelo spretno vodila domačinka **Hedvika Gorenšek**, so s svojo prisotnostjo dali priznanje tudi predsednik LZS **Bogdan Mahne**, predsednik KLZ **Dušan Leskovec**, delegacija Kluba prijateljev lova iz Celovca, ki jo je vodil **Jure Mandl**, **Konrad Mandl** iz avstrijske LD Libuče, župan Občine Prevalje, dr. **Matic Tasič** ter mnogi domači lovci in predstavniki koroških lovskih družin. Ob jubileju prevaljskih lovcev je LZS Slovenije red za lovske zasluge I. stopnje izročila **Dušanu Jukiču** (članu LD Jamnica) za 40 let uspešnega dela v matični LD, za vodenje Mežiškega LGB, za zavzeto delo v mariborski območni LZ, v organih LZS in za izjemen prispevek povezovanja med našimi in zamejskimi lovci. Plaketo Koroške lovske zveze in plaketo Kluba prijateljev lova je prejela LD Jamnica. Svoje plakete in pisna priznanja je podelila tudi LD Jamnica.

Prejeli so jih: domača lovca **Alojz Velunšek** in **Anton Vastl** ter **Lovski oktet LD Peca** in **Občina Prevalje**. Še posebno ganljiv je bil trenutek, ko je starešina **Maks Oserban** izročil spominsko darilo 89-letnemu **Mirku Kumru**, edinemu še živečemu ustanovnemu članu LD Jamnica.

Franc Rotar

Mednarodni kongres o gospodarjenju z gamsom v Alpah

V italijanskem Trbižu (Tarvisio) je bil 6. maja 2006 mednarodni kongres o gospodarjenju z gamsom v Alpah. Organizatorji kongresa so bili Il distretto Venatorio n. 1 del »Tarvisiano«, La riserva di Caccia di Tarvisio & Malborghetto in Corpo Forestale dello Stato s številnimi pokrovitelji. Kongres je vodil domačin **Paolo Molinari**, ki dobro pozna tudi slovenske lovske razmere. Kongres je potekal v tamkajšnjem kulturnem centru s simultanimi prevodi iz italijanščine v nemščino in obratno. V kongresnem gradivu je bilo zapisano, da oba jezika obvlada

tudi večina slovenske javnosti, vendar je bilo le-te bolj malo, podobno kakor avstrijske. Sicer pa je bil kongres zelo dobro obiskan. Dvorana je bila nabito polna do zaključka v poznih popoldanskih urah. Kongres je potekal natančno ob 30-letnici potresa, ki je v deželi Furlaniji leta 1976 terjal skoraj 1000 smrtnih žrtev. Kongres se je začel z enominutnim molkom v spomin na takratne žrtve.

Posvetovanje je poleg uvodnega dela obsegalo poseben sklop o gospodarjenju z gamsom v gozdnatih predelih in predelih z veliko gostoto jelenjadi ter drugi sklop o gospodarjenju v pomenu ekopatologije. V uvodnem delu so domačini predstavili status gamsa v trbiškem gozdu (**M. Rodolfi**), videmski provinci (**A. Cadamuro**) in v celotnih italijanskih Alpah (**S. Toso**). V Italiji se gospodarjenje z gamsom zelo razlikuje po posameznih območjih. Zanimivo je, da so tam številne površine, ki so mozaično porazdeljene po celotnem alpskem loku, kjer gamsa ne lovijo. Tak je na primer trbiški gozd, pa številni parki različnih statusov; od nacionalnih do regionalnih.

V sklopu gospodarjenja z gamsom smo svoje prispevke predstavili tudi gostje iz Avstrije, Švice in Slovenije. **H. Zeiler** iz

Foto: I. Koren

Nekateri udeleženci kongresa, z leve proti desni: F. Perco, L. Rossi, P. G. Meneguz, A. Cadamuro, M. Giacometti, župan Trbiža F. Bartusio in voditelj P. Molinari

Avstrije je govoril o sistemu gospodarjenja z gamsom v gozdnatih predelih Avstrije. **J. Brosi** in **H. Jenny** iz Švice sta predstavila gospodarjenje z gamsom v območjih z intenzivnim turizmom, gozdarstvom ter tudi o odnosih z jelenjadjo in alpskimi kozorogi. **I. Koren** sem predstavil *Primerjalni model gospodarjenja z gamsom v alpskih in gozdnatih predelih severozahodne Slovenije*. **S. Briendl** iz Avstrije je žal manjkal, moral pa bi predstaviti izkušnje gospodarjenja z gamsom ob veliki gostoti jelenjadi v narodnem parku Kalkalpen. Slovenci smo bili na kongresu predstavljeni kot narod, ki zelo praktično in pragmatično gospodari z divjadjo, posledica česar so vidni dobri rezultati, zato bi se bilo marsikdaj dobro zgledovati po nas.

Drugi sklop razprav je obsegal prispevke domačinov, Švicarjev in Avstrijcev, o *problematiki gamskih garij*. Ta sklop je bil tudi višek kongresa, kjer sta blestela predvsem vodilna italijanska strokovnjaka na tem področju, profesorja s torinske univerze **Luca Rossi** in **Pier Giuseppe Meneguz**. Obširno sta predstavila razvoj bolezni v Italiji ter modele gospodarjenja za njeno zatiranje. Podobno vsebino in problematiko je za Švico predstavil **M. Giacometti**. Izkušnje z gamsjimi garjami sta za pokrajino Alto Adige v Italiji in za Avstrijo predstavila **G. Carmignola** in **E. Schaschl**. V Italiji je z gamsjimi garjami okužena praktično vsa populacija v alpskem loku, le redka so območja, kjer se garje še niso pojavile. Težave so, kot sem že omenil, zaradi številnih površin, kjer se gamsa ne lovi. Zato so tam posledično izbruhli garij največji in se ponavljajo. Zaključke s kongresa je sproti pripravljala **F. Perco**, ki

je imel tudi sklepno besedo ob koncu kongresa.

Iztok Koren,
Zavod za gozdove Slovenije

Srečanje lovcev pri lovskem domu v Krogu. Nastop Prekmurskih lovskih rogistov

Srečanje lovcev LD Murska Sobota pri lovskem domu v Krogu

V Lovsko družino Murska Sobota je vključenih 40 lovcev, ki so že nekaj časa združeni pod isto »streho« iz lovskega revirja Krog in Rakičan. LD Murska Sobota med drugim gospodari z okrog 2.100 ha lovni površini, kjer predvsem prevladuje mala divjad, denimo zajci, srnjad itn.

Pred 25 leti so si lovci v idiličnem naravnem okolju, streljaj ob reke Mure, zgradili lepo urejen lovski dom, kjer se vse leto večkrat srečujejo, predvsem pa na leto priredijo od 6 do 7 skupnih lovov. Radi se tudi poveselijo na lovskih srečanjih, druženjih in piknikih. Njihove vitrine so bogate z lovskimi trofejami, pri-

znanji ter pohvalami za dosedanje neutrudno lovsko delo. Sicer pa se člani zelene bratovščine srečujejo pri lovskem domu v Krogu ob prvomajskih praznikih in ob godu svetega Antona, ko vsako leto organizirajo lovsko mašo za žive in pokojne lovce.

Tudi letos je bilo lovsko srečanje s sveto mašo v prostorih lovskega doma v Krogu, kjer so se zbrali predvsem domači lovci iz Murske Sobotice, Rakičana, Kroga in drugi krajanje. Mašo na prostem (11. junija 2006) sta darovala murskosoboški župnik **Martin Horvat** in domačin, sicer kaplan v župniji Turnišče, **Goran Kuhar**. Za popestritev maše so zaigrali kar šest lovskih skladb »korračnic« Prekmurski lovski rogisti, ki letos načrtujejo še niz lovskih nastopov v Pomurju in Podravju.

Bojan Žerdin

Notranjski regijski park in Natura 2000 v Dinaridih

V Lovski družini Gorenje Jezero smo 22. 3. 2006 organizirali predavanje na temi Natura 2000 v dinaridih in Notranjski regijski park. Na predavanje so bili vabljeni vsi člani naše LD in sosednjih pa tudi kmetje in drugi prebivalci, ki imajo kmetijske površine na območju naše LD. Vsi skupaj smo souporabniki prostora. Predavanje smo organizirali v lovskem domu LD Gorenje Jezero, predavatelja pa sta bila **Mirko Perušek**, član društva Dinaricum, in **Valentin Schein**, direktor Notranjskega regijskega parka. Najprej je bilo predavanje o Naturi 2000, v katero spada tudi Notranjska v sklopu Snežnika, Javornika ter Cerkniškega jezera

z vsemi njegovimi pritoki. Zato nas kot uporabnike tega prostora zadeva še kako zanimajo. Perušek nam je pojasnil, da je Natura 2000 evropsko omrežje ekološko pomembnih območij narave, opredeljenih na osnovi *Direktive o pticah* in *Direktive o habitatih*. Obe Direktivi skupaj oblikujeta mednarodno pravno osnovo in strokovni okvir evropskega varstva narave. Z uporabo direktiv (usmeritev) se uresničuje načelo trajnostnega razvoja in drugih zahtev iz mednarodne konvencije s področja ohranjanja biotske raznovrstnosti. Med njimi je gotovo najpomembnejša konvencija o biotski raznovrstnosti, ki je bila sprejeta leta 1992 na okoljski konferenci Združenih narodov v Rio de Janeiru.

Območja Natura 2000 ali posebna naravovarstvena območja so ekološko pomembna območja, ki so na ozemlju EU pomembna za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja ptic in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatov tipov, katerih ohranjanje je v interesu EU. Po enotnih merilih izbrana območja sleherne države skupaj oblikujejo mrežo, ki je temelj čezmejnega varstva in ohranjanja naravne dediščine. Skratka, Natura 2000 naj ne bi bil sistem strogo zavarovanih rezervatov, ki bi omejevali vse človekove dejavnosti na tamkajšnjih območjih. To naj bi bila varovana območja, kjer naj bi se opravljale takšne aktivnosti, ki bi omogočale ohranjanje naravne biotske raznovrstnosti in kjer bi se upoštevala načela obeh direktiv.

Mogočni kočevski, snežniški in javorški gozdovi so življenjski prostor velikih zveri (volka, risa, medveda), jelenjadi, srnjadi, gamsa ter gozdnih kur, ki pa so na žalost čedalje redkejši tudi na omenjenem območju. V duplih iglavcev gnezdi sove, med njimi tudi uralska sova ali kovača, ki je prav na območju Javornika, v katerem ima tudi naša LD precejšen del lovišča, najgostejše naseljena v Evropi. Nadaljevanje dosedanjega načina gospodarjenja z gozdovi je nujno za ohranitev velikih zveri in ogroženih vrst gozdnih ptic. Precejšen del lovišča imamo tudi v Cerkniškem jezeru, ki je življenjski prostor raci mlakarici, kostanjevki, reglji, žličarici, kozici ter drugim vodnim pticam. S travnikov ob Cerkniškem jezeru v spomladanskih nočeh odmeva pesem kosca. Ta redka ptica ima ob Cerkniškem jezeru drugo najpomemb-

Pogled na Cerknješko jezero z okolico, ki je del Notranjskega regijskega parka s sedežem v Cerknici.

nejše gnezdišče v Sloveniji; tod neprestano gnezdi okrog 80 parov. Za svoje gnezdo si izberejo mokre travnike, kjer je košnja pozna, mladiči pa so tedaj že tolikšni, da lahko pobegnejo pred kosilnico. Brez redne košnje bi se travniki zarasli, zaradi česar pa bi izginila redka naravna gnezdišča kosca in tudi drugih travniških ptic.

Predavanje M. Peruška je nadaljeval in ga s svojimi mislimi dopolnil V. Schein, ki se je osredotočil pretežno na naše ožje območje, in sicer na območje **Notranjskega regijskega parka (NRP)** s sedežem v Cerknici, ki zajema območje Cerkniške doline z Javorniki ter Menišje. V preprostem jeziku je poudaril, da Notranjski regijski park ni rezervat, v katerem bi bile prepovedane vse aktivnosti, ampak prej nasprotno, saj ne omejuje ničesar in ne obsega pravil ali omejitev, ostrejših od državnih zakonov. Po predstavitvi parka, kar je bilo vsem udeležencem že bolj ali manj znano, ter njegovih usmeritev in ciljev smo vsi navzoči sodelovali v razpravi. Vse udeležence so zanimali podatki in odgovori na vprašanja iz prve roke. Zato je pogovor potekal o nadaljnji usmeritvi kmetijske dejavnosti, lovstva, ribištva in tudi tradicionalnega poljanja, govorili smo o predlogu novega lovskega zakona, ki naj bi se nam obetal v bližnji prihodnosti. Prišli smo do

nekaj skupnih točk. Vsi smo se strinjali, da obetajoči se novi zakupniški sistem lovišč, ki naj bi bil po raznoraznih govoricah že v pripravi, ruši vse dosedanje delo lovskih in ribiških organizacij. Direktor NRP nam je tudi pojasnil, da je v interesu parka, da lovski in ribiški sistem ostaneta prav taka, kot sta bila doslej, saj bi tudi parku (in verjetno zakupnikom) z novimi kratkoročnimi koncesijami povzročal vrsto preglavic predvsem pri nadzoru parka, preprečevanju divjega lova in krivolova, varovanju in ohranjanju narave ter trajnostni rabi naravnih virov. Vsak zakupnik bi razmišljal predvsem o svoji koristi v ekonomskem pogledu, ne pa v že ustaljenem širšem pomenu gojitve divjadi in varstva naravnih habitatov. Verjetno bi prevladovala zgolj lovski turizem in z njim ozko povezan »lov na trofeje«. Ko bi se lovišče prelovrilo in ne bi več dajalo denarja, dotedanjih zakupnikov verjetno ne bi več zanimal nadaljnji zakup lovišča. S takim zakonom bi bili izigrani vsi: lastniki zemljišč in gozdnih površin z manj kot 200 ha v enem kosu, pa tudi večina dosedanjih slovenskih lovcev.

Po uradnem zaključku smo se zadržali še v družabnem nevezanem pogovoru ob kozarčku, ki se je za nekatere zavlekel v pozne večerne ure. Prostore lovskega doma, kjer smo gostovali, smo vsi zapustili z zadovoljstvom in

zagotovilo, da se bomo zopet srečali na naslednjem takšnem tematskem srečanju.

Andraž Opeka
LD Gorenje Jezero

Tekmovanje strelcev lovskih družin ZLD Prekmurje

Športni strelci LD Prekmurje so se 18. 6. 2006 pomerili na tradicionalnem srečanju v streljanju na glinaste golobe in tarčo srnjak. Tekmovanje je štel za strelsko **Prvenstvo ZLD Prek-**

murja. Potekalo je v lepem vremenu in prijetnem vzdušju na strelišču v Rakičanu. Le-to leži sredi naravnega okolja, odmaknjeno od naselja, da glasnejša dejavnost ne moti prebivalcev.

Nastopilo je 12 tričlanskih ekip in več posameznikov. Streljali so na glinaste golobe v lovskem položaju in z MK puško na tarčo srnjak, in sicer stoje in kleče.

Rezultati streljanja na glinaste golobe:

Ekipno:

1. LD Petišovci,
2. LD Mlajtinci,
3. LD Moravci.

Posamezno:

1. **Bojan Budin** (LD Petišovci),
2. **Martin Marič** (LD Grad - Kuzma),
3. **Branko Hari** (LD Mlajtinci).

Rezultati streljanja na tarčo srnjak:

Ekipno:

1. LD Tišina,
2. LD Križevci,
3. LD Prosenjakovci.

Posamezno:

1. **Franc Vidonja** (LD Križevci),
2. **Ivan Gregorn** (LD Tišina),
3. **Aleš Števanec** (LD Tišina).

Kombinacija:

Ekipno:

1. LD Tišina,
2. LD Moravci,
3. LD Petišovci.

Posamezno:

1. **Aleš Števanec** (LD Tišina),
2. **Boštjan Maček** (LD Radovci),
3. **Martin Marič** (LD Grad - Kuzma).

L. Števanec

Najuspešnejši na Prvenstvu ZLD Prekmurja so bili strelci LD Tišina: Vinko Bežan, Ivan Gregorn, Miran Holcman, Aleš Števanec. Domov so odnesli pet pokalov.

Otroški živžav pri lovski koči na Koradi

Na pragu letošnjega poletja, natančneje 15. 6. 2006, se je za otroke iz kanalskega vrtca uradno končalo šolsko leto. V navadi je, da se takšne priložnosti, če je le mogoče, praznuje na zanimivih lokacijah zunaj vrtca. Letos so se skupaj s starši in vzgojiteljicami napotili na piknik k lovski koči LD Dobrovo na Koradi.

se je otroški živžav polegel in Korada se je pogreznila v svoj običajni mir. Šolsko leto so tako vsi skupaj pripeljali k srečnemu koncu. Vsak je čutil, da se mora za vsa lepa doživetja, ki jih med šolskim letom ni bilo malo, nekemu zahvaliti.

Zatorej: Hvala otrokom, ki so iz svojega bogatega kraljestva domišljije in zakajev prispevali ideje in zamisli. Hvala staršem, ki so z vrtcem aktivno in zelo uspešno sodelovali.

*Edi Sirk,
starešina LD Dobrovo*

Skupinski posnetek vseh, ki so se junija družili na Koradi.

V prijetnem okolju in z lepim razgledom na briško pokrajino se je najprej predstavil pevski zbor vrtičkarjev. Nato so vzgojiteljice razdelile zaslužena priznanja najstarejšim otrokom, ki so tekmovali na bralnem področju za Ostržkovo bralno značko in na področju telesno-gibalnih dejavnosti za priznanje zlati sonček.

Za prijetno presenečenje in popestritev dneva je poskrbel čarodej Roman Frelih, ki je napihnjene balone prav po čarovniško spreminjal v vse mogoče oblike: živali, rože, srčke, kar si je pač kdo zaželel. Prav gotovo še nikoli doslej ni bilo na Koradi toliko otrok in toliko balonov, kot jih je bilo tistega lepega sončnega popoldne.

Lepih doživetij pa še ni bilo konec. Sledila je namreč pogostitev oz. piknik s čisto praviimi čevapčiči in različnim mesom na žaru, za kar je poskrbela LD Dobrovo. Hrano so pripravljali prijazni in gostoljubni lovci, ki so bili zares veseli obiska kanalskih malčkov in njihovih staršev. Predstavili so nam tudi lovske trofeje in razkazali krmišče za divje prašiče v bližini koč. Poleg vseh dobrot so bile na voljo tudi češnje, kot se za tisti čas v Brdih spodobi. Vzdušje je bilo zares veselo in sproščeno.

Ko se je dan prevesil v večer,

Ko je bil naš učitelj lovec ...

Na Osnovni šoli Brežice smo imeli *Dan šole* 19. aprila 2006. Vsi smo ga nestrpnost pričakovali, saj imamo radi dneve z drugačno vsebino. Ta dan je naša šola namenila naravoslovnim dejavnostim. Vsak oddelek si je izbral temo iz naravoslovja. Učenci 5. a in naša razredničarka **Zinka Škofca** smo se odločili za temo *Lovstvo*. Verjetno tudi zato, ker je oče naše sošolke Ester lovec. Povabili smo ga v šolo, da bi o lovcih, lovu, živalih ... zvedeli čim več.

Naše delo se je začelo ob 8. uri zjutraj. Najprej nam je **Peter Verstovšek** dve šolski uri pripovedoval o lovstvu: kako postaneš lovec, kakšen moraš biti kot lovec, kakšne so tvoje dolžnosti, kako skrbiš za živali, o **Lovski družini Brežice** in še marsikaj zanimivega. S sabo je prinesel tudi nagačene živali (glavo srnjaka, fazana, divjega prašiča in rogovje jelena ...) in lovsko orožje. Predvsem fantje so se zelo zanimali za orožje, dekleta pa so bolj zanimala živali. Po predavanju je odgovarjal na naša vprašanja, nato smo se razdelili v skupine. Vsaka je dobila svojo temo iz lovstva. Lovec

Verstovšek nam je prinesel nekaj strokovnih knjig in veliko revij *Lovec*, ki so nam bile v

pomoč pri delu v skupinah. Sve-toval in pomagal nam je, ko smo morali na plakatu pokazati svoje

In še nekaj vtisov učencev:

Razdelili smo se v šest skupin. Vsaka je imela svojo temo, npr. lovstvo, nevarne in nenevarne živali, lovska kinologija, orožje, ogrožene živali.

Naša skupina se je ukvarjala s kinologijo – vedo o psih. Na plakatu smo predstavili veliko pasemskih in nepasemskih psov. Najbolj všeč nam je bil barvarski barvar.

Adrijana in Melanija

Seznani smo se z nenevarnimi in zavarovanimi nenevarnimi živalmi. Naš plakat je bil poln fotografij in prispevkov o srnjadi, jelenjadi, vevericah, divjih prašičih, vidrah, fazanih, poljskih zajcih, ujedah, malem (ruševcu) in velikem divjem petelinu, divjih racah in koscu.

Valentina L.

Najbolj me je zanimalo oskrbovanje bolnih divjih živali. Lovec je odgovoril na vsa moja vprašanja. Povedal mi je, da moram poklicati veterinarja, če najdem bolno ali mrtvo žival. Lovci ne streljajo kar tako, ampak skrbijo za živali. Če živali ni pomoči ali se čudno vede, jo uspravajo z uspravno puščico. Največ sva govorila o volkovih, ki so moja najljubša žival. Gospodu Petru Verstovšku sem zelo hvaležen, ker si je vzel čas za 5. a in nas veliko naučil.

Rok G.

Da bi dobili boljšo predstavo o gozdnih živalih, nam je lovec prinesel pokazat nekaj nagačenih gozdnih živali: doprsne preparate divjega prašiča, jelena lopatarja, navadnega jelena, pa fazana ter srnjaka. Živali smo razstavili po vsej učilnici, da smo si jih učenci in starši lahko ogledali. Lovec nam je opisal vsako žival posebej.

Valentina in Ester

Z velikim zanimanjem smo si ogledali orožje. Lovec nam je predstavil več vrst orožja: bokarico z dvema nastavkoma (menjalnima cevema) posebej za lovsko rabo, ki ima montirano tudi optiko, prav tako smo videli risanico. Videli smo tudi dve pištoli, naboje – velikokalibrske in malokalibrske, pa daljnogled za opazovanje ...

Matija

Jaz sem nastopal v dveh prizorih. Bil sem lovec in počutil sem se zelo dobro. Nisem predstavljal krutega lovca, ampak dobrega in malo pozabljivega. V prvem prizoru so mi zajci vzeli puško in se nisem in nisem mogel spomniti, kam sem jo dal. Zaigral sem zmedenega lovca in se tako tudi počutil. Hodil sem od enega štora do drugega in šel celo k prijatelju ter ga vprašal, če je kje videl mojo puško. Na koncu sem jo našel na mravljišču in se začel jeziti na mravlje. S tem se ta prizor tudi konča.

Ta dan šole je bil najboljši in želim si, da bi takšnih dnevo bilo vedno več, ker so mi všeč.

David

V našem prizoru sta se zviti lisički Loby in Noby na vse pretege trudili, da bi volka spravili v past. Po nekaj poskusih jima je to le uspelo – volk pade v luknjo. Lisički se skrivata za grmom, zdaj pa se nepričakovano pojavi miška in poseže v dogajanje ...

Maja

Zapeli smo tudi štiri lovske pesmi: *Lisička je prav zvita zver, Jager pa jaga, Jager gre na jago ter Mi smo lovci.*

Lucijan

Rad bi imel še več takšnih dni, a bi bil še bolj vesel, če bi bili kje v naravi.

Jan

Naši plakati na temo Lovstvo (5. r. OŠ Brežice)

Lovski skeč, ki so ga odigrali učenci 5. r. OŠ Brežice.

znanje. Pri delu sta nam pomagali tudi razredničarka in učiteljica slovenščine. Ko so bili plakati končani, je vsaka skupina predstavila svoj izdelek in pripovedovala o vsebini na plakatu. Nato smo pripravili še sceno za popoldanski del, kamor smo povabili tudi starše. V učilnici smo s pomočjo smrekovih vej, storžov, storov ... pričarali gozd, v katerem smo popoldne odigrali svoje »lovške in živalske« prizore.

Z obema učiteljicama smo namreč že nekaj dni prej pripravili kulturno-zabavni program – naučili smo se peti nekaj pesmic o lovcih in živalih. Sami smo napisali ter se naučili zaigrati tri kratke prizorčke, v katerih prav tako nastopajo lovci, gozdne živali in celo dva inšpektorja.

Popoldne smo staršem s pomočjo gospoda Verstovška najprej pokazali pridobljeno znanje o lovstvu, nato pa so se nasmejali našim gozdnim potegavščinam.

Dan šole je bil zabaven in zanimiv, zraven pa smo se še veliko naučili.

Učenci 5. a r. OŠ Brežice

Prisluhnili smo lovcu

Naš dvodnevni izlet v Valva-zorjevem domu smo popestrili s predavanjem lokalnega lovca **Joža**, ki nas je seznanil z živalskim svetom v okoliških gozdovih in gorah. Z zanimanjem smo si ogledali nagačene živali in poslušali lovčev razlago ter različne zgodbe, povezane z divjimi živalmi.

Potrpežljivo je odgovarjal tudi na naša vprašanja, ki jih ni bilo tako malo. Njegovo najpomembnejše sporočilo je bilo, da živali v njihovem naravnem okolju ne smemo vznemirjati po nepotrebem. Ne smemo jih ubijati samo zato, ker so nam prekrižale pot ali ker se jih bojimo (npr. kač).

Nazadnje smo si okolico ogledali še skozi daljnogled na lovski puški in se fotografirali za spomin.

G. Jožeta smo povabili tudi k nam v CUDV Matevža Langusa, kjer je še veliko takih radovednežev, kot smo mi in bi si radi ogledali divje živali od blizu.

*Branko Stetner,
CUDV Matevža Langusa,
Radovljica*

Dolgoletni član LD Šentjošt, **Franc Slabe**, je 2. 4. letos praznoval 80-letni življenjski jubilej, ki smo ga z njim proslavili tudi šentjoški lovci v naši lovski koči.

Franc se je rodil leta 1926 v vasi Smrečje pri Vrhniku. Otroštvo je preživel brez staršev, zato je zanj skrbela stara mama. Vedno ga je vodila s seboj po kmetijah, ko je hodila na delo – dnino. Tako je Franc že v zgodnji mladosti spoznal tegobe življenja, hkrati pa je z veseljem in zanimanjem spoznaval tudi lepoto žive narave. Še kot mlad fantič je odšel »služit« h kmetu na Marost (Ljubljansko barje).

Vihra 2. svetovne vojne tudi njemu ni prizanesla, čeprav je bil še mladoleten. Po vojni je odšel na delo v železarno na Jesenice. Tam ni ostal dolgo. Vrnil se je v svoj rodni kraj in se zaposlil v Industriji usnja na Vrhniku, kjer je ostal do upokojitve.

Svojo lovsko pot je začel leta 1952 v LD Rovte, katere član je ostal 2 leti. Leta 1954 je bila ustanovljena LD Šentjošt. Eden od ustanoviteljev je bil tudi Franc, ki je vsa leta vodilni član naše lovske družine. V naši LD je več let opravljal odgovorne funkcije. Predsednik je bil od leta 1966 do 1974 in od 1978 do 1982, predsednik NO LD je bil v letih 1982 do 1990. Prav v času njegovega predsednikovanja smo zgradili lovsko kočico. Franc vedno rad pomaga mladim lovcem s svojimi bogatimi lovskimi izkušnjami. Vedno je dobre volje; pri vsakem lovskem krstu je nepogrešljiv.

Za požrtvovalno delo v naši LD je dobil več zasluženih priznanj: znak LZS za lovske zasluge ter red III. in II. stopnje.

Vsa leta udejstvovanja v lovstvu je jubilar aktiven tudi na lovsko-kinološkem področju. Vodil in vzrejal je dobre pse gonilce, za kar ga je KZS nagradila s srebrnim in zlatim znakom KZS.

Dragi Franc, za tvoj jubilej ti tvoji lovski tovariši iskreno čestitamo in ti želimo še naprej trdnega zdravja, dober pogled ter mnogo lovskih užikov v naši prelepi naravi.

LD Šentjošt – M. A.

V krogu svojih najbližjih in svojih lovskih tovarišev je 24. 1. 2006 praznoval svoj 70. rojstni dan dolgoletni član LD Šenčur **Vinko Tavčar**.

Rodil se je kmečkemu staršem leta 1936 in svojo mladost preživel na kmetiji. Njegov oče Franc je bil lovec pri zakupniku, po 2. svetovni vojni pa član LD Selca. Tako je oče tudi Vinka navdušil za lov, predvsem pa mu je privzgojil odnos do divjadi.

Po 2. svetovni vojni je končal srednjo kmetijsko šolo in se pozneje zaposlil v KŽK Kranj, kjer je dolga leta vodil obrat Živinoreja in poljedelstvo v Hrastju pri Kranju in se leta 1993 upokojil. Vinko je bil z živalmi povezan vse dneve, tako s tistimi v hlevu kot tistimi v prosti naravi. Zaradi vzgoje na kmetiji in očetovega znanja o divjadi je znal opazovati naravo, zlasti divjad v njej, ji prisluh-

niti in jo je dojel ter razumel povsem na drugačen način, kot jo razumejo zlasti tisti, ki jim divjad pomeni le trofejo ali kos mesa. V povsem naravnem okolju nam je pokazal, kako na manjši površini v sožitju lahko živi drug ob drugem več legel zajcev, lisic, več gnezd fazanov in drugih ptic, pa se vsi uspešno razmnožujejo, le ravnovesje med njimi se ni smelo porušiti. Na tamkajšnjem območju smo ravno tako izvajali lov. Res pa je, da je bila vsa divjad vzgojena v naravi in avtohtona. Njegov poskus je trajal vsaj deset let, vendar ga tedaj nismo znali ustrezno ceniti, niti ga nismo ustrezno razumeli. Takšen človek, kot je Vinko, bi o mali divjadi lahko napisal mnogo izjemno kakovostnega in uporabnega gradiva. Vendar je očitno gojitev divjadi v zadnjem času krenila v njemu tujo smer, ki je ne razume, predvsem pa ne razume, da k takšni novodobni gojitvi divjadi dodajajo še besedo sonaravno.

Vinko je med prijatelji lovci zelo cenjen kot strokovnjak za vzgojo divjadi, pa tudi kot tovariš in funkcionar v lovski družini. Opravljal je vrsto odgovornih funkcij, ki pa so bile vse povezane z gojitvijo divjadi. Bil je član UO LD (od 1980–1988 in 1992–1998), pomočnik gospodarja (1983–1987), referent za pernat divjad (1996–2002) in pomagal je povsod, kjer je bilo potrebno. V lovskih vrstah smo njegovo delo nagradili z lovskimi priznanji, kot so: srebrna in zlata plaketa LD Šenčur, plaketa ZLD Gorenjske, znak LZS za lovske zasluge in red III. stopnje.

Vinko, vsi tvoji lovski prijatelji ti želimo še dolgo in uspešno lovsko kariero, jasen in dober pogled, dobro počutje med nami, predvsem pa, da bi še mnogokrat nazdravili z medicino v krogu zelene bratovščine.

LD Šenčur – F. Š.

Pavel Karničnik, častni član LD Puščava, je letos junija praznoval častitljiv jubilej: star je bil 100 let.

Rodil se je 26. 6. 1906 v kmečki družini na Činžatu kot peti od

sedmih otrok. Ko je bil še otrok, mu je umrl oče. Mladost je preživel doma na kmetiji, na obronkih pohorskih gozdov. Končal je kmetijsko šolo v Mariboru in nekaj časa delal doma na kmetiji, nato pa se je zaposlil kot lesni manipulant pri lesnem trgovcu v Podvelki. Leta 1940 mu je umrl brat, ki naj bi prevzel kmetijo, zato se je vrnil domov k materi. V letih 1941 do 1942 je bil v taborišču Lukenwald, leta 1944 pa se je pridružil partizanom in se boril do konca vojne. Po vojni se je poročil in postal oče dveh hčerk. Delal je doma na kmetiji, nekaj časa je imel tudi trgovino in gostilno. Ima tri vnuke in eno pravnukinjo.

Pavel se je z lovstvom srečal v rani mladosti. Njegov brat je imel že pred 2. svetovno vojno v zakupu občinsko lovišče Činžat. Leta 1946 je bil Pavel med 20-timi ustanovnimi člani lovišča Puščava. Ustanovni občni zbor je potočal prav v njegovi gostilni. Bil je član Upravnega odbora LD Puščava od 1946 do 1952, ko sta se združili lovišči LD Puščava in LD Lovrenc. Tudi v novi oz. skupni LD, ki je prevzela ime LD Puščava, je

Dr. Rino Simoneti – 80-letnik

Osemdesetletničko rojstvo in 60-letnico lovskega delovanja je 5. junija letos praznoval lovec, gospodarstvenik, profesor dr. **Rino Simoneti** (član LD Mokrc). Čeprav je bilo delo v gospodarstvu njegovo največje veselje, opravljal ga je petdeset let, se je v prostem času rad sproščal v naravi, še posebno pri lovu in ribolovu. Od leta 1959 do

1966 je bil član Upravnega odbora LZ Slovenije in en mandat (od 1959 do 1963) predsednik LZ Ljubljana.

Bogate in raznolike gospodarske izkušnje so Simonetiju po drugi svetovni vojni omogočale sodelovanje pri pisanju dveh lovske zakonov in pri odmevnem vodenju različnih delovnih teles slovenske lovske organizacije. Njegova osebna bibliografija, ki obsega 343 enot, vsebuje tudi 25 prispevkov iz lovstva. Članki so bili objavljeni večinoma v Lovcu in nekaterih sorodnih revijah. Zanj običajen način sporazumevanja z bese-

dili izražal vselej in vsakomur razumljivo nujnost dostojanstva pri izvajanju lova in varstva divjadi. Znano je, da se je vselej poznalo, kod je Rino hodil in delal.

Spoštovanemu lovskemu tovarišu želimo še na mnoga zdrava leta in dober pogled!

*Lovska zveza Slovenije,
Uredništvo glasila Lovec,
ZLD Ljubljana,
LD Mokrc – M. Bulc*

opravljal funkcijo člana UO LD od leta 1952 do 1960. Bil je vodnik lovskega psov in navdušen lovec na divje zajce, ki jih je bilo v tistih časih v naših gozdovih še na pretek. Bil je velik varuh narave in navdušen čebelar.

V zadnjih letih je Pavlu začelo pešati zdravje. Od leta 2005 je zaradi težje pokretnosti nastanjen v domu Danice Vogrinc v Mariboru.

Ob njegovi 100-letnici so ga v domu obiskali svojci, čestitali mu je prišel tudi župan, pri tem pa ni manjkala tudi delegacija naše LD. Izročili smo spominsko darilo in skupaj smo obudili nekaj lepih spominov iz njegove lepe in bogate lovske preteklosti.

Dragi Pavel, lovci LD Puščava ti želimo še veliko zdravja in smo ti nadvse hvaležni za vse, kar si v šestdesetih letih storil dobrega za divjad in lovstvo nasploh. Ne moremo ti več zaželeli lovskega uživanja, upamo pa, da se bomo še srečali ob kakšnem tvojem jubileju in veselo poklepetali ter obudili prijetne spomine na skupna druženja na lovu. Vse najboljše, Pavel!

LD Puščava – T. G.

V Beli krajini, deželi sonca, vinogradov, belih brez in dobrih ljudi, se je 5. 9. 1936. leta rodil član LD Bled, **Stane Kapš**. Otroštvo je preživljal na skromni domačiji še z dvema bratoma. Med NOB je kruta usoda vzela družini očeta, zato je še kot otrok doživljal vse tegobe tistega časa.

Leta 1960 se je Stane preselil na Bled zaradi službe vzdrževalca v tedanji vili protokolarnega značaja. Tam je spoznal svojo ženo, domačinko iz bližnje vasi Gorje, se z njo poročil in si ustvaril družino.

Že leta 1963 se je včlanil v LD Bled. Takoj se je začel udeleževati vseh delovnih akcij in počasi prevzemati funkcije ter zadolžitve v LD. Stane je namreč človek, ki mu je gojitev divjadi na prvem mestu. Skrb, da so krmišča založena pravočasno in v spomladanskem času napolnjene solnice, je njegovo glavno opravilo in dolžnost. Pri svojem delu ne popušča in velikokrat opominja mlade člane, kaj je njihova najpomembnejša dolžnost pri gospodarjenju z divjadjo. V letih 1966 do 1973 je bil član IO LD in vodja 5. sektorja, v letih 1979 do 1984 in od 1989 do 1991 je bil vodja 4. sektorja, v letih 1984 do 1988 pa član gradbenega

odbora za gradnjo lovskega doma. Gospodar LD je bil v letih 1991 do 1992, od 1993 do 1995 je bil mentor mladim članom pripravnikom, od 1998 do 2006 pa je bil član disciplinske komisije in gospodar lovskega doma.

Stane je izredno požrtvovalen in mu ni nikoli škoda časa za kakršno koli delo v LD.

Tudi svojega sina Dušana je vzgojil v dobrega lovca. Tako rek, da jabolko ne pade daleč od drevesa, v primeru Staneta in njegovega sina še kako velja.

Stane ni bil nikoli brez lovskega psa. Vzgojil je veliko istrijancev, saj so ti psi njegova velika ljubezen. V največje veselje mu je pesem gonilcev na brakadah. Še zdaj, ko se mu življenje preveša v jesen, vsak dan pelje sinovega ptičarja v lovišče.

Za svoje zaslužno delo v lovstvu je bil Kapš večkrat odlikovan. Prejel je srebrni in zlati znak KZS, pisno priznanje LKD Gorenjske. Od LZS je prejel znak za lovske zasluge in plaketo ZLD Gorenjske. Matična LD Bled pa mu je za njegove zasluge izročila lovsko družinsko plaketo in lovsko priznanje.

Dragi Stane, ob tvojem osebnem prazniku ti vsi člani LD Bled iskreno čestitamo in ti izrekamo zahvalo ter priznanje za vse, kar si storil za našo LD, naravo in lovsko tovarštvo.

LD Bled – V. M.

Lovski tovariš **Janko Žibrat** letos praznuje 80-letnico rojstva. Rodil se je 27. 6. 1926 v Humo pri Ormožu. Osnovno šolo je obiskoval v rojstni vasi. V srednjo kmetijsko šolo je hodil v Rakičanu in jo uspešno končal leta 1959. Zaposlil se je v KG Rakičan kot skupinovodja v živinoreji. Čez nekaj časa je bil premeščen v novoustanovljeno kmetijsko enoto KG Rakičan OE Lemerje kot upravnik te enote, kjer je služboval vse do svoje upokojitve. Vojna vihra ga je zajela doma na Humo. Leta 1944 je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko; odpeljali so ga na delo v okolico Novega mesta, od tam pa na rusko fronto na območje Stalingrada. Oktobra 1944 je bil premeščen na francosko fronto, kjer so ga decembra 1944 Anglo-Američani zajeli in je postal vojni ujetnik. Po osvoboditvi se je 15. 7. 1945 prek južne Evrope vrnil v domovino.

V LD se je včlanil leta 1952, tako da je že 54 let član lovske bratovščine. V tem obdobju je bil bla-

gajnik družine (1956 do 1966) in gospodar (1967 do 1969), je zelo dosleden čuvaj narave in divjadi. Še vedno uspešno sodeluje v organih upravljanja, je strokovni sodelavec na področju gojitve divjadi in kmetijski strokovnjak, dober svetovalec pri urejanju remiz, dosleden zagovornik zdrave narave in ekolog.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Franc Vidovič,
LD Pobrežje, Miklavž

85-letnico

Franc Andrioli, LD Koper
Franc Hribar,
LD Sela pri Kamniku
Boris Lovrenčič, LD Sodražica
Miloš Mlejnik, LD Škofja Loka
Anton Račič,
LD Cerklje ob Krki
Oskar Vezjak, LD Puščava
Milan Zupančič, LD Vače

80-letnico

Franc Burjak, LD Dobrova
Franc Čavničar,
LD Središče ob Dravi
Miha Dešman, LD Gornji Grad
Evgen Hodošček, LD Dolina
Franc Klevičar,
LD Loka, Črnomelj
Janez Kodra,
LD Motnik, Špitalič
Franjo Kos, LD Višnja Gora
Franč Kranjc, LD Ruše
Marjan Krt, LD Grgar
Jože Matjašič, LD Metlika
Miha Repnik, LD Muta
Nedeljko Sladič, LD Kamnik
Peter Zaplotnik, LD Jezersko

75-letnico

Žan Borštnik, LD Cajnarje
Miha Čučnik,
LD Ig pri Ljubljani
Franc Drevenšek,
LD Leskovec v Halozah
Štefan Horvat, LD Bogojna
Franc Kočvar, LD Lož, Stari trg
Franc Laharnar, LD Planota
Martin Lepšina, LD Globoko
Janez Lukač, LD Polšnik
Rafko Lukman, LD Dobrova

Jubilant je bil za prizadevnost v lovstvu odlikovan z znakom LZS za lovske zasluge in redoma III. in II. st. Ob 60-letnici LD Brezovci in jubileju smo ga letos predlagali za odlikovanje z redom I. stopnje.

Lovski tovariš Janko pravi, da ni več tako, kot je bilo nekoč. Prekmurske ravnice niso bile onesnažene s pesticidi, v potokih in jarkih je tekla zdrava voda in tamkaj so gnezstile razne ptice, ki so dandanes zelo redke. V remizah je bilo mnogo fazanov, na poljih s prosom so bile kite poljskih jerebic. Veliko je bilo tudi zajcev. Mala divjad se je do dandanes zelo razredčila, jerebice pa sploh niso več lovne. Težnja po čim večji pridelavi hrane je potisnila skrb za zdravo okolje ob rob.

Za vse tvoje dosedanje delo v družini, dragi Janko, se ti iskreno zahvaljujemo in ti ob tvoji 80-letnici želimo še obilo zdravja in lovskega uživanja ter vedrega druženja med lovske tovariši!

LD Brezovci – G. B.

Mirko Margon, LD Nanos
Franc Pančuh, LD Vransko
Franc Urbajs,
LD Šentjur pri Celju
Anton Usenik, LD Mokrc
Ciril Vidrih, LD Rakek
Martin Vižintin, LD Podgorje
Anton Zajec, LD Dol pri Hrastniku

70-letnico

Maks Antolič, LD Ormož
Dušan Arh, LD Krško
Milan Frece, LD Jurklošter
Janez Grabušnik, LD Voličina
Bruno Gradišnik,
LD Središče ob Dravi
Frančišek Janšek, Jamnica
Stane Kapš, LD Bled
Štefan Klemenc,
LD Udenboršt
Aleksander Kološa,
LD Prosenjakovci
Franc Kožman, LD Črna jama
Stanislav Kranjc, LD Dobrova
Janez Kumer, LD Duplex
Zoran Lešnik, LD Šentilj
Rafael Mavri,
LD Porezen, Cerkno
Vinko Medved, LD Voličina
Žarko Milošević, LD Litija
Anton Oblak, LD Velike Lašče
Franc Pavlas, LD Dobrava
Štefan Petauer, LD Ponikva
Milan Pirman, LD Domžale
Rudi Pohorec, LD Velka
Milan Potokar, LD Višnja Gora
Stanislav Sedej,
LD Trnovski gozd
Janez Seme, LD Trbovlje
Jože Srebot,
LD Gradišče, Košana
Franc Turk, LD Begunje
Marjan Zagorc,
LD Šmartno pri Litiji

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Vse foto: M. Rovšek

Garje na enoletnem muflonu (16. 5. 2006)

Garje zdaj že pri muflonu!

Lovišče s posebnim **name-
nom Prodi - Razor** upravlja
Zavod za gozdove Slovenije.
Leži med Kukom in Rodico, na
sončni strani Alp. Del lovišča se
globoko zajeda v Kneško grapo.
Tod prevladujejo gamsi, mufloni,
divji prašiči in srnjad. Zadnje
čase se v večjem številu pojavlja
jelenjad.

Bilo je konec maja, ko je domačin iz Kneških Raven povedal, da je ob cesti opazil žival, podobno muflonu, ki se nenavadno obnaša in tudi zelo počasi premika. Na kraj opisanega dogodka je prišel **Dušan Hvala** iz LD Otavnik, tamkaj zelo dobro znan iskalec ranjene divjadi po krvnem sledu z barvarko. Po njegovem pripovedovanju je iskanje sumljive živali začel s psom na slednem jermenu. Pes nikakor ni pokazal pravega zanimanja; negotovo se je vrtil med skalami

in grmovjem. Oblikovanost in zaraščenost terena otežujeta tovrstno iskanje, zato ga je sprčil, da je pes lahko prosto iskal sled. Ker se je začelo mračiti, je vodnik prenehal z iskanjem in nadaljeval naslednji dan.

Približno 500 m zračne razdalje, višje v grapi, je le zagledal žival, ki je ustrezala opisu. Strel je opravil svoje. Pred njim je ležal muflon 1+, zelo garjav. **Daniilo Langus**, ki je v omenjenem lovišču zaposlen kot poklicni lovski čuvaj, me je po telefonu obvestil, da si je zadevo vredno ogledati, kajti tudi sam doslej še ni videl česa podobnega. Fotografija dovolj zgovorno kaže, v kakšnem stanju je bila žival. Vprašal sem se, ali je res mogoče, da je muflon s tako poškodbo prehodil tako dolgo pot. Oba sva bila enotnega mnenja, da bova poslala neiztrebljenega in z vse-

mi ustreznimi podatki opremljenega na pregled na Veterinarsko fakulteto v Ljubljano, na oddelek k prof. dr. **Andreju Bidovcu**. On je namreč zadolžen oziroma odgovoren za tovrstne preiskave. Izvid bo pokazal, za katero vrsto zajedalca gre in tudi strokovni pregled notranjih organov bo povedal svoje. Vsebinsko izvida, ki so ga z Veterinarske fakultete poslali upravi LPN Prodi – Razor, objavljam v celoti.

***IZVID:** Pri poslanem trupu odstreljenega muflona, starosti 1+, smo ugotovili močno garjavost, povzročeno s parazitom *Sarcoptes scabiei*, ki je povzročitelj garjavosti tudi pri gamsih. Poleg tega smo diagnosticirali tudi precej močno zaparazitiranost z želodčno črevesnimi hemofagnimi nematodi (s krvjo se prehranjujočimi glistami – op. ur.) – (diagnosticiranih 9 vrst).*

Kolikor mi je znano, je to pri nas prvi primer, da so gamsje garje prešle na muflona. Samoumevno se nam postavlja vprašanje, kako je to mogoče. Ponavadi sledi odgovor, da so pri divjadi bolezni in poškodbe sestavni del naravnega procesa in tako selektivno vplivajo na številčnost posameznih vrst. Torej se v naravi nič ne izgubi, vse je nečemu namenjeno in brezhibno povezano v prehranjevalni verigi. Odkar jo je človek začel izkoriščati za svoje potrebe in namene, pa temu ni več tako. Kako ohraniti krhko ravnovesje? To sem omenil zato, ker je bilo vse že nekajkrat napisano lovcem, da bi dejstva bolje razumeli in uporabljali pri svojem naravovarstvenem poslanstvu.

Posamezni lovci so veliko prispevali k zbiranju podatkov o bolni, poginuli in povoženi divjadi. To delo, ki je še kako pomembno, pa žal ostaja v ozadju in ni predstavljeno tako vidno, kot so npr. razne gradnje koč, strelska tekmovanja in podobno. Nikakor nisem proti temu, drugemu, tudi to je pomemben del lovske dejavnosti, a vse prej kot najpomembnejši! Odlikovanja in pohvale pa so bile v večini pri-

Jemanje krvnega vzorca pri uplenjenem gamsjem kozliču (Trenta, januar, 1981)

merov vseeno podeljene na račun le-teh.

Čeprav je bilo o garjah napisanega že veliko, me moti, da mi doslej objavljeni članki ne povedo dovolj. Iz poročil oziroma razprav nisem razbral jasnega sporočila te bolezni, ki je vedno prisotna pri gamsih in samo čaka na ustrezne razmere, da nastane množični pojav oziroma epidemija. Kako je potemtakem mogoče, da se ni pojavila na celotnem območju gamsje populacije v Sloveniji? Zakaj so garje prišle iz

Vse foto: R. Rovšček

Gams, odkrit na melišču na Bovškem, je poginil zaradi garij.

Garje na alpskem kozorogu (17. 12. 2003)

Avstrije, prepotovale Julijske Alpe in se zaustavile na zahodni strani kaninskega masiva? Na južni strani so zajele območje od Krna do Črne prsti in niso prestopile reke Bače oziroma Petrovega Brda. To je en krak, drugi pa potuje prek Karavank proti Pohorju oziroma proti vzhodu. Torej, kakšne razmere morajo nastati, da se bi garje pojavile tudi na Pohorju oziroma tam, kjer še ni okužbe? Po vseh letih je mogoče marsikaj napisati o ukrepih, ki so se izvajali v povezavi z garjami, pa tudi o tistih, ki se niso izvajali.

Vemo že, da se ta zajedavska bolezen prenaša tudi na alpskega kozoroga. Julijske Alpe dokaj dobro poznam, in sicer sem jih pred izbruhom garij in potem velikokrat obiskoval (garje so tamkaj še vedno prisotne). Prav v letih 2001–2004 je bila na območju Trente, kjer je bil naseljen alpski kozorog, epidemija garij pri tej divjadi. Tedaj je poginil večji del kozorogov. Čudno se mi zdi, da o tem dogajanju ni bilo objavljenega nobenega poročila. Ker pri nas prevladuje pretežno samo ena »stroka«: »Če je preveč divjadi – le počakajte, bo že uredila bolezen.

Če je je manj – tudi ni čudno, da je ni, saj ste je vendar preveč postrelili.« S takimi »strokovnimi« ugotovitvami si človek ne more veliko pomagati.

Na temo gamsje garje me predvsem zanima:

- gamsi v visokogorju,
- območja pred garjami in potem,
- območja, kjer se številčnost še vedno zmanjšuje.

Na vprašanja, povezana s tem, nimam jasnega odgovora. S svojim člankom želim slovensko lovsko javnost obvestiti oziroma spodbuditi k večji razpravi. Nekateri države imajo žal več napisanega o kobilicah in žabah, kot imamo mi o gamsu in kozorogu!

Ob vsem dogajanju okrog nas: ekologija, urbanizem, turizem, kmetijstvo, gospodarstvo, lov ... sem se spomnil Hemingwayeve knjige o prvi svetovni vojni: Komu zvoni – morda tebi, morda meni ... Zagotovo pa vem, da danes zvoni vsem nam, predvsem pa njemu, alpskemu kozorogu (*Capra ibex*), poslednjemu kralju Julijskih Alp.

Martin Rovšček

13. poletni lovski veleslalom za pokal »kristalnega gamsa«

Kakor je že v navadi, je veleslalom potekal na Skutinem ledeniku pod Rinkami, Skuto, Štrucu, Dolгим hrbtom; na Ledinah nad Zg. Jezerskim.

Letošnje tekmovanje je bilo namenjeno tudi počastitvi dneva slovenske državnosti in praznika Občine Jezersko. Pripravljeno je bilo v organizaciji LD Jezersko, Občine Jezersko in Lovski zveze Slovenije.

Sklepne slovesnosti, razglasit-

ve rezultatov in podelitve pokalov so se udeležili tudi: novi predsednik LZS **Bogdan Mahne**, nekdanji predsednik **Bruno Skumavc**, župan Jezerskega **Milan Kocjan** ter predstavniki najrazličnejših društev, Zavoda za gozdove in politiki.

V izjemnem visokogorskem okolju snežno-ledeničnega para- diža, kjer že dolgo ne pomnijo tako obsežno zasneženega lede- nika (saj je bilo počutje skoraj »himalajsko«), z »nebeško« sve- žino na skoraj 2000 m nadmor- ske višine, se je zbralo več kot 300 ljubiteljev gorskih lepot, ki so objemali tekmovalce, lovce - smučarje, ki so vijugali skozi vratca, postavljena po strmini Skutinega ledenika. Tekmovalo

tekmovanje je eno izmed najbolj prepričljivih psihofizičnih testov za človeka. Nehote pa tako tek- movanje v visokogorju opozarja na staranje lovske populacije in poziva, da se bomo morali v pri- hodnje učinkovito pomladiti; miš- ljeno tudi na našo splošno lovsko miselnost.

Po brezhibno izpeljanem tek- movanju smo pred lovskim domom LD Jezersko, ki je še v zad- nji fazi gradnje, zadovoljni in sproščeni slavnostno razdelili priz- nanja in kristalne pokale naj- uspešnejšim tekmovalcem v po- sameznih tekmovalnih skupinah. Izročili smo tudi posebno prizna- nje za izjemno požrtvovalnost, ki ga je dobil **Andraž Opeka** (član LD Gorenje Jezero) s svojimi

Vse foto: F. Ekar

Jezerska ekipa, ki je smučala: Jure Markič, Jožko Muri, Janez Smrtnik, Peter Muri, Jože Meško, Davo Karničar, Petra Karničar, Damjan Smrtnik, Marjan Tepina, Franc Ekar.

Razred najhitrejših: Robert Kralj (drugi najboljši tekmovalni čas), Davo Karničar (najhitrejši) in Stane Čufer, tretji čas

Šest lovk, ki so uspešno prevozile zahtevno ledeniško smučino: Helena Krč, Mateja Jerše, Petra Karničar, Lucija Golija, Janja Lukanc, Nives Marka in župan Jezerskega Milan Kocjan.

Na ledeniku pod Skuto

je več kot 120 lovcev, članov LD iz skoraj vseh območij Slovenije in prek mejne avstrijske Koroške. 13. lovski poletni velesla- lom zanesljivo pomeni značaj- sko trdnost in voljo tekmoval- cev, še posebno, ker se športniki zavedajo, da človek lahko le s trdno voljo in vloženim trudom zanesljivo pride do cilja. Takšno

Vodja prireditve 13. poletnega lovskega veleslaloma je bil Jure Mar- kič.

162 kg, saj se je povzpel na Ledine, se nato spustil po skoraj 2 km dolgem, strmem ledeniku na start ter se nato modro in var- no spustil po njem s smučmi in »pristal« na cilju. Andraž se je v tekmovalnem razredu »mladih kozlov« uvrstil na 17. mesto. Kot vzornika, ki sta dajala pogum in vsem pokazala tudi, kako živeti

zdravo lovsko življenje, sta bila s svojimi 74 leti tudi **Rudolf Ku- her** iz Beljaka (Villacher Jaeger- schaft) in **Stane Logar** (LD Ra- kovnik). Napredek in večja šte- vilčnost sta bila opazna tudi pri lovkah tekmovalkah, saj je tek- mo uspešno končalo kar 6 lov- skih dam. Pohvaliti je treba tudi **Jurija Markiča**, ki je organi-

zacijo in logistiko prireditve izpeljal naravnost odlično. Po- sebna kulturna popestritev so bile melodije z lovskimi rogovi, ki so jih izvajali skupaj **Bohinj- ski** in **Domžalski** rogisti. Ob opisovanju dogodka in pohvalah o prireditvi pa ne smemo mimo članov LD Jezersko, ki so se vsak po svojih močeh aktivno vklju- čili v prireditvena dela: **Dane Jagodic**, gospodar LD, in **Štefan Zupan** sta poskrbela za kuhar- ske specialitete, **Dušan Šemrov** je opravil zanesljivo distribucijo pijač, **Lojze Krek**, gospodar lov- skega doma, je skrbel za neovi- ran potek infrastrukturnih opravi- l, preostalo članstvo pa je po- magalo pri prevozu smuč s to- vorno žičnico.

Največ donatorskih sredstev so namenili: PD Kranj, Pivovar- na Union, LZS, Občina Jezersko, Cestno podjetje in drugi. Vsi so se strinjali, da se mora takšno lovsko druženje še naprej aktiv- no nadaljevati in da je LD Je- zersko treba izreči vse priznanje za odlično izvedbo te prireditve;

Podeljevalci priznanj in pokalov: župan Milan Kocjan, starešina LD Jezersko Franc Ekar, predsednik LZS Bogdan Mahne, nekdanji predsednik LZS in izjemno spoštovana lovska osebnost Bruno Skumavc

še posebno za 13. poletni lovski veleslalom.

Franc Ekar

Rezultati 13. poletnega lovskega veleslaloma

Gamsovke

1. Janja Lukanc, LD Bled
2. Nives Marka, LD Soča
3. Lucija Golija, LD Sorica

Veterani

1. Rudolf Kuher, Villach Jaegerschaft
2. Stane Logar, LD Rakovnik

Modrostni kozli

1. Jože Meško, LD Jezersko
2. Branko Jaklič, LD Jošt
3. Branko Dežman, LD Kobarid

Stari kozli

1. Borut Torkar, LD Bled
2. Marjan Čufer, LD Sorica
3. Franc Rabič, LD Dovje

Starejši kozli

1. Davo Karničar, LD Jezersko
2. Robert Kralj, LD Tržič
3. Stane Čufer, LD Sorica

Srednje stari kozli

1. Mirko Kramar, LD Luče
2. Gregor Mertelj, LD Dovje
3. Zvonko Kravanja, LD Soča

Mladi kozli

1. Aljaž Kos, LD Bistra
2. Miha Serne, LD Šmartno na Pohorju
3. Uroš Marka, LD Bovec

Ekipno:

1. LD Jezersko
2. LD Sorica
3. LD Luče
4. LD Dovje
5. LD Soča

Udeleženci vseh dosedanjih trinajstih tekmovanj: Davo Karničar, Franc Ekar in Joško Muri

BOCK iz Kranja odprl prenovljene in povečane poslovne prostore

V Kranju je pred nedavnim lastnik podjetja **BOCK, d. o. o., Roman Jenko** odprl prenovljeno trgovino z lovskim in športnim orožjem, strelivom, lovsko optiko, lovskimi oblačili in obutvijo ter drugo opremo za lov in ribolov.

Podjetje, ki sta ga že leta 1993 ustanovila skupaj z očetom, puškarskim mojstrom **Valentinom Jenkom**, želi z novimi in predvsem povečanimi poslovnimi prostori konkurirati že tako pestri in široki ponudbi omenjenih izdelkov v Sloveniji. Predvsem pa želi izboljšati kakovost njihovih ponudbe izdelkov za lov in ribolov ter drugih storitev in tako ugoditi vse bolj zahtevnim kupcem pri nas.

Podjetje **BOCK** želi predvsem nadaljevati z dolgoletno tradi-

Foto: B. Zakrajšek

Oče Valentin in sin Roman s puškarskimi izdelki trgovine BOCK iz Kranja

cijo izdelave vseh vrst lovskega orožja, po čemer so že dolgo znani številnim lovcem širom naše Slovenije, pa tudi s popravili lovskega in športnega orožja ter vsemi drugimi puškarskimi deli. V ta namen namerava Roman, ki uspešno stopa po očetovih stopinjah in mu izkušenj, predvsem pa dela v trgovini in tudi v njihovi puškarski delavnici ne manjka, zaposliti tudi dodatne izučene puškarje.

Vse to je bilo tudi temeljno vodilo pri prenovi njihove trgovine in drugih poslovnih prostorov, ki je, kot ste lahko opazili sami, trajala kar nekaj časa ter je zanje tudi zajeten finančni zalogaj. Lastniku Romanu želimo v prihodnje le še veliko novih delovnih uspehov.

Božo Zakrajšek

Tudi konjiček povezan z lesom ...

Štefana Klemenca sem spoznal pred lovsko kočjo LD Udenboršt na Zg. Vetrnem nad Križami. Ker se lovci kmalu »zavohamo«, je med nama hitro stekel pogovor, v katerem sem izve-

del, da je Štefan upokojen mizar, sicer pa tudi likovni ustvarjalec - izdelovalec furnirskih intarzij. Nič čudnega, saj je vse življenje delal z lesom in furnirji. Leta 1953 se je izučil mizarskega poklica v Tržiču pri avstrijskem mizarskem podjetju Aman, ki je največ delalo za tovarno Peko. Iz omenjene mizarske delavnice je nastala Združena lesna industrija Tržič, kjer je bil moj sogovornik nato zaposlen do upokojitve. Že od leta 1962 je tudi član LD Udenboršt.

Klemenc se že dolgo ukvarja z izdelovanjem intarzij. Žena mi je povedala, da je bil njegov prvi izdelek šatulja, ki jo imajo še vedno pri hiši. Kot navdušen lovec ustvarja predvsem lovske motive - najraje divjad v okolju in intarzije pokrajine. Po naročilu se loti tudi drugih motivov. Ko je opazil, da me njegove intarzije zanimajo, me je odpeljal domov, na Presko pri Tržiču, in mi pokazal zbirko svojih stvaritev: prava mala galerija, nekaj pa jih je že odprodal. Iz izdelkov sem takoj opazil, da je za takšno ustvarjanje naravno talentiran in pri upodabljanju živali zelo natančen. S pomočjo različnih les-

Štefan Klemenc pri ustvarjanju

Jelen in rjavi medved – intarziji (sestavljena s koščki furnirjev različnega lesa), ki ju je ustvaril Štefan Klemenc iz Podpreske v Tržiču.

nih furnirjev, tudi tropskih dreves, ki se med seboj razlikujejo po barvi in lesni strukturi, ustvarja res čudovite stvaritve. »Le cena furnirjev je malo pretirana,« je zmajeval z glavo. Z izborom furnirjev zna upodobiti tudi potrebno osenčenost določenih telesnih delov živali in okolice. Oris živali je realen in naraven, med stiki furnirskih vložkov ni videti skoraj nobene vrzeli. Pokazal mi je, kako nastaja intarzija in se usedel za svojo delovno mizo. Ni kaj, dolgotrajno in potrpežljivo delo, da pride takšna likovna stvaritev do končne faze, ko mojster lahko reče: »Končano!« »Poskrbeti moram, da je vsaka intarzijska slika, ki je sestavljena iz toliko in toliko vložkov, tudi dobro zlepljena in ravna, obrušena s finim brusnim papirjem. Prej mora biti dobro stisnjena, da se pozneje vložki ne bi odlepili in odpadali. Zato vsako končano delo odnesem v bližnjo delavnico, kjer jo še dodatno dobro stisnejo pod prešo,« mi je razlagal, ko sem s prsti gladil površino.

Doslej je Štefan Klemenc izdelal okrog 50 intarzij. »Ja, veste, to delo ne gre hitro od rok,«

je še hitro pristavil, ko je iz moje ga izraza razbral, da sem pričakoval višjo številko.

Klemenc izdelava intarzije tudi po naročilu. Še posebno po letu 2003, ko je svoja dela razstavil v Galeriji Atrij Občine Tržič in jih pokazal občanom ter drugim obiskovalcem. Čakalna doba za naročen izdelek je okrog en mesec.

Opazil sem, da se je Štefan poskusil tudi v slikanju na platno. Tudi pri tem je uspešen, a sem mu kar odkrito povedal, naj se še nadalje »drži« oblikovanja ploskovnih intarzij z lovskimi motivi. Ustvarjalni talent in ustvarjalna praksa sta zdaj usklajena do popolnosti.

Vsakdo, ki bi si želel podrobneje ogledati njegove intarzije, morda katero naročiti za lovsko sobo ali ga prositi za pomoč njegovih večjih ustvarjalnih rok pri utečeni tehniki vlaganja in lepjenja furnirskih vložkov, ga lahko poišče v stanovanjskem bloku na Podpreski 18 pri Tržiču ali pa ga pokliče po telefonu (04) 596-34-83. Zagotovil mi je, da bo vsakemu rad pomagal in ugodil željam.

B. Leskovic

Do kje sme naravoslovni fotograf?

Na letošnjem Dnevu naravoslovne fotografije se je pri predavanju ornitologa **Dareta Fekonje** iz Ljubljane med udeleženci porodilo vprašanje, do kje sme pri svoji dejavnosti iti naravoslovni fotograf, da ne vznemirja ptic. Nenazadnje to velja tudi za vse žive organizme v naravi.

Predavatelj, ki je največ pozornosti namenil ravno fotografiranju ptic ob gnezdu, je s tem vprašanjem dvignil nemalo »prahu« med naravoslovnimi fotografi. A menim, da po nepotrebnem. Prav vsi, ki se že dalj časa ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, imamo varstvo narave že nekako »v krvi«. Menim, da želja po dobri fotografiji oz., da se natančneje izrazim, po redki fotografiji ne prevladuje. Fotografiji smo toliko ozaveščeni in toliko upoštevamo svoje znanje in zavest, da se v takšnih primerih odpovedujemo fotografiranju. Vedno bolj si prizadevamo, da fotografije nekaj kažejo in pripovedujejo oz., da so objekti del naravnega okolja.

Predavatelj na letošnji prireditvi ni sodeloval samo kot fotograf, pač pa bolj kot predstavnik DOPPS (Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije) in ornitolog. Prav gotovo se ornitologi, katerih znanje o pticah naj bi bilo večje od našega, veliko bolj posvečajo redkim vrstam. V primeru najdbe redkih vrst prav tako uporabljajo fotoaparate, ki jim služijo kot dokumentarna beležka. Vse posnetke uporabijo za nadaljnje proučevanje in opisovanje vrste, pripravo učbenikov in brošur. Vsi posnetki, ki nastajajo v takih razmerah, ne nastajajo nepremišljeno; so tudi plod proučevanja in opazovanja vrste, še posebno v času valjenja in krmjenja mladičev, ko so ptice najbolj občutljive. S tem pa ne opravičujem početja »nepoklicanih«.

Kodeks obnašanja v naravi še posebno za nas, ki se ukvarjamo z naravoslovno fotografijo, velja tudi v odnosu do drugih živalskih vrst, pa naj si bo to ptica, sesalec ali zgolj drobcen metulj, hrošček ... Prav tako to do neke mere velja tudi za rastlinski svet in vse habitat, ki ga obiskujemo. Vsi vemo, da je »turiščno« obiskovanje pragozda prepovedano, in sicer zaradi mehanskega uničevanja mikroorga-

nizmov, ki jih s hojo uničujemo, jih pa s prostim očesom ne vidimo. Še posebno v pragozdu je več mikroorganizmov zaradi trohnenja dreves.

Vsi vemo, da je vznemirjanje divjih živali še posebno prepovedano v času, ko vzrejujejo mladiče. Vendar še nisem slišal, da bi bila kot posledica za takšno nezaželeno početje izrečena kakšna kazen. Kazen za motenje njenih mladičev in »zasebnosti« zna na primeren način »izreči« le medvedka, ki ob srečanju s človekom to jasno pokaže, najprej z neprimernim pa včasih »izreči« tudi kazen v obliki opozorila ali celo napada. Kolikšno kazen je treba izreči v nekem trenutku, se vedno odloči sama.

Slišal sem, da so nekateri pri plezanju do planik izgubili ravnotežje in omahnili v globino. Torej je željo po drzni fotografiji kaznovala tudi Narava. Zgodilo se je tudi, da so si fotografi planike prenesli v bolj pristopen kraj za fotografiranje. Koliko je taka fotografija vredna, naravoslovni fotografi dobro vemo – ne veliko, še najmanj je v srcu ceni ne tisti, ki jo je tako fotografiral (s posebnim, njemu ne prav častnim namenom!).

Letos smo se v Kočevju srečali s primerom, ko je gozdar in jamar zlezal v medvedji brlog ter s svojim »digitalcem« iz neposredne bližine fotografiral medvedko, ki je imela poleg sebe mladiča. Vsekakor je primer obsojanja vreden in dobesedno nor! Fotografijo smo objavili tudi na naši spletni strani, vendar bolj kot opozorilo, naj se kaj takega ne počne. Z veseljem smo prejeli tudi temu primerne komentarje ljudi. Če bi v takem primeru nastala nesreča (napad medvedke), bi bili ponovno krivi le medvedje, ki jih je preveč, so nasploh grozni, napadalni, krvoločni in še in še.

V društvu imamo tudi jamarja – fotografa, ki je opisoval jame, v katere so tisti srečnejši, ki jih izbrala narava, vstopili v belih nogavicah. Verjetno ne bodo vstopili nikoli več, ker je lepota izdelka, ki ga je ustvarila narava, nepopisna. Zato taka jama še ni fotodokumentirana in je – »pod narekovajem« – pozabljena, vendar skrbno varovana. V primeru podrobnega opisovanja takih najdb bi bila veliko preveč vabljiva za »firbece«. Ko pa bi do nje prišel še kakšen novinar, bi bila najdba prav gotovo razgaljena. V takih primerih se je treba vprašati, ali take fotografije koristno

V vrečki pečene fazanje prsi z mladim krompirjem in zelenjavo, pečeno v krušni peči

Za 6 oseb potrebujemo:

1000 g fazanjih prsi, 30 g masla, sol, poper, liste sveže bazilike, vrečko za pečenje, vrečko alufiks za pečenje, 500 g mladega krompirja, pol čebule, strok česna, en paradiznik, pol zelene paprike, svež lovorov list, dve žlici olivnega olja, žlico sesekljanega peteršilja.

Krompir in zelenjavo operemo, krompir narežemo na krljce, zelenjavo na rezance. V posodo kanemo žlico olivnega olja ter dodamo soljeno in začinjeno zelenjavo.

Fazanje prsi natremo s poprom in soljo, jih položimo v vrečko za pečenje, ki jo dobro zapremo in na zgornji strani prebodemo. Postavimo na pripravljen krompir ter skupaj pečemo v srednje vroči pečici eno uro.

Pečenim prsim s škarjami odstranimo vrečko, jed potresemo s seseklanim peteršiljem in ponudimo z ohlajenim chardonom.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net

Kulinarični kotiček

Pečene fazanje prsi z mladim krompirjem in zelenjavo

Foto: M. Erzar

Foto: J. Papež - Diana

Valeča kura divjega petelina na gnezdu. Fotografiranje takšnih prizorov zahteva od naravoslovnega fotografa veliko mero odgovornosti in etičnega obnašanja.

služijo, če bodo po drugi strani naravnemu spomeniku naredile veliko več škode.

Včasih smo nad takimi novicami presenečeni, saj tisti, ki smo veliko v naravi in komuniciramo z drugimi obiskovalci narave, pri njih opazamo visoko stopnjo ozaveščenosti in iskreno pripravljenost za varstvo okolja, ki obdaja ljudi. Ko sem v vasi Ajbelj prvič prišel h kalu s sekuljami in si začel obuvati škornje, da bi lažje prišel do njih oz., da bi lažje fotografiral z roba kala, je k meni takoj pristopil bližnji sosed in me nič kaj prijazno vprašal, kaj počnem. Da ne bi slučajno lovil žab!? Ko sem se mu predstavil in

mu predstavil dejavnost našega društva ter mu opisal program **Žabja svatba**, ki ga naše društvo uspešno vodi že pet let, sva si bila kmalu na Ti. Pred enim letom so omenjeni kal obnovili in očistili okolico prav na pobudo naravoslovnih fotografov. Tudi prizadevanja za ohranitev mrestišč v Slovenski vasi so nekaj let zapored rojevala sadove z večjo žabjo populacijo. Letos pa so lastniki zemljišč na to območje spustili konje, prostor do vode ogradili in vsa prizadevanja so žal padla v vodo ... V takem primeru smo nemočni! Žal!

Nemalokrat vidim v revijah pa tudi na razstavah (npr. Kitajska,

Tajvan, Italija ipd.) fotografije (predvsem) ptic na gnezdu oz. ptice pri krmljenju mladičev. Polemika oz. razlaga fotografov, ki so bili na predavanju, je bila, naj bi na takih razstavah žirantje (komisije) izločali fotografije s podobnimi motivi. Takšno izločanje je včasih nepošteno do avtorja, saj vendar od njih ni bil nihče poleg, ko je fotografiral. Predavatelj je omenil, da če ima ptica poln kljun, je bila zagotovo fotografirana ob gnezdu. To pa je le eden izmed pokazateljev. V določenih primerih človekova prisotnost ptice ne moti bodisi pri gnezdenju oz. pri krmljenju mladičev. Spomnim se, da smo kot študentje hodili čez park Tivoli v šolo, ki je bila na Večni poti. V grmovju ob naši poti smo našli kosovo gnezdo. Kosovka je tako trdno sedela na gnezdu, da smo jo tisti, ki smo zanje vedeli, lahko pobožali po glavi, pa ni odletela. Tudi srečno je izpeljala svoj zarod, čeprav je šlo mimo nje vsak dan na stotine ljudi, psov in mačk. Nedavno sem se srečal s kuro divjega petelina, ki je tudi zelo trdno sedela na jajcih, zato me je spustila na razdaljo približno treh metrov. V spremstvu gozdarja in lovca sem napravil nekaj posnetkov ter se

nato tudi previdno umaknil. Ko-koš divjega petelina so potem lovci in gozdarji opazovali še nekaj dni, saj si je gnezdo uredila le dobrih pet metrov od ceste, in še to ob precej prometni gozdni cesti. Ponavadi so jo opazovali kar iz avta z daljnogledom. Čez en teden je bilo gnezdo izplenjeno, jajca razbita in požrta. Verjetno je bilo to delo kakšne kune ali letkečega plenilca. Za nadomestno gnezdo je bilo še nekaj časa in morda je kura uspelo izpeljati nov zarod kje na bolj skritem kraju. V takem primeru se pri človeku pojavi vest, če nisi bil morda ti tisti, ki si razkril skrivnost lokacije nekega gnezda, da so ga zato lažje našli tudi drugi plenilci!?

Če na koncu naredim povzetek. **Vedno se obnašajmo kot pravi in odkriti naravovarstveniki, katerim naj veliko pomeni osebke prav vsake živalske ali rastlinske vrste.** Le s takim odnosom, ki ga skušamo prenesti tudi na druge ljudi v okolici, v kateri živimo, bomo lahko ohranili lepote, ki nam jih nudi narava. **Če bomo odkrito spoštljivi do Narave, nam bo tudi ona to zagotovo vračala z enkratnimi fotografskimi priložnostmi.**

Janez Papež

Prvi dan leta 2006, na prvem skupnem lovu, ki smo ga imeli v Krakovskem gozdu, je bil tragičen in žalosten za našo lovsko družino. Izgubili smo draga prijatelja in lovca **Jožeta Šterka**. Poslovili smo se od moža, lovskega tovariša, ki v vsakem izmed nas še vedno prebujajo dragocene spomine, kajti Jože je bil mož, katerega največje bogastvo je bilo neizmerno prijateljstvo do sočloveka in narave.

Rodil se je kot eden izmed štirih otrok 10. 8. 1950 v Dolenji vasi pri Raki. V družini Šterkovih je bilo vedno opaziti privrženost naravi in preprostem zdravemu življenju. Tudi pozneje, ko je Jože ustvaril družino s soprogo Milko ter hčerama Vlasto in Matejo, ga je spremljala nepremagljiva življenjska energija, pa tudi ko je kot šofer Transporta nízal kilometre po domovini in Evropi.

Po dolгих letih službovanja je lani zanj končno prišla zaslužena upoko-jitev in z njo priložnost, da se še bolj posveti svoji strasti – lovu.

V LD je že pred upokojitvijo opravljal številne funkcije: bil je starešina LD od 1988 do 1990 in priznan kinolog (kinol. referent od leta 1978 do 1982). Do svoje mnogo pre-rane smrti je bil tudi gospodar dru-žine (2003 do 2006). Bil je pravi in smotrni gospodar, ki mu je bilo na prvem mestu družina in dobro njenih članov. Vsa dela, ki jih je prevzel nase, je opravljal z veseljem in veliko dobre volje. Tudi zato smo ga imeli radi in se skupaj z njim veselili uspehov.

Ko smo stali ob njegovi krsti sorodniki, prijatelji, kolegi lovci in krajan, je bilo naše slovo neizmerno težko; napisane besede ne morejo opisati praznine in bolečine, ki smo ju občutili. Njegov dom v Dolenji vasi bo ostal prazen, njegov drugi dom Krakovski gozd, kakor ga je sam imenoval, pa bo za vedno kraj, kjer je našel svoj mir in zaslužen počitek. Nam, ki ostajamo zvesti lovu in spominu nanj, pa bo Krakovski gozd tolažba, saj bo med gozdni-mi potmi vedno z nami.

Jože, še enkrat: Hvala ti za dolga leta iskrenega tovarštva in prijateljstva!

LD Raka – V. E.

Na zadnjo pot smo v začetku februarja pospre-mili našega dra-ga lovskega to-variša, soustano-vitelja LD Pre-stranek, častnega člana in prijatelja **Franc Bizjaka**,

ki je umrl 29. 1. 2006.

Franc se rodil 1. 12. 1921 v vasi Orehek pri Prestranku. Že v zgodnji mladosti je okusil bridkosti težkega življenja. Po končani osnovni šoli se je šel učiti čevljarstvom mojstru, ki mu je bil dober vzgojitelj. V začetku leta 1941 je bil vpoklican v italijan-sko vojsko in poslan na grški otok Rodos. Tam se je povezal z grškimi uporniki in uspelo se mu je prebiti do Angležev, od koder je nato vstopil v 5. prekomorsko brigado, s katero se je boril do konca 2. svetovne vojne.

Franc je že v rani mladosti vzljubil

gozd, naravo in divjad. Kot gonjač je sodeloval na lovih, ki jih je prirejal graščak Dolenc iz Orehka. Leta 1946 je še z drugimi lovci sodeloval pri ustanovitvi LD Prestranek. Od usta-novitve pa vse do leta 1994 je v LD Prestranek opravljal različne funk-cije. Od leta 1948 do 1952 je bil član UO LD, trikrat je bil član NO, kino-loški referent je bil od leta 1960 do 1980, bil je predsednik odbora za gradnjo lovske koč, referent za kul-turo in gospodar LD (1957 do 1976). Nadalje je bil član odbora za gojitev jelenjadi pri LGO Notranjske od leta 1974 do 1980, bil je član UO ZLD Postojna (1974 do 1976) in član ko-misije za odlikovanja (1982 do 1994).

Za svoje delo in zasluge je bil tri-krat nagrajen s priznanji LD Pre-stranek. Leta 1991 smo mu podelili čast-no članstvo v LD Prestranek, LZS pa ga je odlikovala za zasluge v lovstvu z znakom in redom III. in II. stopnje.

Franc je bil prepoznaven po petju starih ljudskih in slovenskih pesmi. Zapesti je znal tudi grške, arabske in italijanske pesmi. Kot umetniška duša si ni dal miru in je doma za svoje veselje lovskim tovarišem rezbaril iz lipovega lesa podložne deščice za lovske trofeje.

V nedeljskem jutru, ko je odšel v svojo priljubljeno delavnico po lopa-to, da bosta s sinom odstranila novo-zapadli sneg z dvorišča, se mu je po-gled ustavil na pleši Nanosa. Nenad-na bolečina okoli srca mu je ugasnila nasmešek na obrazu ...

Bizjak je bil čudovit človek, kar se je potrdilo na njegovem pogrebu, ko smo ga lovci na njegovo željo po-spremili na zadnji počitek na staro-davno pokopališče v Orehku. Poleg številnih lovske in drugih praporov

ga je na njegovi zadnji poti v dolgem sprevedu spremljala večina sovašča-nov, nekdanjih soborcev, upokojen-cev in občani sosednjih krajev. Z go-vori so se od njega poslovili vsi nje-govi sodelavci. S pesmimi v slovo so se od njega poslovili tudi pevci Lov-skega okteta Javorniki. Franc nam bo ostal v lepem in trajnem spominu.

LD Prestranek – F. K.

Januarja je mari-borske in lovske prijatelje širom Slovenije pretres-la vest, da je boj z boleznijo izgubil naš spoštovani in ugledni lovski to-variš **Peter Ješek**, ki je umrl

12. 1. letos.

Peter, ki se je rodil 12. 6. 1933 v Pekrah pri Mariboru, je otroška leta tamkaj preživel v grozotah 2. sve-tovne vojne. Takoj po vojni se je kot mladinec vključil v mladinsko de-lovno brigado, ki je zasadila prve lopate pri gradnji zdajšnje Nove Go-ric. Večkrat nam je s ponosom pri-povedoval zanimive dogodivščine iz tistega časa.

Po vojni je končal ekonomsko šolo v Mariboru in se po odsluženem vojaškem roku zaposlil v Mariborski livarni, ki ji je ostal zvest vseh 40 let svoje delovne dobe.

Ljubezen do narave in divjadi ga je leta 1961 pripeljala v lovske vrste, in sicer v LD Starše. Leta 1963 je opravil lovski izpit. Tudi tej LD je ostal zvest do konca svojega življe-nja. Na lovskem izpitu izkazano znan-je mladega Petra in njegovo anga-žiranje v LD sta bila kmalu razlog, da

je postal član IO LZ Maribor, v kateri je deloval kar 23 let (t. j. od leta 1969 do 1993) kot predsednik gospodar-sko-finančne komisije, katere član je bil vse do svoje smrti.

Brezkompromisen, ko je šlo za interese lovskega, ter s strokovnimi argumenti svojih stališč je v lovske organizaciji kmalu pridobil nesporen ugled, ki ga je pripeljal tudi v organe LZS, kjer je bil v obdobju od leta 1980 do leta 1988 tudi aktiven član NO LZS.

Tudi v LD Starše je bil ves čas delaven član UO LD. Izmenično je opravljal naloge blaginika, računo-ved, tajnika, gospodarja in stare-šine.

Posebno priznanje velja Petru za negovanje kulture vodenja lovov. Kot lovovodja je na lovih v Staršah ved-no zastopal lovske pravičen odnos do divjadi, lovskega psov in lovskega tovarišev. Lovi, ki jih je vodil, so bili vedno odlično organizirani in v zgle-d drugim LD. Vabilo na omenjene love je bilo zaželeno in v največje zado-voľstvo tistih srečnežev, ki so ga do-bili.

Peter je bil markantna lovska osebnost. Znan je bil po tem, da je svoje mnenje povedal naravnost in brez ovinkarjenja, pa kljub temu ni žel zamer. Nasprotno, bil je priljubljen in spoštovan. S Petrom odhaja eden zadnjih članov lovske organi-zacije, ki je desetletja krojila vsebino lovskega, ne samo na mariborskem območju, temveč tudi v vsej Slove-niji.

Zato je dolg do Petra velik. LZS ga je za njegovo strokovno in nese-bično delo v lovske organizaciji od-likovala z znakom za lovske zasluge ter redom II. in I. stopnje, LZ Ma-ribor pa mu je podelila plaketo LZ Maribor. Dobil je tudi številna dru-žinska priznanja.

Največje priznanje, dragi Peter, pa naj ti bo spomin, ki ostaja v naših srcih, v katerem smo te shranili kot dobrega človeka, poštenega lovca in pravega lovskega tovariša. Mirno počivaj v slovenski zemlji, ki si jo ljubil in ji bil zvest.

**LD Starše,
LZ Maribor – A. I.,
LZS**

Na pragu novega leta, 5. januarja 2006, se je spo-kojno izteklo 89 let dolga, bogata življenjska pot našega lovskega tovariša **Franca Krajinca**, p. d. Mlinerja s Kroke

pri Bočni. Tam je bil tudi rojen 1. decembra 1916. leta. Njegova smrt je prišla tako nenadoma, da smo ome-li, saj je bil pokojni, čeprav že v poznih življenjskih letih, še poln energije in načrtov za domačo kmeti-jo, lovstvo in tudi čebelarstvo.

Prve nauke o lovu je že v rani mla-dosti dobival od očeta, ki je bil ugle-den in aktiven lovec ter eden od za-kupnikov lovišč med obema vojna-ma. Oče mu je bil vzornik ne le kot lovec, še bolj kot kmet, čebelar, obrtnik (žaga, mlin, gostilna) in nenazad-nje kot lesni trgovec. Toda usoda 2. svetovne vojne je kruto posegla v Francovo življenje. Mlinerjeva dru-žina se je že kmalu po okupaciji, leta 1941, tako kot večina krajanov Boč-ne, aktivno vključila v NOB. Zaradi izdajstva so vso družino izselili v razna taborišča v Nemčijo, kjer je

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Feliks Vogrin, LD Voličina, * 20. 4. 1926, † 31. 5. 2006.
Franc Vrstovšek, LD Pišce, * 11. 2. 1924, † 14. 6. 2006.
Slavko Zgavec, LD Izola, * 27. 2. 1925, † 5. 6. 2006.
Jožef Rajar, LD Mirna Peč, * 5. 4. 1927, † 8. 5. 2006.
Franc Gačnik, LD Mirna Peč, * 11. 9. 1929, † 24. 5. 2006.
Franc Bregar, LD Skocjan, * 5. 7. 1950, † 16. 6. 2006.
Jože Tubolj, LD Petišovci, * 17. 7. 1937, † 11. 6. 2006.
Franc Horvat, LD Radovci, * 17. 4. 1921, † 18. 6. 2006.
Ivan Škrbec, LD Lož, Stari trg, * 19. 9. 1922, † 1. 6. 2006.
Jožef Kramberger, LD Cirkovce, * 4. 3. 1932, † 9. 4. 2006.
Anton Mevc, LD Cerknica, * 15. 9. 1934, † 11. 12. 2005.
Silvano Tuljak, LD Izola, * 1. 9. 1932, † 6. 7. 2006.
Aleksander Povše, LD Skocjan, * 27. 9. 1946, † 11. 7. 2006.
Pavel Oblak, LD Gorenja vas, * 19. 2. 1944, † 5. 6. 2006.
Marjan Petek, LD Brestnica, Podgorci, * 29. 1. 1946, † 6. 7. 2006.
Rihard Vesel, LD Draga, Trava, * 4. 12. 1938, † 10. 5. 2006.
Božo Janežič, LD Kamnik, * 24. 8. 1923, † 8. 7. 2006.
Slavko Podbršček, LD Anhovo, * 4. 3. 1920, † 20. 6. 2006.

Ernest Tinta, LD Anhovo, * 22. 3. 1931, † 10. 7. 2006.
Janko Kutin, LD Planota, * 9. 2. 1930, † 7. 6. 2006.
Jožef Bukšek, LD Rogatec, * 18. 2. 1954, † 1. 7. 2006.
Franč Rovanešek, LD Šentvid pri Stični, * 19. 10. 1931, † 17. 4. 2006.
Alojz Mavrič, LD Dobrovo, * 25. 7. 1920, † 22. 6. 2006.
Anton Šegina, LD Predgrad, * 7. 11. 1943, † 23. 7. 2006.
Karol Zafošnik, LD Slovenska Bistrica, * 25. 8. 1925, † 29. 7. 2006.
Franc Avbelj, LD Moravče, * 1. 11. 1946, † 6. 7. 2006.
Beno Pesek, LD Moravče, * 26. 11. 1926, † 12. 6. 2006.
Štefan Špilak, LD Grad, Kuzma, * 21. 10. 1920, † 23. 7. 2006.
Milan Gaberc, LD Bistra, * 22. 8. 1939, † 1. 7. 2006.
Jožef Mravljak, LD Bistra, * 10. 3. 1934, † 23. 5. 2006.
Janez Izak, LD Dravograd, * 17. 1. 1937, † 28. 4. 2006.
Dušan Smrdel, LD Gradišče, Košana, * 10. 2. 1952, † 5. 4. 2006.
Franc Kosi, LD Dravinja, Majšperk, * 27. 4. 1911, † 16. 6. 2006.
Anton Volk, LD Mirna Peč, * 4. 7. 1920, † 9. 4. 2006.
Ivan Lužnik, LD Volče, * 3. 2. 1935, † 4. 7. 2006.

Umrli časten spomin!

umrlo pet članov: starši, dva brata in sestra. Franc je še pravočasno izvedel za okupatorjevo namero in pobegnil na Hrvaško. Domov se je vrnil šele po koncu vojne. Kdo ve, kakšna usoda bi ga doletela, če tega ne bi storil! Vse tegobe pa ga niso zlomile, ampak so mu dale še večji zagon in v njem izoblikovale plemenite značajske vrline, ki jih premorejo le redki.

Kot kmet, lovec in čebelar je znal živeti v sožitju z naravo, kot človek pa v nenehnem žrtvovanju za druge. Vsestransko razgledan, razsoden in zato tudi povsod priljubljen je bil pogosto izvoljen za opravljanje najpomembnejših funkcij v številnih organizacijah in društvih: od okrajne združne zveze do domače občine, kmetijske zadruge, lovske in čebelarске družine. Z avtoriteto objektivnega razumnika in velikega poštenjaka je znal pomiriti še tako razvnete duhove in vedno najti za vse sprejemljivo rešitev. Znan je bil po tem, da je vsako težavo poskušal rešiti s strpnostjo in razumom.

Franc je bil soustanovitelj LD Bočna - Šmartno ob Dreti leta 1946/47 in kmalu že tudi njen predsednik (1948–1952). Vendar je omenjena LD kmalu razpadla in naselje Bočna se je priključilo LD Gornji Grad, Šmartno ob Dreti pa LD Dreta - Nazarje. Ni bil lovec na trofeje, ampak v prvi vrsti zagovornik ohranjanja neokrnjene narave in v njej prostoživečih živali.

Vsestransko razgledan in priljubljen je bil pogosto voljen tudi na odgovorne funkcije v LD Gornji Grad: bil je blagajnik (1952 do 1956), predsednik NO (1956 do 1958), starišina (1958 do 1962 in 1968 do 1970), bil je predsednik kadrovske komisije LD (1970 do 1986), član NO. Zunaj domače LD je bil še član IO LZ Šoštanj (1952 do 1956), član Komisije za lovstvo pri SO Mozirje (1968 do 1984) in tudi predsednik te komisije (1976 do 1984).

Za aktivno in učinkovito delo v vodstvenih organih LD so sledila tudi priznanja in odlikovanja: znak LZS za zasluge, priznanje SK ZLD - Celje, red LZS III., II., in I. stopnje, priznanje SO Mozirje za delo na področju lovstva. Zadnje priznanje, na katerega je bil še posebno ponosen, pa je bil zlati grb Občine Gornji Grad, ki ga je dobil leta 2001 za zasluge na področju lovstva in čebelarstva.

Lovci smo izgubili plemenitega moža, katerega praznino bomo še dolgo občutili. Kako je bil priljubljen, se je izkazalo tudi na njegovi zadnji poti na domačem pokopališču v Bočni. Zadnjega slovesa so se udeležili številni njegovi lovski in drugi prijatelji ter znanci. Poslovilna pesem, zvoki rogistov, odigrana Tišina ter pozdrav številnih lovskih in drugih praporov so pospremili njegov odhod v večna lovišča.

Franc, počivaj v miru. Slava tvojemu spominu!

LD Gornji Grad – F. B.

Minilo je dobro leto, odkar smo lovci naše LD Ludviku Steglu zaželeli vse najboljše in še obilo lovskih užžitkov ob njegovem življenjskem jubileju. Žal pa teh želja ni dolgo užival. Bolezen ga je prikovala na dom in v oskrbo njegovih

najdražjih. Umrli je 2. 2. 2006. V lepi, toda zelo mrzli nedelji smo se lovci LD Hrenovice in okoliških družin s težkim srcem z vsemi lovskimi častmi poslovlili od našega Ludvika.

Ludvik Stegel se je rodil 10. 5. 1924 kot sin kmečkih staršev v majhni, a nadvse prijazni podnanaški vasi Brezje. Otroška in šolska leta je preživel na kmetiji pri starših in užival radosti mladega človeka, dokler ga ni vojna vihrala, kot mnoge primorske fante, potegnili v zloglasne »bataljone speciale« v daljino in tujo Italijo. Po razpadu fašistične Italije se je vrnil v domači kraj in se takoj vključil v NOB, kjer je bil aktiven bореc vse do konca 2. svetovne vojne. Po vojni je opravljal številne naloge v organih upravljanja v svojem kraju. Zaposlil se je kot delavec v bližnjem kamnolomu Razdrto. S svojo marljivostjo je napredoval do vodje skupine in pozneje do vodje tega obrata, kjer je ostal vse do upokojitve.

Leta 1949 se je vključil v lovsko organizacijo in z nekaterimi lovskimi navdušenci in ljubitelji narave ter lova ustanovil Lovsko družino Hrenovice. Leta 1952 je opravil lovski izpit pred takratno okrajno komisijo. Pogorje mogočnega Nanosa je postalo Ludvikov drugi dom, zato je bil med pobudniki za postavitev za današnje razmere skromnega počivališča pod Suhim vrhom na Nanosu. Na tistem mestu je v poznejših letih zrasla lepa koča, vsem lovcem v ponos, ki je imenovana po takratnih lovcih. Ludvik ima veliko zaslug, da je na Nanosu precej gorskih lepotev – gamsov. Bil je namreč med tistimi lovci, ki so odločno zahtevali, da je treba na Nanosu ponovno naseliti gamsa, ki je tam nekdaj že živel, in z njim strokovno ter gojitveno ravnati.

Lovci LD Hrenovice smo mu dolžni tudi veliko zahvalo za njegovo odločnost pri takratni odločitvi, da smo preuredili staro vojaško stavbo v lep in vsestransko uporaben lovski dom v Hruševju.

Ludvik je v svojem dolgoletnem stažu v lovski organizaciji opravljal številne in odgovorne naloge v okviru LD Hrenovice. Od leta 1954 do 1960 je bil tajnik, od leta 1960 do 1964 pa blagajnik. V mandatnem obdobju 1964 do 1968 je bil predsednik LD. Poleg omenjenih nalog je opravljal še vrsto drugih, kot so: bil je referent za ocenjevanje škode, član DK, član komisije za ocenjevanje trofej in druge naloge. Vse zaupane zadolžitve je opravljal vestno in s polno mero odgovornosti. Številnim mladim lovcem je bil mentor in dober učitelj. Zadnja leta njegovega bogatega življenja je bil spremljevalec tujih gostov, s katerimi je ustvaril pristne prijateljske odnose. Občudovali smo ga in spoštovali njegov čut do narave ter lovsko pravičnega lova. Za svoje požrtvovalno delo v LD je prejel številna priznanja in odlikovanja: znak LZS za lovske zasluge, red III. stopnje, priznanja LD, plaketo ZLD Gorica in ob njegovi osemdesetletnici plaketo LD Hrenovice. Lovci in številni prijatelji ter znanci smo Ludvika pospremili in položili k večnemu počitku pod vznožje Nanosa, na pokopališču v Ubelskem. Tam je ostal za vedno v objemu mogočne gore, ki jo je tako ljubil in spoštoval; nam pa bo ostal v trajnem, hvaležnem in nepozabnem spominu.

LD Hrenovice – A. Š.

Poiskati rešitev za izgubljene slovenske pasme goničev!

1. redni občni zbor Društva ljubiteljev goničev Slovenije

Društvo ljubiteljev goničev Slovenije (DLGS) je 10. 6. 2006, po ustanovitvi društva (23. 8. 2005), sklicalo svoj prvi redni občni zbor, ki je potekal v lovskem domu LD Vipava.

V uvodni besedi je bila predstavljena ustanovitev društva ter razlogi in motivi zanj. Ker cilji društva v večini sovpadajo z vsebino tistih, ki jim je sledil že Klub ljubiteljev goničev (KLG), ki je bil ustanovljen leta 1924, se je uvodna misel dotaknila tudi delovanja tega kluba in uspehov, ki so jih v prejšnjem klubu dosegli v času njegovega dolgoletnega delovanja.

Naslednja točka dnevnega reda je bila predstavitev kandidacijske liste za volitve organov društva, ki je bila na javnih volitvah sprejeta soglasno. Tako bo društvo v prihodnjem mandatu vodil upravni odbor v sestavi: predsednik **Tomaž Jamšek**, podpredsednik **Jožef Verčko**, tajnik **Marko Opeka**, člani upravnega odbora pa so **Slavko Žlebnik**, **Andrej Zabukovec**, **Andrej Fister** in **Radoš Burnik**.

Predstavljeno je bilo poročilo

o aktivnostih društva od ustanovitve do dneva OZ, v katerem je bilo, poleg običajnih formalnosti, posebej izpostavljeno sodelovanje, ki že poteka s sorodnimi klubi in društvi v tujini. DLGS sodeluje z vzrejnimi organizacijami za posamezne pasme goničev v matičnih deželah Evrope, poleg tega pa tudi z italijanskim klubom ljubiteljev istrskih goničev, ki prireja vsakoletne specialne razstave za to pasmo. S kinološkim društvom Doboj pa redno, dvakrat na leto, prireja tekme za goniče v delu na divje prašiče.

V nadaljevanju je bila beseda o načrtovanih aktivnostih društva, med katerimi je bila na prvo mesto izpostavljena včlanitev novega društva v KZS, ki bo društvu omogočala tudi uradno delovanje in možnost organizacije prireditev. Med drugimi pomembnimi cilji, ki si jih je DLGS postavilo skupaj z VK za goniče, je tudi organizacija državne tekme za goniče, pa tudi oblikovanje strategije za pomoč pri nakupu in prodaji mladičev ter drugih ugodnosti za člane – vodnike in vzrejalce.

Razprava se je najbolj razvnela, ko je dnevni red dosegel točko o »avtohtonih pasmah goničev«. Prav toliko, kot je bilo izraženega ogorčenja nad vzroki za izgubo vseh štirih, nekdaj slovenskih pasem, so razpravljavci pokazali tudi pripravljenosti in želje **nadaljevati z aktivnostmi v smeri priznanja teh pasem kot slovenskih oz. najti rešitve, ki bodo slovenski lovski kinologiji vsaj deloma, če ne kar v celoti, nadomestile izgubljene pasme**. V ta namen so imenovali komisijo, ki bo v prihodnje **raziskala razmere in proučila možnosti za doseg tega nadvse pomembnega cilja**.

Udeleženci 1. občnega zbora na novo ustanovljenega in pomlajenega Društva ljubiteljev goničev Slovenije

Foto: T. Jamšek

Živahno je bilo tudi pri razpravi o vzreji goničev. Udeleženci zbora so bili enotnega mnenja, da mora društvo s svojim strokovnim kadrom neprestano bdeti nad vodenjem vzreje in na tak način pripomoči k vzdrževanju kakovosti goničev. Kot organizacija, ki združuje vzreditelje goničev, mora društvo skrbeti, da bodo odgovorni organi prisluhnili potrebam, predlogom in željam vzrediteljev ter opozarjali na morebitne nepravilnosti. Prav tako bo ena od prihodnjih nalog društva **pospeševati in podpirati izobraževanje strokovnega kadra na področju vzreje goničev.**

Tudi o razstavah so si udeleženci izmenjali nekaj mnenj in izkušenj. Pri tem velja izpostaviti dejstvo, da so lovski kinologi skoraj v celoti opustili razstavljanje svojih psov na državnih in mednarodnih razstavah. Govorniki so navedli nekaj razlogov za umik lovskih kinologov ter **predlagali morebitne rešitve, ki bi lovške pse ponovno pritegnile na razstave** ter jih postavile v bolj enakopraven položaj z drugimi udeleženci.

Občni zbor se je pri točki »razno« končal v duhu splošne razprave o različnih aktualnih in perečih kinoloških temah, ki jih bo moralo reševati vodstvo društva in jim v prihodnje namenjati več pozornosti.

*Tomaž Jamšek,
predsednik DLGS*

Vodniki krvosledca se zavedamo svoje moralne odgovornosti

Ob prebiranju članka O srčnosti in vztrajnosti pri zasledovanju obstreljenega srnjaka v 6. št. Lovca (str. 321) sem se zgrozil in zamislil, ko sem prebral, kako je vodnik Branko potožil, da je njegova psica iz vrhunske forme, ampak je vseeno veljalo poskusiti ... Vprašal sem se, ali se je takrat vodnik Branko zavedal svoje moralne odgovornosti, ko je sprejel sledenje v zahtevnih vremenskih razmerah (vročina) s psico v slabi kondiciji (predebela)? Tudi tisti, ki so ga povabili 100 km stran od primera obstrelitve, le dokazujejo, da je na njihovem območju s krvosledništvom nekaj narobe in da je trud *Komisije za krvosledništvo pri KZS*, ki objavlja naslove ustreznih iskalcev v reviji Lo-

vec, zaman. Da pa ne bom Branka samo kritiziral, ga moram obenem tudi pohvaliti za pravilno odločitev, ker je poiskal pravo pomoč, ko je uvidel, da je njegova hanovrčanka odpovedala. Tudi meni se je v mojem 17-letnem stažu, odkar se ukvarjam s krvosledništvom, že zgodilo, da mi je na sledenju odpovedal pes. Vodniki, položimo si roko na srce in priznajmo, da je zelo težko priznati, da kdaj tudi moj pes nima svojega dne in da je treba v takšnih primerih takoj poklicati na pomoč drugega izkušenega vodnika z izkušenim psom, da nadaljujeta z iskanjem!? To ni nič sramotnega!

Če si kdo od vodnikov misli, kako hvaležno je krvosledniško delo in kakšne zasluge in medalje si bo kdo pridobil s takšnim delom, se zelo moti. Le tisti, ki se z aktivnim krvosledništvom ukvarja že nekaj časa, to dobro ve – in molči. Tisti pa, ki gojijo drugačne misli, naj raje takoj obesijo sledni jermen v omaro in naj pozabijo na besedo krvosledništvo.

Prav pri iskanju obstreljenih živali v noge se izkaže, kateri pes in vodnik sta dejansko kos najtežjim krvosledniškim nalogam.

Ko lovec ukrivi prst na sprožilcu puške in divjad obleži v ognju, je vse v redu in je deležen lovskega blaga. Kadar pa divjad po strelu naenkrat odskoči iz našega vidnega polja, se postavijo mnoga vprašanja: »Sem zadel? Kaj zdaj? Koga poklicati na pomoč?«

Takrat, ko vodniki sprejmemo iskanje, se mora vsak, ki ima preizkušenega psa v delu po KS, zavedati svoje moralne odgovornosti. Vprašati se je treba, ali je naš pes – in tudi mi sami kot vodnik – sposoben uspešno začeti in dokončati sled obstreljene divjadi. Kaj sem pravzaprav mislil s tem?

Mnogi vodniki po uspešno opravljeni preizkušnji po krvnem sledu menijo, da zdaj oni in njihov pes znajo že vse in da so zreli za tako opravilo. Vendar temu žal ni tako. Z opravljeno preizkušnjo so od sodnikov dobili samo potrditev, da so dotlej psa pravilno šolali in da lahko počasi začnejo z iskanjem tudi po naravnih krvnih sledovih. Obenem se morajo v sebi tudi globoko zavedati, da tak pes (morda tudi sami) še ni »dorašel« za zahtevnejše iskanje. Pri tem mislim predvsem na **obstrelitve v noge**, kajti v takih primerih se pokažejo odlike psa, ki jih mora imeti vsak dober krvosledec. Najpomembnejše so: **vztrajnost pri gonji, sledoglasnost in primerna ostrnost, da divjad tudi ustavi** (morda srnjad tudi zadavi).

Večina naših lovcev ob besedi »krvosledec« vedno pomisli le na specialiste v skupini krvosledcev za to delo – hanovrske in barvarske barvarje. Vendar se je treba zavedati in tudi upoštevati, da iz vsake skupine lovskih psov

ne bi izgubljali besed! Seveda so tudi med njimi svetle izjeme. Za ponazoritev bom navedel dva zanimiva primera.

Zgodilo se je pri iskanju jelena. Znaki na nastrelu so pokazali obstrelitev. Ker pa jelen ni ležal že za drugim grmom, je vodnik psa izpustil, češ, saj ni dovolj zadet, mogoče ga bo pa pes vseeno našel. Pes je jelena res našel, ga vzdignil z ležišča, ga pogljal nekaj sto metrov, potem pa z gonjo prenehal in se vrnil k vodniku. Po 14 dneh so jelena našli (kakšnega, se ve ...) v bližini, kjer so psa nazadnje slišali goniti.

Drugi primer se je zgodil ob obstrelitvi prašiča ozimca. Pred vodnikom krvosledca je z ležišča odskočil ranjeni prašiček. Vodnik je psa sprčil, da bi ga pes zaustavil. Ko pa se je prašič ustavil in pogljal proti psu, je le-ta preprosto pobegnil in se skrnil pod avto. In to je bil pes, ki je tudi zmagoval na tekmah po umetnem KS! Še veliko je takšnih in drugačnih primerov, kjer se je pokazal varljiv značaj barvarjev specialistov. Veliko je odvisno tudi od vloženega truda vodnika pri šolanju.

Še enkrat bi vodnike rad opozoril na napake, ki jih morda imajo njihovi psi in za katere vedo: naj se ne lotijo sleda, če niso prepričani, da bosta s psom uspela. Še posebno naj takšni vodniki zavrnejo zasledovanja, pri katerih pričakujejo, da bodo divjad na sledu izsledili še živo. Raje pokličite drugega rutinirane izkušenega vodnika s psom (sploh pri streljih v noge) se je pokazalo, kako dobro je imeti pri roki dva dobra psa goniča, ki znata poleg KS tudi dovolj dolgo in vztrajno goniti in na koncu divjad ustaviti ali jo celo umiriti. Truditi se je treba, da so psi krvosledci (pa tudi vodniki) v nenehni dobri telesni kondiciji, kajti krvosledništvo ni zgolj sezonsko delo, ampak nam mora biti pes na voljo vse leto. Zato je treba budno paziti pri prehrani psa, da se ne zredi ali vsaj ne preseže razumne teže. Da pa bodo imeli pravo kondicijo in bili sposobni dolge gonje, si ju morajo nekje pridobiti. Kje drugje kot pri gonji zdrave divjadi!?

Zopet bo kdo oporekal, češ, da bo potem pes zapuščal krvni sled in hotel goniti zdravo divjad po toplem sledu. Psi s takšno pretirano željo in nagonom so sploh neuporabni za krvosledništvo; verjetno in predvsem zato, ker niso bili pravilno vodeni in šo-

lani za delo po KS. Praviloma krvni sled vedno izdelujemo na slednem jermenu vse do mrtve divjadi, kar zna že vsak kolikor toliko pravilno šolan jazbečar ali španjelček. Vprašati se moramo, kaj storiti, ko divjad naenkrat odskoči pred psom in na ležišču najdemo sledove obstrelitve. Od tod naprej se sledenje imenuje »gonja ranjene divjadi po toplem sledu«, ki včasih traja več kilometrov ali celo več ur. Pri tem pa se moramo vprašati, ali je pes tega sposoben. Tisti, ki nima razvite sledovoljnosti, vztrajnosti in ki ni v dobri kondiciji, tega prav gotovo ne bo zmogel. Pravi krvosledec, ne glede na pasmo, mora biti poslušen in privržen vodniku, imeti mora dobro orientacijo, kar pa dosežemo le z dobrim in pogostim lovskim vodenjem. Discipline poslušnosti, ki jih zahtevamo na tekmah krvosledcev, so v praksi nekatere dejansko nepotrebne in neuporabne; npr. čuvanje mrtve divjadi. Imam prijatelja, ki je v svojem dolgoletnem krvosledniškem stažu našel več kot 250 glav obstreljene divjadi, pa mu niso nikoli ukradli nobene, čeprav njegovi psi niso nikoli ostro čuvali plena. Disciplina je po mojem mnenju lahko tudi zelo nevaren »dvorezen meč«, saj se zgodi, da pes ostro čuva plen tudi takrat, ko to res ni potrebno.

Vodniki se moramo samokritično zavedati odgovornosti, ko gremo na sled. Najprej naj nam bo pred očmi divjad, ki trpi v mukah, nato odgovornost do strelca, ki pričakuje našo učinkovito pomoč, in prav tako tudi LD, ki zaradi neučinkovitega zasledovanja lahko utрпи ekonomsko izgubo. Vse skupaj res ni mačji kašelj, čeprav pri zasledovanju od najboljših psov in vodnikov ne moremo pričakovati 100 % uspehov.

*Dejan Poljanšek,
vodnik krvosledca,
LD Borovnica*

Že 11. tečaj za vodnike krvosledcev in vzrejni pregled za barvarje

Mašun – 31. maja do 3. junija 2006. Kje drugje, če ne spet na Mašunu, v idiličnem okolju snežniških gozdov, je potekal 11. tečaj za vodnike krvosledcev, ki se ga je udeležilo 17 slušateljev s psi. Udeleženci so

bili že izkušeni vodniki krvosledcev pa tudi mladi lovci-vodniki, ki se želijo »spoprijeti« tudi s to zahtevno, vendar plemenito panogo lova in lovske kinologije.

Letošnji tečaj je potekal pod vodstvom vodje tečaja **Zdenka Uršiča**, kateremu je bil pri tehnično-administrativnih pripravah krepka opora **Marko Žigon**, ki je svoje delo odlično opravil kljub zdravstveni rehabilitaciji po boleznih.

Predavali so in svoje praktične napotke in znanje nudili tudi: **Zdenka in Anton Es, Marko Mali, Leo Fabiani, Jure Pagon, Primož Ocvirk** in domači revirni lovec iz LPN Jelen - Snežnik ter izkušeni vodnik barvarjev **Boris Žele**.

Tečaja so se udeležili **Franc Kalčevič** iz Vinice, **Andrija Cvar** iz Sodražice, **Elvis Valentinčič** z Mosta na Soči, **Anton Šikonja** iz Črnomlja, **Ivan Žele** iz Pivke, **Franci Očepek** s Kisovca, **Henrik Hoffman** iz Ljubljane, **Silvo Adam** iz Pivke, **Dario in Božidar Horaček** s Prestranka, **Branko Peterneš** iz Postojne, **Aleksander Antolin** iz Beltincev, **Ivan Jerman** iz Žirov, **Zdravko Kajdiž** iz Lesc, **Silvo Kastelic** iz Starega trga ob Kolpi, **Janez Šumak** z Braslovč in **Zdravko Brezovšek** iz Šmartnega na Pohorju. Tečajniki so se tečaja udeležili s svojimi štirinožnimi pomočniki, katerim je tridnevno prehrano sponzoriralo podjetje **Huba Tomaž Šelekar, s. p.**, iz Ponikve.

V zaključni razpravi in izmenja slušateljev je bilo ugotovljeno, da je vsak tečaj pa tudi pridobljeno znanje iz krvosledništva na vsakoletnem tečaju res idealna pomoč za uspešno iskanje obstreljene divjadi v praksi. Iz mnenj v razpravi je bilo tudi

Na VP (Mašun 2006) je bila najlepša bavarka Čeda Lovska, vodnika Draga Lešnika.

Udeleženci 11. tečaja za vodnike krvosledcev na Mašunu

jasno razvidno, da mora v prihodnje **Vzrejna komisija razmisliti, da bi odslej organizirali dva tečaja, in sicer enega za mlajše vodnike in drugega za že izkušene iskalce obstreljene divjadi.** Tudi izkušeni vodniki, udeleženci tečaja, so namreč menili, da so si pridobili še dodatno znanje, ki ga bodo lahko s pridom uporabili v nadaljnji praksi. To kaže tudi izjemno veliko zanimanje za tečaj, saj je morala ekipa za izvedbo letošnjega tečaja zaradi preveč prijavljenih zavrniti precej kandidatov za udeležbo.

Po končanem tečaju in preizkusu znanja lanskih udeležencev smo jim podelili diplome o uspešnem usposabljanju za vodnike krvosledcev.

Zvečer se je sestala **Vzrejna komisija KZS za barvarje** v sestavi **Tomaž Burazer, Alojz Drnovšek, Jani Krivec, Milan Udovč, Jure Pagon, Mirko Stražišar, Slavko Žlebnik** in **Bojan Deberšek** ter sprejela napotke za izvedbo vzrejnega pregleda za barvarje. Sprejet je bil sklep, da je treba strogo upoštevati mednarodne standarde ter standarde matične dežele barvarjev – Nemčije. V ta namen si je komisija tudi pridobila najnovejše standardne zahteve za obe pasmi. Prav tako so sodniki poudarili, je treba posebno pri vzreji paziti na uporabnost bavarskega in hanovskega barvarja pri pravem delu v lovišču in je zato treba **dati največji pomen prav preizkušnji po naravnem krvnem sledu** ter ugotavljanju značaja in sledo ali vidoglasnosti pri obeh pasmah. To naj bi bila glavna in odločilna preizkušnja, na temelju katere naj bi se šele izdala vzrejna dovoljenja.

Naslednji dan so vodniki pripeljali na vzrejni pregled 29 bavarskih in hanovskih barvar-

jev. Med njimi je VK odločila, da je telesno za vzrejo primernih 25 psov/psic, ki bodo lahko vzrejno dovoljenje pridobili po ugotovljenih delovnih lastnostih na uporabnostni preizkušnji in glavni preizkušnji v loviščih.

Za popestritev vzrejnega pregleda je komisija izbrala še najlepše predstavnike obeh spolov med bavarskimi in hanovskimi barvarji ter njihovim vodnikom podelila pokale, ki jih je prispeval lovec **Marjan Vrčkovnik** iz Podgorja pri Slovenj Gradcu.

Najlepši hanovčan na VP barvarjev (Mašun 2006) je bil Aro od Gabora vodnika Iztoka Terčka.

V imenu VK za barvarje se želim na tem mestu zahvaliti vsem, ki so kakor koli prispevali za uspešno izvedbo tečaja in vzrejnega pregleda barvarjev, predvsem Zdenku in inštruktorjem ter predavateljem, pa tudi upravniku Gostišča Mašun **Mitji Bolčina** za prijetno bivanje in okusen lovski golaž, **LPN Jelen - Snežnik**, sponzorjem in predvsem vodnikom in slušateljem, katerim želim uspešno delo tudi pri praktičnem delu v loviščih!

*Bojan Deberšek,
predsednik VK za barvarje*

Delovna pomlad v DLP

V Društvu ljubiteljev ptičarjev (DLP) smo letos že marca pošteno »zavihali rokave« in se lotili novih nalog na področju izobraževanja vodnikov ptičarjev. Prvič smo izpeljali **nadaljevalni tečaj osnovne poslušnosti** lovskih psov za izpitni program VP-2. Tečaja so se udeležili večinoma vodniki, ki so že lansko jesen z mladimi psi (4 do

kušnjo (PZP). Zaradi dobrih izkušenj s tovrstnimi tečaji in spodbudnih uspehov iz prejšnjih let je bila letošnja pomlad rekordna udeležba. Tečaja se je udeležilo kar **23 vodnikov** s ptičarji. Delali smo v dveh skupinah pod vodstvom inštruktorjev **Jožeta Selana** in podpisane **Andreje Strajnar**. Na tečaju so vodniki svoje mlade pse naučili sistematičnega iskanja, izkoriščanja terena in vetra ter jih utrdili v stoji na divjad. Prav vsi

udeleženci tečaja, ki so svoje znanje pokazali na PZP, so uspešno opravili preizkušnjo.

Zaradi vedno večjega zanimanja za tovrstna izobraževanja vodnikov se v Društvu ljubiteljev ptičarjev zavedamo, da bomo morali čim prej povečati število inštruktorjev za organizacijo različnih oblik in vrst tečajev. Trenutno vsi tečaji potekajo v Ljubljani in okolici, kamor se vozijo vodniki iz vse Slovenije. Čim prej pa bi želeli izobraziti svoje inštruktorje tudi v drugih krajih

zunaj ljubljanske kotline in tako izobraževanje približati vsem drugim vodnikom ptičarjev. Pomeniti želimo izobraževalni program in k sodelovanju pritegniti izkušene vodnike, ki bi bili svoje znanje in izkušnje pripravljeni deliti še z drugimi. Zavedamo se, da je prava prihodnost lova s ptičarji le v primerno izobraženih in samozavestih vodnikih ter v socializiranih, pravilno vzgojenih in šolanih psih.

Andreja Strajnar,
Društvo ljubiteljev ptičarjev

Udeleženci nadaljevalnega tečaja osnovnih vaj poslušnosti

11 mesecev) obiskovali **začetni tečaj osnovne poslušnosti** in opravili izpit po programu VP-1.

V nadaljevalnem tečaju so ponovili in utrdili vse vaje, ki so se jih naučili jeseni, dokončno so »izpilili« prinašanje in mu dodali še vajo »dol« (down). Ves čas, ko je potekal tečaj, je vodnike spremljalo pravo zimsko vreme, na koncu pa je zbolel še inštruktor **David Pogačnik**, tako da so si morali pomagati z nadomeščanjem. Kljub temu so prav vsi tečajniki uspešno opravili izpit VP-2. Tečaja se je udeležilo 12 vodnikov ptičarjev.

Že tretjič po vrsti pa smo organizirali **pripravljalni tečaj za pomladansko vzrejno preiz-**

Franci Intihar (LD Ig) pri šolanju prinašanja svoje kratkolake nemške ptičarke

Na dopolnilnem tečaju so vodniki dokončno izpilili prinašanje psov.

Predvidena legla lovskih psov

Dolgodlaki jazbečarji (SLRJd):
O: 5/II, m: 5/II, 14. 8.,
Jože Špehar,
Salka vas 92, 1330 Kočevje.

Kdl. jazbečarji (SLRJk):
O: tuj plemenjak, m: 5/I, 22. 8.,
Matej Lah,
Pudob 15,
1386 Stari trg pri Ložu.

Res. jazbečarji (SLRJr):
O: 5/I, m: 4/II, 30. 7.,
Mirko Lavrič,
Kočevska cesta 2,
1330 Kočevje.
O: 5/I, m: 5/I, 30. 7.,
Alojz Mertelj,
Na bregu 2,
4282 Gozd Martuljek.

Brandel braki (SLRBrB):
O: 5/I, m: 5/I, 6. 5.,
Dušan Grm,
Ribniki 23, 8290 Sevnica.
O: 5/I, m: 5/I, 5. 7.,
Aleksander File,
Radež 1a, 1434 Loka.

Beagli (SLRBig):
O: 5/I, m: 4/I, 28. 6.,
Jože Vester,
Zvirče 84, 4290 Tržič.
O: 5/I, m: 5/I, 29. 6.,
Bojan Valenčič,
Navratilova pot 2, 8330 Metlika.

Kdl. istr. goniči (SLRGlk):
O: 4/I, m: 5/I, 26. 7.,
Franc Jakljevič,
Ul. Belokranjskega odreda 18,
8330 Metlika.
O: 5/I, m: 5/II, 13. 8.,
Jože Polajnec,
Gabrovčec 25/a, 1301 Krka.
O: 5/I, m: 5/I, 24. 7.,
Edvard Suhorepec,
Gornja Paka 5, 8340 Črnomelj.
O: 5/II, m: 4/I, 10. 6.,
Franc Perušič,
Butoraj 24, 8340 Črnomelj.

Res. istr. goniči (SLRGlr):
O: 5/I, m: 3/II, 7. 7.,
Franc Slak,
Dol Prapreče 3/a,
8122 Velika Loka.

Posavski goniči (SLRGp):
O: 5/I, m: 5/I, 18. 6.,
Marjan Raztresen,

Žirovski Vrh, Sv. Urbana 3,
4224 Gorenja vas.

Vestfalski brak-jazbečarji (SLRWBj):
O: 5/I, m: 5/I, 17. 8.,
Martin Gobec,
Sotelska c. 54,
3250 Rog. Slatina.

Hanovrski barvarji (SLRHb):
O: 5/IB, m: 5/II B, 30. 8.,
Boris Kogoj,
Goriška c. 3, 5222 Kobarid.
O: 5/II, m: 5/II B, 18. 7.,
Franc, Brane Plesnik,
Podolševa 10, 3335 Solčava.

Bavarski barvarji (SLRBB):
O: 4/I A, B, m: 5/I A, B, 31. 7.,
Andrej Rupar, Begunje pri
Cerknici 80, 1382 Begunje.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
O: 4/I, m: 4/I, 4. 9.,
Bogdan Rebec,
Snežniška 32, 6257 Pivka.
O: 5/II, m: 4/I, 20. 7.,
Branko Puc,
Kosovelova 23, 5271 Vipava.
O: 5/I, m: 4/I, 25. 7.,
Jožica Metelko Kraševce,
Zagaj pri Ponikvi 17,
3232 Ponikva.
O: 5/I, m: 5/I, 21. 7.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.
O: 5/II, m: 5/I, 15. 7.,
Boris Dolenc,
Petelinje 89, 6257 Pivka.

Gordon (škotski) setri (SLRGS):
O: 5/PPA - 55,
m: 5/PPA - 48, 28. 6.,
Marjetka Schneider Malovrh,
Letuš 6/b,
3327 Šmartno ob Paki.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
Rjavci:
O: 5/I, m: 4/I, 14. 7.,
Ivan Haložan,
Kozje 186, 3260 Kozje.

Serci:
O: 5/I, m: 5/I, 8. 8.,
Vinko Otorepec,
Vrbje 10, 3310 Zalec.

Mali oglasi

Lovsko orožje in optika

Prodaj tricevko, kal. 16 – 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom (cena 360.000 sit), **risanico**, kal. 7 x 57, s str. daljnogledom (140.000 sit), in **risanico**, kal. .30 – 30 Win. (240.000 sit). Tel.: 041/534-971.

Prodaj repetirko CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Meopta 3 – 9 x 42 (zasučna montaža) in z novim, po meri in z rezbarijo izdelanim kopitom. Puška je kot nova. Tel.: 041/659-148.

Prodaj bock šibrenico, Brno Super Special, kal. 12/12, en sprožilec, dolga cev; puška je primerna za tekmovanja v trupu in za lov. Tel.: 051/338-850.

Prodaj karabinko, kal 8 x 57 IS, s str. daljnogledom; **strelni daljnogled** Swarovski 4 x 32 in **dvogled** (gumiran) 10 x 50. Tel.: (04) 531-86-64.

Prodaj nov strelni daljnogled Zeiss Jena 4 x 32 s Suhlovo montažo za repetirno puško CZ, Sava – Kranj ali Mauser, ter **polisanico** (priveznjeni cevi), kal. .22 Hornet – 16. Tel.: 041/ 644-088.

Prodaj tricevko, znamke Blaser D 99, kal. .308 /222 Rem./ 20 Mag. (kopito za levičarja), z originalno montažo, a brez str. daljnogleda. Puška je kot nova; cena po dogovoru. Tel.: 041/561-932.

Prodaj bokarico, kal. 16 /5,6 x 50 R Mag., s str. daljnogledom 6 x 42 in **standardno MK puško** (.22 l r). Tel.: 041/819-009 ali (04) 533-35-50.

Prodaj dobro ohranjeno bokarico Zoli, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom. Tel.: 041/631-303.

Prodaj bogato gravirano borovelsko tricevko, kal. 16 – 16/7 x 65 R, z vložno cevjo, kal. .22 Mag., in str. daljnogledom Smith & Bender 6 x 42 (Suhlova montaža). Tel.: 041/455-686.

Prodaj novo kombinirko Sabatti, kal. 20 Mag./222 Rem., s str. daljnogledom 6 x 42 Jaguar (GER), križ 1A. Cena po dogovoru. Tel.: 051/395-378.

Prodaj češko risanico, zbrojevko, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom. Tel.: 040/744-520.

Prodaj pištoli Smith & Wesson, mod. 469, kal. 9 x 19, Colt Springfield, mod. 1911, kal. .45 Colt in **revolver** Taurus, mod. 669 (bruniran), kal. .357 Mag. Tel.: 031/390-702, Zarko.

Najboljšemu ponudniku prodaj odlično, izredno precizno in malo uporabljano borovelsko **tekmovalno risanico**, kal. .308 Win., skupaj z večjim številom nabojev. Puška ima montiran str. daljnogled Kahles ZF 84 – 10 x 42 (EAW zasučna montaža). Tel.: 041/920-261.

Prodaj borovelsko polisanico (biksarico), kal. 8 x 57 – 360 – 16, z menjalnimi cevmi 16 – 16, **karabinko** Mannlicher Schönauer, kal. 6,5 x 54 M. Sch., **karabinko** CZ, kal. 7 x 57 s str. daljnogledom 4 – 10 x 44

(zamenjam jo tudi za karabinko CZ, kal. 308 Win.) ter **strelni daljnogled** Tasco 4 – 12 x 56 in **dvogled** Zenit 16 x 50. Tel.: 031/380-448.

Prodaj odlično ohranjeno, malo uporabljano, **pištolo** Para Ordinance P14-45, kal. .45 ACP – stainless steal. Dodam 200 nabojev, tok in rezervni nabojnik. Cena 850 €. Tel.: 041/520-701.

Prodaj menjalne cevi za CZ Brno, mod. 585, nove, še neuporabljene, kal. 16/16, nov **str. daljnogled** Meopta 7 x 50, **spektiv** 15 – 45 x 50 in **50 nabojev** kal. 6,5 mm Rem. Mag. Tel.: 041/574-262.

Prodaj lovsko karabinko, kal. 8 x 57 IS, s 55 cm dolgo cevjo, brez str. daljnogleda. Tel.: 040/354-590.

Prodaj dvogled Swarovski Habicht SC 8 x 56. Tel.: 040/424-153.

Prodaj risanico CZ, kal. .223 Rem. S str. daljnogledom 6 x 42. Puška ima kopito iz izbranega orehovega lesa in je vredna ogleda. Tel.: (02) 822-18-34 ali 051/264-465.

Prodaj odlično ohranjeno bokarico – kombinirko Sabatti, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Tasco (EURO-CLAS) 1,5 – 6 x 44 (Suhlova montaža). Cena: 180.000 sit. Tel.: 031/751-739.

Ugodno prodaj karabinko, kal. .243 Win. In 100 nabojev. Prodaj tudi **str. daljnogled** Norconia 3 – 9 x 40 (malo uporabljano) za 30.000 sit. Tel.: 041/723-362.

Prodaj borovelsko bokarico, kal. 16/7 x 65 R, gravirano, s str. daljnogledom Zeiss-Jena 4 x 32 in **MK puško** ruske izdelave, skoraj novo. Tel.: 040/712-634.

Prodaj trap puško Beretta 682, z nastavljenim kopitom. Tel.: 031/325-458.

Prodaj karabinko Sauer 200, kal. 8 x 68, s str. daljnogledom Bushnell Elite 4200 2,5 – 10 x 50 z osvetljenim križem (zasučna montaža) in **kombinirko** Blaser BBfF Prestige 16/6,5 x 57 R s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 PF. Tel.: 041/675-714.

Lovski psi

25. 7. 2006 se je v okolici **Vahte, na Gorjancih, izgubil nemški lovski terier**. Pes ima v levem uhlju vtetovirano številko 007687. Kdor bi vedel, kje se pes nahaja, naj mi, prosim, sporoči na telefonsko številko 040/307-532, Marko.

Prodaj leglo nemških lovskih terierjev, poleženih 19. 4. 2006. Oba starša imata vzrejno oceno 5/I in oceno sledoglasnosti 4. Tel.: 040/354-590.

Kupim šolanega psa za lov na divje prašiče in enega **izšolanega za delo po krvnem sledu**. Tel.: 031/419-687.

Prodaj resastega jazbečarja, starega eno leto, z uvoznim rodovnikom, urejenim pre-

pisom v slovensko rodovno knjigo in že telesno ocenjenega. **Zamenjal bi ga tudi za brak-jazbečarja** (psa ali psico, do 4 leta starosti) z opravljenim PNZ in VP. Tel.: (01) 754-84-40.

Prodaj leglo kratkodlakih ptičarjev (14. 6. 2006). Tel.: 041/709-208 ali (02) 580-10-12, Ludvik Gregorinčič; e-mail: ludvik6@volja.net

Prodaj mlade bavarske barvarje. Tel.: (02) 823-54-81 (zvečer) ali 031/889-383.

Prodaj šolan bavorsko barvarko. Tel.: 041/ 819-009 ali (04) 533-35-50.

Prodaj mladiče madžarske vižle. Tel.: (02) 82-38-337 (zvečer) ali 041/576-987.

Prodaj vrhunsko leglo: mladiče pasme planinski gonič (koroški žigec), potomce državnih prvakov (2005). Tel.: (02) 82-31-244 ali 041/ 636-291 (Peter Kogelnik, Nicina 23, 2391 Prevalje).

Prodaj mlade resaste istrske goniče (leglo 12. 6. 2006). Tel.: 031/ 574-049 ali (05) 757-16-17.

Prodaj ostrodlakega nemškega ptičarja (žimavca), starega 17 mesecev, telesno ocenjenega in že preizkušenega (PZP). Tel.: 041/631-000

IZDELAVA LOVSKIH OBLEK (KROJEV)
IN KLOBUKOV PO MERI,
KAKOVOSTNI IN PO ZELO
UGODNI CENI!
PREPRIČAJTE SE SAMI!!

KROJSTVO PEČOLER, s.p., Kranj
Tel.: 04/23-28-332
GSM: 031/711-055

kontakti@pecoler.net

Prodaj dva nemška ptičarja – žimavca (leglo 6. 2. 2005), z opravljenim PZP in telesno oceno. Tel.: 041/717-464.

Prodaj mladiče pasme nemški lovski terier (leglo 20. 7. 2006). Oče ima opravljen preizkušnjo po KS, II. n. r. in VUP (2004) – 265,50 točk. Tel.: 031/322-212.

Prodaj mlade istrske kdl. goniče (leglo junij 2006), odličnih delovnih staršev. Tel.: 031/251-126.

Prodaj leglo nemških prepeličarjev – serceev, odličnih staršev (leglo 16. 6. 2006). V leglu so 4 samčki in 3 samicke. Tel.: 040/161-304.

Prodaj mladiče, nemške ostrodlake ptičarje – žimavce, odličnih delovnih staršev (leglo 29. 7. 2006). Tel.: 041/200-132, Hoheger.

Prodaj dve psički, nemški lovski terierki (leglo 19. 4. 2006), potomki odličnih delovnih staršev. Tel.: 040/354-590.

Prodaj mladiče, istrske kdl. goniče. Starši so odlični goniči divjih prašičev. Tel.: 031/781-516 ali 031/257-182.

Prodaj nemške prepeličarje – serce (mati 3 x CAC, 3 x BOB, odlična za lov na divje prašiče in za delo po KS). Oče večkratni prvak za opravljen UP, odličen krvosledec in za lov na vso divjad. Mladiči so primerno stari za oddajo. Vinko Otorepec, Vrbje 5, Žalec; tel.: 041/809-143.

SEPTEMBER						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
	vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec	
1. Pe	15:31	23:18	6:22	19:41	5:14	20:49 ☽
2. So	16:35	-----	6:24	19:39	5:15	20:47
3. Ne	17:28	0:15	6:25	19:37	5:16	20:45
4. Po	18:10	1:26	6:26	19:35	5:18	20:43
5. To	18:42	2:48	6:27	19:33	5:19	20:41
6. Sr	19:08	4:15	6:29	19:31	5:21	20:39
7. Če	19:29	5:41	6:30	19:29	5:22	20:37 ☽
8. Pe	19:49	7:07	6:31	19:27	5:24	20:34
9. So	20:09	8:32	6:32	19:25	5:25	20:32
10. Ne	20:30	9:56	6:34	19:23	5:27	20:30
11. Po	20:55	11:20	6:35	19:21	5:28	20:28
12. To	21:26	12:43	6:36	19:20	5:29	20:26
13. Sr	22:05	14:01	6:37	19:18	5:31	20:24
14. Če	22:55	15:11	6:39	19:16	5:32	20:22 ☽
15. Pe	23:55	16:08	6:40	19:14	5:34	20:20
16. So	-----	16:52	6:41	19:12	5:35	20:18
17. Ne	1:02	17:24	6:42	19:10	5:36	20:15
18. Po	2:11	17:50	6:44	19:08	5:38	20:13
19. To	3:20	18:10	6:45	19:06	5:39	20:11
20. Sr	4:28	18:27	6:46	19:04	5:40	20:09
21. Če	5:33	18:42	6:47	19:02	5:42	20:07
22. Pe	6:37	18:56	6:49	19:00	5:43	20:05 ☽
23. So	7:41	19:10	6:50	18:58	5:45	20:03
24. Ne	8:46	19:26	6:51	18:56	5:46	20:01
25. Po	9:52	19:44	6:52	18:54	5:47	19:59
26. To	11:01	20:07	6:54	18:52	5:49	19:57
27. Sr	12:11	20:35	6:55	18:51	5:50	19:55
28. Če	13:20	21:13	6:56	18:49	5:51	19:53
29. Pe	14:25	22:04	6:57	18:47	5:53	19:51
30. So	15:20	23:07	6:59	18:45	5:54	19:49 ☽

Prodaj resaste jazbečarje, leglo 21. 5. 2006, odličnih delovnih staršev. Tel.: (03) 547-41-50; 051/365-084.

Drugo

Prodaj lovsko obleko št. 50. Tel.: (01) 541-246-69 ali 031/589-047.

Prodaj slavnostno lovsko obleko. Tel.: 041/ 760-179.

Prodaj novo avtomatsko krmilnico. Tel.: 041/785-656.

Izdelujem pasti za polhe (šklope ali škrinje) iz orehovega lesa (enojne in dvojne). Pasti imajo nerjaven sprožilni mehanizem. Tel.: (01) 895-15-96 ali 041/ 255-878.

Izdelujem gamsove čope (tudi iz dlake divjega prašiča, jelena in jazbeca). Tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Izdelam vam umetne valilnice in krmilnice za ptice (več vrst), montiram lovске trofeje (rogovja in roglje, čekane itn.) na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Na vašo srajco, kapo, kravato, jakno, nahrbtnik ipd. **vam izvezem logo vaše LD** ali kaj drugega. Tel.: 041/637-190.

Prodaj nov, dvodelni lovski nahrbtnik, primeren tudi za nošnjo uplenjenega gamsa ali srnjadi. Tel.: 031/313-988

Po predhodnem dogovoru **vam nudimo popolno oskrbo s hrano, pijačo, postrežbo z divjačinskim golažem, bogračem, mesom na žaru ...** Tel.: 041/714-485.

LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CENA TRZIN
Dobrova 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10
040/524-355

**Prodajam race, fazane in je-
rebece za šolanje psov.** Tel.:
041/717-464.

**Prodajam okrog 50 kosov lov-
skih trofejev.** Tel.: 040/744-520.

**Prodajam lovski krog št. 52 in
komplet letnikov glasila Lo-
vec** od 1955 do danes. Tel.:
040/712-634.

Prodajam terensko vozilo,
lado nivo 4 x 4, 2002, 26.000
km, bele barve, kljuka, prtljažnik
za prevoz uplenjene divjadi.
Cena: 950.000 sit. Tel.: 041/393-
346.

**Zelo ugodno prodajam teren-
sko vozilo** korando, 2,2 D,
temno zelene barve, 1994, kli-
matska naprava, vlečna kljuka, 5
vrat (290.000. sit). Tel.: 041/217-
768.

ČAROBNA LAPONSKA

MOŽNOST
LOVA NA
ŠVEDSKI
LAPONSKI

(divji petelin, belka,
rušavec, evropski los)

Predstavitvene strani:

www.magiclapland.se

e-mail:

magiclapland@telia.com

Tel.: + 46-941-10450

DRUŠTVO LJUBITELJEV NEMŠKIH PREPELIČARJEV (DLNP)

LKD Maribor in Društvo ljubiteljev nemških prepeličarjev
organizirata

UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO za nemške prepeličarje,
ki bo **29. 10. 2006** v lovišču LD Poljskava. Dobimo se ob 8. uri pred lovskim domom
LD Poljskava.

Prijavi se je potrebno do 20. 10. 2006 tajniku,
na naslov: Jože Pangerl, Miklošičeva 1, 3000 Celje;
tel.: 031/448-042 (pošljite tudi obojestransko fotokopijo rodovnika psa).

DLNP bo organiziral tudi **VZREJNI PREGLED** in **SKUPŠČINO**, ki bosta potekala
18. 11. 2006 pred (v) lovski koči LD Žalec na Rinki v Gotovljah.
VP se bo začel ob 9. uri, skupščina pa predvidoma ob 12. uri.

Za vzrejni pregled se je treba prijaviti do 10. 11. 2006 predsedniku VK
na naslov: Jože Pangerl, Miklošičeva 1, 3000 Celje; tel. 031/448-042.
(Pošljite obojestransko fotokopijo rodovnika, telesne ocene in ocene delovnih
preizkušenj.) Na vzrejnem pregledu bo treba predložiti originalne listine psa.

OBVESTILO

KLUB LJUBITELJEV PSOV JAMARJEV SLOVENIJE

PRIREDITVE V ORGANIZACIJI KLUBA V LETU 2006

Vzrejni pregled z vzrejno preizkušnjo za JAZBEČARJE
30. septembra 2006; LD Brezovica.

Zbor ob 8. uri pred gasilskim domom v Notranjih Goricah.
Prijave z obojestransko fotokopijo rodovnika pošljite na naslov: **Risto Verbič,**
Jobstova 4, 4226 Žiri, najpozneje do 20. septembra 2006.

Pogoji: opravljena telesna ocena (prav dobro ali odlično) in PNZ
(ali vsaj preizkus ostrosti) – I. ali II. n. r.

Vzrejni pregled z vzrejno preizkušnjo za TERIERJE
7. oktobra 2006; LD Vrhnika.

Zbor ob 8. uri pri kamnolomu Pod Čelom, Vrhnika (ob cesti Vrhnika–Horjul).
Prijave z obojestransko fotokopijo rodovnika pošljite na naslov: **Risto Verbič,**
Jobstova 4, 4226 Žiri, najpozneje do 27. septembra 2006.

Pogoji: opravljena telesna ocena (prav dobro ali odlično) in PNZ
(ali vsaj preizkus ostrosti) – I. ali II. n. r.

**Mednarodno vsestransko uporabnostno tekmovanje jazbečarjev in
terierjev (VUP) CACIT ob 80-letnici kluba**

bo **21. in 22. oktobra 2006; LD Križevci, LD Ljutomer, LPN Fazan - Beltinci.**
Zbor bo 21. oktobra 2006 ob 9. uri pred lovskim domom LD Križevci
pri Ljutomeru (Ilijaševci 63).

Prijavnice z obojestransko fotokopijo rodovnika pošljite na naslov: **Risto Verbič,**
Jobstova 4, 4226 Žiri, najpozneje do 15. septembra 2006. Za prijavnice pokličite
na eno od informativnih telefonskih števil (spodaj).

Pogoji: najmanj uspešno opravljen PNZ ali vzrejna preizkušnja ter najmanj prav
dobra telesna ocena. Število prijav je omejeno na skupno največ 24 psov obeh
pasem. V primeru presežka prijav bodo imeli prednost psi z več doseženimi
točkami na PNZ ali VP.

Prijavnina je 9.500,00 sit ali 40,00 €, nakažite jo na TRR kluba:
02010-0011664410 - NLB s pripisom »CACIT«. Fotokopijo potrdila o vplačilu
priložite prijavnici.

Informacije o prireditvah:

Damjana Švegelj: (04) 23-69-641 ali 041/396-041;
Risto Verbič: (04) 51-91-009 ali 031/329-708.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in LD Gornje Jezero

organizirata

VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP)

Preizkušnja bo **28. in 29. oktobra 2006** v lovišču LD Gornje Jezero.
Zbor udeležencev bo 28. oktobra ob 8. uri pred lovskim domom
LD Gornje Jezero.

Prispevek za poravnavo stroškov preizkušnje je **7.000 SIT** (30,00 €)
in ga je treba vplačati pred prireditvijo na račun Društva ljubiteljev
ptičarjev: **02010-0253852458** s pripisom: »za VUP 2006«. Če bi
vodniki želeli prispevek poravnati z gotovino na dan prireditve, bo le-ta
znašal 8.000,00 SIT (33,50 EUR).

Vse dodatne informacije: **Andreja Strajnar, 041/484-242.**

Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo: telesna ocena najmanj dobro,
opravljeno PZP, JZP ali ŠPP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj
dobre telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in
v vodi. Obvezno je treba predložiti uradno veterinarsko potrdilo
o cepljenju proti steklini.

Preizkušnja bo potekala po **Pravilniku za vsestransko uporabnostno
preizkušnjo ptičarjev (VUP)**. Divjad za poljsko in vodno delo bo
priskrbel prireditelj, odrasle lisice pa naj tekmovalci prinesejo s seboj.
Zapreka bo postavljena po pravilniku VUP (čl. 90) – na eni strani jarek,
s treh strani ograja. Pri polaganju umetnega krvnega sleda bo uporabljena
kri srnjadi.

Čitljivo izpolnjene prijavnice (Obrazec P. št. 1), na katerih mora biti
pri krvnem sledu **obvezno označeno, ali je pes pokazatelj ali oblajač**, s
fotokopijo obeh strani rodovnika in potrdilom o plačani startnini pošljite
na naslov: **DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV, Župančičeva**
9/II, 1000 Ljubljana.

Zadnji rok prijave: **1. 10. 2006.**

Število udeležencev je omejeno na 10!

Vzrejna komisija KZS za barvarje

in

LKD Celje

organizirata

12. DRŽAVNO TEKMO V DELU PO UMETNEM KRVNEM SLEDU

Zbor udeležencev bo v **soboto, 16. 9. 2006**, ob 8. uri pred Gostiščem Zibika
v Grižah pri Žalcu.

Preizkušnja bo potekala po **Pravilniku za samostojno tekmo v delu po umet-
nem krvnem sledu.**

Prijavnino v višini 5.000 sit nakažite na: TRR št. 06000-0041411539,
s pripisom »za LKD Celje«.

Prijave s potrdilom o plačani prijavnini in obojestransko fotokopijo rodovnika
pošljite tajniku VK do 10. 9. 2006 na naslov: **Alojz Drnovšek, C. 9. avgusta 81,**
1410 Zagorje.

Za vse informacije se obrnite na organizatorja tekme, **Milana Udovca;**
tel. št. 031/450 188.

Vrhunska kakovost – sprejemljiva cena LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastavitljivost
- 10-letna garancija
- cena: **49.900,00 SIT**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

Hubertus gre na lov:

Namibija: 5 dni, all inkl.,
z odstrelom 1 oriksa, 1 belorepega
gnuja, 2 springbokov, **1.900 €**

Južna Afrika: 7 dni, all inkl.,
z odstrelom 1 impale, 1 buschboka,
1 dukerja, **2.800 €**

Kazahstan: 8 dni, all inkl.,
z odstrelom 1 sib. kozoroga, **3.700 €**

Švedska: 7 dni, all inkl., z odstrelom
2 velikih petelinov, 2 ruševcev,
2 gozdnih jerebov, 2 belk/na dan,
1.560 €

Estonija: 7 dni, all inkl., z odstrelom
1 risa, **2.610 €**

Rusija: 9 dni, all inkl., z odstrelom
1 rjavega medveda, **3.250 €**
8 dni, all inkl., z odstrelom
1 sibirskega srnjaka z rogovjem
do 800 g, **2.460 €**

Kanada: 7 dni, all inkl., z odstrelom
1 losa, **3.650 US\$**

Turčija: 8 dni, all inkl., z odstrelom
1 divjega prašiča (brez trofejnih
čekanov), **1.965 €**

Tanzanija: 9 dni, all inkl.,
z odstrelom 1 bivola, **8.250 US\$**

Vse cene so brez letalskega
prevoza!

Tel.: +031/378 467
Faks: +02/703 20 07
E-mail: office@hunting-tours.com
Internet: www.hunting-tours.com

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

LOV NA DAMJKA V RUKU
4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni
organiziranega lova z vodstvom poklicnega
lovca, terenska priprava trofej
ter odstrel damjaka z rogovjem
do 2. kg 1.000 €
do 2,5 kg 1.150 €
do 3 kg 1.550 €
do 3,5 kg 2.000 €
do 4 kg 3.200 €

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA JELENA

4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni
organiziranega lova z vodstvom poklicnega
lovca in terenska priprava trofej
ter odstrel jelena z rogovjem
do 5 kg 1.200 €
do 6 kg 1.680 €
do 7 kg 2.400 €
do 8 kg 3.200 €

JESENSKO-ZIMSKI LOV NA MERJASCA

4 polpenzion v luksuzni lovski koči, 3 dni
organiziranega lova z vodenjem poklicnega
lovca in terenska priprava trofej
ter odstrel merjasca s čekani
do 12 cm 800 €
do 14 cm 1.000 €
do 16 cm 1.200 €
do 18 cm 1.600 €

NA JELENA V RUKU

Ko prebirate te vrstice, jeleni na Madžarskem že rukajo! Do konca septembra je mogoče uživati v lovu rukajočih jelenov v bogatih loviščih, vsega uro ali dve vožnje od naše meje. Septembra stane lov poklicnega lovca 15 €/dan. Odstrel jelena z rogovjem od 150 do 160 CIC je 850 €, v medalji že za 1.450 €.

VOLK v Mongoliji – najzanesljivejši lov na volka na svetu.
9-dnevni safari, vključno z vsemi prevozi v Mongoliji, tudi letalskimi, ter z odstrelom volka in 5 gazel za 2.490 €. Potovanje skupine z organiziranim spremstvom bo oktobra.

LOS (Kanada) v roku (oktober): 6 dni lova, vključno z odstrelom trojnega losa za 3.400 €.

POGON na divje prašiče v Turčiji novembra.
7 dni s 5 dnevi lova, vključno z vsemi odstrelmi za 1.990 EUR.
Ni doplačila za odstrel merjasca.

Pasat, d.o.o.

><http://www.pasat.si> > info@pasat.si > tel.: 01/428 37 40 > faks: 01/428 37 44

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR, d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72

e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
MEADE - BRESSER - ZEISS

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro
streljanje in za streljanje
v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42

RD 30

RD 30H

RD 25H

Optična pika 3. generacije
Polaris

okoliš: 82 mm, teža: 325 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti
osvetlitve, optična smera:
30°/45°/60°/90°

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

K
R
O
J
A
S
T
V
O

Branko Rožman, s.p.

Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
hubertus
plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

R
O
Ž
M
A
N

ENERGIJA IN SVETLOBA V DALJŠIH NOČEH - AKCIJA SEPTEMBRA

Prodaja:
E-Batt
Battery Shop
Lj - Brnčičeva 13
BTC - hala A
CE - Merkur Hudinja
T: (01) 58-36-660
WWW.EBATT.SI

-15%

za člane LD
ob nakupu z gotovino